19. številka. V Ljubljani, v četrtek 23. januarja 1919. LII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske:
celo leto skupaj naprej . . K 60·—
pol leta . . . . . 30·—
četrt leta . . . . . 15·—
na mesec . . . . . 5·50

za Nemčijo:
celo leto naprej . . . . K 65·—

za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej . . . . K 70·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, pritličje, levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 99.

Izhaja vsak dan zvečer, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 vin.
Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vinarjev.
Pri večjih inseracijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazmici.
Na samo pismene naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna Tiskarna“ telefon št. 99.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:
dostavljen na dom ali če se hodi ponj:
celo leto naprej . . . . K 58·—
pol leta . . . . . 29·—
četrt leta naprej . . . . K 15·—
na mesec . . . . . 5·—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se nevračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), telefon št. 34

Dr. Ivan Tavčar:

Prehrana.

Olje vlivati v ogenj, je sicer lahko delo, le malokdaj pa je to delo koristno! Ko spregovorim odkrito besedo o mučnih razmerah, katere so nastale glede prehrane med Ljubljano in Zagrebom, bilo bi hudodelstvo, če bi hotel s tem hujskati in razdraženost pomnoževati. Kaj takega mi ne prihaja na misel, kar mi ni treba posebej povedati. Vendar pa omenjene razmere niso zdrave in v njih tiče kali, iz katerih lahko poženejo antipatije, katere bi Sotlo med nami in brati onstran nje le poglobile! Ne grem tako daleč, da bi zapisal, da so prehranjevalne razmere med nami in Hrvatsko dandanes take, kakor so bile nekdaj med Madjari in Cislitvanci. Ali te razmere so v resnici največjega obžalovanja vredne in pametna centralna vlada mora skrbeti, da se prejkotprej odpravijo, pa naj pri tem vse dosedanje merodajne osebe ali pa posamezne izginejo za kulise. Dve okoliščini se morata najprej pribiti. Prva je ta, da slovenske pokrajine ob času, ko se je ustanovila jugoslovanska država, niso bile niti za silo preskrbljene z živili in da se je že takrat vedelo, da bo morala Hrvatska precej globoko poseči v zaloge, če se bo hotelo pri nas preprečiti lakoto. Druga okoliščina pa je ta, da je Hrvatska imela vsaj toliko živil, da nam je lahko dala najpotrebnejše, posebno ko je bila glede premoga na nas navezana in ko smo ji ta premog dosedaj, kolikor je bilo le mogoče, tudi dobavljali. Prve čase se nam je iz Zagreba zagotovilo, da nam Hrvatska dopošlje vsaj 1000 vagonov živil, in ni dvoma, da bi bila naša prehrana lahko izhajala, da ji je došlo teh 1000 vagonov. V resnici pa je stvar čisto drugače izgledala!

Prehranjevalni urad v Zagrebu nam je potem obljubil samo 200 vagonov moke.

Dosedaj smo prejeli — za kar smo Hrvatski gotovo tudi hvaležni! — moke 40 vagonov, pšenice pa 128 vagonov. Obljubljenih nam je bilo 200 vagonov moke, iz česar sledi, da je na moki sami še precej zaostanka. Pri tem računamo, da da 128 vagonov pšenice kvečjemu 115 vagonov moke. — Dalje smo dobili 39 vagonov krompirja, obljubljenih pa nam je še daljnih 60 vagonov, ki tudi še niso vsi došli. — Ta račun se ozira na čas do 8. januarja 1919. Pozneje je sicer še nekaj došlo, vendar pa je na dolgu še precej moke in krompirja. — Prašičev se nam je obljubilo 1000 komadov. Prejeli smo jih dosedaj 768, tako da se tudi tukaj prvotna obljuba ni izpolnila.

Da vse te množine v robenem oziru našim potrebam ne zadoščajo, je nedvomno. Če so zastopniki hrvatskega prehranjevalnega urada pri razgovorih v Belgradu trdili, da so nam že vse oddali, to ni resnica. Če so pa dalje trdili, da je s tem, kar so nam dali, naša potreba bogato krita, je bila to domišljija in sicer prav bolehna domišljija! V kake rekriminacije se ne spuščam, pač pa omenjam, da so naše prehranjevalne razmere dandanes naravnost obupne. Prehranjevalni urad v Ljubljani ima z današnjim dnem za prehrano Štajerske in Koroške kakih 60 vagonov moke, za prehrano Kranjske pa kakih 40 vagonov.

Če gospodje v Zagrebu dvomijo o resničnosti te trditve, se vabijo, da se z odpošiljatvijo posebne komisije na licu mesta prepričajo o obupnem položaju naše prehrane!

Jaz zastopam mnenje, da smo po ustanovitvi Jugoslavije en narod, naj že živimo tostran Sotle ali pa onstran nje. In če smo en narod, imamo pravico do skupne mize, do skupne sklede. Če bi imela pri nas nastati lakot — če v najkrajšem času ne dobimo vsaj 100 vagonov moke, bo nastala lakota že v 14 dneh — potem so po mojem prepričanju Hrvatje zavezani, da preprečijo lakot pri nas, če ne drugače, tudi s tem, da sami sebe nekoliko prikrajšajo. Iz tega prikrajšanja bi se med nami ukoreninilo prepričanje, da je bil hrvatski narod v najhujši krizi naš rešitelj. Iz tega prepričanja pa bi rosil blagoslov na našo skupno bodočnost, ker bi še naših otrok otroci pripovedovali, da nam v časih, ko smo bili lačni, hrvatski narod ni kamna ponujali!

Ko sem prevzel poverieništvo za prehrano v Ljubljani, živel sem v veri, da bo ravnoisto prepričanje prevevalo tudi vse prave Hrvate. Osupnilo pa me je takoj od pričetka, ko sem odposlal posebne delegate k prehranjevalnemu uradu v Zagreb, da bi se bila med obema vladama dogovorila pomožna akcija v velikih potezah, da so bili ti odposlanci sprejeti nekako tako, kakor nadležni agentje, da so morali povsod antišambrirati, da so jih pošiljali od Poncija do Pilata in da se jim končno ni posrečilo drugega doseči, nego dobavo 60 vagonov krompirja po 63 K za 100 kilogramov. Pogodba za ta krompir je bila perfektno dogovorjena; komaj pa so se delegatje vrnili v Ljubljano, jih je že čakala brzojavka zagrebškega prehranjevalnega urada, da se krompir ne more prodati drugače, nego po 83 K 100 kg, tako da bi bil potem stal ta krompir v Ljubljani, dasi je bilo dosti črnega vmes, kilogram celo krono! Tako pogajanje med vlado in vlado me je osupnilo in obenem močno ranilo mojo jugoslovansko dušo!

Gotovo bo koristno, če se v daljne detajle ne spuščam. Rešitev se bo našla samo takrat, ako centralna vlada aprovizacijo vzame v svoje energične roke in ako bo opustila marsikatero ozkosrčnost — o krivicah nočem govoriti — katera se je dosedaj preveč šopirila v Zagrebu. Upam, da mi gospodje v Zagrebu ne bodo šteli v zlo, če obenem izražam subjektivno mnenje o vzrokih, ki zabranjujejo, da aprovizacijski urad v Zagrebu nam nasproti ne funkcijonira tako, kakor bi zahtevala pravica in ljubezen.

Ko se je pred kratkim vršil v Ljubljani shod Vseslovenske ljudske stranke, oglasila se je tudi deputacija takoimenovane »seljačke stranke«. Ta deputacija se je izrazila, da imajo na Hrvatskem še obilo živil in da so jih vsak hip pripravljeni dati bratom Slovencem za prav nizko ceno, da se pa hrvatski seljak brani, dobavljati nam ta živila potom zagrebške centrale, kateri so priložili pridevek, ki ga tukaj ne zapišem. Hrvatska prehrana posluje po dveh centralah, kateri obe sta delniški družbi. Že sama na sebi je gotovo nesrečna misel, dajati take centrale v roke akcijskim družbam, katerih glavni namen je, delati za svojo dividendo. Govori se, da je posejana med nami in Hrvatsko delnica kot visoka železna ograja, katera zabranjuje pot živilom v naše pokrajine. Pri nas na Slovenskem take delniške družbe niso mogoče, pri nas sta obe centrali v rokah vlade, in če je kaj dobička, pripade ta dobiček do zadnjega vinarja državi. V kakih rokah so delnice hrvatskih central, ne vemo; to pa vemo, da je v Zagrebu preveč aforističnega duha, da je ondi preveč trgovskega navdušenja, ki je sicer koristno, ki pa ni pravo za prehranjevalne centrale. Priznamo, da so Hrvatje dobri trgovci, ali v teh časih na Hrvatskem ne iščemo trgovcev, temveč mi iščemo povsod prave, dobre gostoljubne hrvatske duše, v katere smo vedno verovali, v katere tudi danes verujemo in od katere tudi sedaj pričakujemo, da se nas usmili! V štirinajstih dneh moramo dobiti 100 vagonov moke, če ne, bomo poginili! Pa tudi ob priliki smrti bomo še vedno vzklikali: Živela Hrvatska!

V. Švajgar:

Glavne prometne žile v Jugoslaviji.

II.

Nekateri problemi in projekti.

V stari, razpadli avstro-ogrski monarhiji so gradili skoraj vse glavne železniške proge divergentno od Dunaja, oziroma Pešte. En sam pogled na zemljepisni list nam spričuje to v polni meri. Ob enem pa opažamo, da je vodilo po jugoslovanskem ozemlju tudi nekaj glavnih prog, ampak bile so večinoma take, ki so le vezale Dunaj in Pešto z Jadranskim morjem, to je izpeljane so bile od severa na jug.

Naša mlada država pa se razprostira boli od zapada proti vzhodu. Ako vzamemo tu v pretres prejšne razmere, vidimo, da vodi na pr. iz Zagreba proti Beogradu edina proga čez Slavonski Brod in Vinkovce do Zemuna.

Že iz teh na kratko omenjenih faktov sledi, da moramo Jugoslovani v prvi vrsti skrbeti da kolikor mogoče kmalu vspostavimo redni in prvovrstni promet med zapadom in vzhodom, med Trstom in Beogradom, Nišem in Carigradom. Urediti moramo torej vse vzdolžnice po naših gospodarskih vidikih. Ko bodo te proge urejene, je pa seveda potrebno, da se postavijo tudi vse prečne proge na naš gospodarski program, tako da zadobimo kmalu lepo izpeljano, enotno železniško omrežje.

a) Vzdolžnice.

Kot smo že omenili v prvi razpravi o glavnih prometnih žilah v naši državi, tvori proga Trst-Zagreb-Beograd-Niš-Solun, takorekoč gospodarsko-prometno hrbetniačo cele naše države. Vsa večja mesta leže ob tej progi. Nahajamo tu Ljubljano, Sisak, Brod, Vinkovce, Čuprijo, Vranje, Skoplje itd. Po tej progi namerava upeljati ententa v najkrajšem času direktni brzi vlak Pariz-Bukarešta. Že iz tega lahko sklepamo, kako važnost se polaga na naše kraje ko se že v neurejenih razmerah računa na direktni osebni promet med zahodom in vzhodom. Kako velik bo pozneje tudi ostali promet ko bo začela trgovina in pa industrija na zapadu normalno delovati in izvažati? Kar se ne bo uvažalo v državo SHS po morju, bo vse prišlo po suhem na tej progi. Pa tudi prvine in surovine iz Orienta bomo lahko izvaževali preko Krmina v tujino na zapad.

Uprava te skoraj 1000 km dolge črte danes še ni enotna. Od Trsta do Zidanega mosta je proga dvotirna, nato do Soluna enotirna. Prvi del, od Trsta preko Zagreba do Siska je proga last južne železnice, privatne žel. družbe s sedežem na Dunaju, toda $^2/_3$ francosko-belgijskim denarjem. Od Siska do Zemuna upravlja progo hrvatska drž. železnica, od Beograda do Soluna je končno proga upravljana iz Beograda od tamkajšnega ravnatelistva.

Problem je tu upravnega in tehničnega značaja. Mi moramo na vsak način našo glavno progo v upravnem in tehničnem oziru popolnoma enotno urediti, da ne bodo nastajale tu neljube komplikacije med državo in južno železnico. Po našem mnenju se bo moralo pač bodoče samostojno »ravnatelistvo južnih železnic na ozemlju SHS« v vseh ozirih sporazumeti s centralnimi državnoželezniškimi organi v Beogradu. Ako bi to seveda ne bilo mogoče, bi morala država proti privatni železnici nastopati s strogimi odredbami. Upamo, da se bo južna železnica, ki je vendar v prvi vrsti kupčijsko, prevozno podjetje z dobro voljo podvrgla novim razmeram.

Tehnično je stvar skoraj mnogo boli kočljiva. Proga je zgrajena strahovito neenotno. Samo približno $^1/_7$ proge je dvotirna, vse ostalo je enotirno. Spopolniti bo treba za prvo silo enotirni del z večjimi postajami, boli gostimi izogibališči, popolnoma prenoviti pa se morajo posebno na Hrvatskem vse varnostne naprave: upeljati se mora povsod enotni zatvorni (block) način, enotna zavora itd. Dela bo veliko, ampak, ako hočemo kaj doseči z našo glavno progo, je treba začeti, pa kmalu. Potrebno bo upeljati nove, močne stroje, zadostno število štiriosnih in šesteroosnih direktnih vozov v udobnost občinstva, kar bo stalo ogromne svote. Ampak donašalo bi na vsak način tudi toliko, da se bi proga izplačevala. Star pregovor naj velja tukaj v posebni meri: »ako nudiš pošteno robo, ti jo tudi vsakdo rad pošteno plača.« — Mi se moramo tudi tu oprijeti tega pravca ter začeti reorganizovati omenjeno našo glavno progo. To naj bi bil prvi in zasedaj najvažnejši problem železniškega značaja v državi SHS.

Proga Trbiž-Karlovac ter podaljšek čez Petrinjo, Caprag, Sunjo, Bosanski Novi, Banjaluko, Sarajevo, Užice, Niš-Carigrad tvori drugi večji projekt. Proga je v glavnem zgrajena, toda v detajlih hočemo poznete sporočiti kakšno je njeno stanje. Nekoliko malih koščkov se mora še zgraditi. (Banjaluka-Sarajevo, Vardište-Užice.) Cela črta bi služila v prvi vrsti kot druga vzdolžnica, ki bi razbremenjala prvo glavno linijo. V ostalem pa bi odprla čisto nanovo mnogo jugoslovanskih pokrajin svetovnemu prometu. Saj vendar danes Bosna s svojimi ozkotirnimi progami ne vživa nobenega pravega slovesa, četudi vsi prav dobro vemo, da je cela dežela jako bogata na surovinah, lesu itd.

Vzemimo najprej v pretres prvi del proge, to je od Trbiža preko Ljubljane do Karlovca. Ta odlomek sestoji iz sedanjih prog Trbiž-Ljubljana in Ljubljana-Bubnjarci-Karlovac. (Direktni promet med Ljubljano in Karlovcem smatramo kot neobhodno potreben že izveden. Op. por.) Zveza obeh prog v eno samo je mogoča brez posebnih stroškov in predpogojev, ker so tukaj tako malenkostni, da izginjajo pri važnosti celega projekta popolnoma. Upravni oziri popolnoma odpadejo, ker sta obe progi državna last, edino v tehničnem oziru bi bilo nujno potrebno, da se del proge med Ljubljano in Novim mestom priredi za 70 km vožnjo ter jo opremi z vsemi modernimi varnostmi napravami. (Povsod zatvornice čez pota in ceste ter blockovi zatvorni način.) Proga se je izkazala med zadnjo vojno kot dovolj trdna za največji promet, moralo bi se edino zamenjati tirnice za hitrejšo vožnjo. Isto velja tudi za del proge med postajo Bubnjarci in Karlovcem. V celoti bi del Trbiž-Karlovac nato popolnoma ustrezal svojemu namenu in smislu projekta, ker bi se v slučaju enotnega prometa prištedilo s stroji, vozovi, osobjem in tudi z ostalim materijalom. — Upamo, da se bo spojitev obeh omenjenih prog v najkrajšem času uspešno izvedla.

Oglejmo si sedaj drugi del tega projekta, t. j. od Karlovca čez Virgin most in Petrinjo v Caprag. Proga je bila zidana kot krajevna železnica prvega reda in bi se morala radi raznih nedostatkov po našem mnenju popolnoma prezidati. V celoti velja tu isto, kar smo povedali o delu med Ljubljano in Novim mestom.

Ako premotrimo na karti progo, opazimo, da je gotova kot običajnotirna železnica do Banjaluke, v dolžini 412 km. Prihajamo sedaj k problemu bosanskih ozkotirnih železnic, kar bodi odloženo za drugič.

Naravna meja Italije.

Naravna meja Italije proti vzhodu je baje razvodje med Adrijanskim in Črnim morjem, t. j. tedaj v bistvu ona črta, ki se je v premirju, sklenjenem med Italijo in bivšo Avstro-Ogrsko določila kot demarkacijska črta.

Iz imperialističnih razlogov se baš na to okolnost italijansko časopisje sedaj prav rado sklicuje, dasi ni razvidno, zakaj bi ravno razvodje moralo tvoriti mejo med dvema državama. Če je na eni strani res, da naj država združuje vse one, ki so si sorodni po jeziku, po krvi, po navadah in življenskih običajih, ki tvorijo jedno gospodarsko enoto, tedaj mora biti ravno tako jasno, da mora biti meja med temi različnimi skupinami le taka, ki v resnici loči različne elemente. Samo ta meja bo naravna, ker združuje sorodno, da loči kar je tuje.

V resnici tudi vidimo, da se pri določitvi državnih mej državniki niso ozirali na take geografske meje, kakor so razvodja, ako se niso krila tudi z etnografskimi mejami. Najbolj lep slučaj v tem pogledu nam nudi Italija sama. Ako naj je razvodje naravna meja Italije na vzhodno stran, bi morala biti tudi naravna meja na zahodno stran. V tem slučaju pa bi morala Genova pripasti Franciji, ker leži onstran razvodja Ligurskih Apenin.

Goriška leži baš tam, kjer se stikajo Julijske Alpe, Kras in Beneška nižina. Mesto Gorica pa leži tam, kjer se stikajo vsi trije deli tako, da tvori naravno središče Soške in Vipavske doline, ki se tam križata.

Zadnji izrastki Julijskih Alp so goriška Brda na desnem bregu Soče in potem hribovje, ki se vleče v severozapadni smeri nad Čedadom in vzhodno od Gemone. Življenske razmere v teh alpskih krajih so popolnoma tiste, kakor v pokrajinah, ki ležijo onostran razvodja. Goriški Gorjan se ne loči niti najmanj od gorenjskega kmeta. Vegetacija je ista, pridelki zemlje, so isti, način življenja je isti, kajti tudi vsi predpogoji za življenje so isti.

Ravno tako je s Krasom. Goriški ali Istrski Kras ni nobena posebnost, marveč oba tvorita le del velikega kraškega kompleksa, ki se razširja od Gorice po celi Istri, Dalmaciji, Bosni, Črni gori in še dalje. Obdelovanje zemlje je po celem Krasu enako. Tisto malo peščico rodovitne zemlje, ki jo je kmet v dolgih letih zbral v kraških dolinah, obdeluje kolikor mogoče skrbno in intenzivno. Težavno življenje na kamniti zemlji mu je vtisnilo tudi poseben značaj. Povsod je jednako agilen, žilav in vstrajen, ter skromen in potrpežljiv do skrajnosti. Če izvzamemo višjo kulturo in modernejšo obleko, ni razločka med goriškim Krašovcem ali pa katerimkolisibodi prebivalcem Krasa kje drugje na jugu.

LISTEK.

Petar Mrkonjić

(poveljnik slovenskih ustašev v Bosni — današnji jugoslovanski kralj.)

(Spomini.)

(Konec.)

Po pritisku prvih dveh odborov in nekaj drugih je bilo sklenjeno, da se naj Mrkonjić iz Jamnice odstrani in ako hoče še nadalje pri ustanku ostati, naj svoj delokrog višje gori v Krajino premesti ter da se za tukajšnje čete postavi Hubmajer za vodjo.

Mrkonjić je bil s tem zadovoljen, da svoje čete vzame seboj. To so vsi odobrili.

Precej drugi dan sem zbral naše stare ljudi in odposlal v Grmeč navodilo, da se prestavi vsa četa z Grmeča na Topusko in v bližino tamkaj. Hubmajerju je ostalo kakih 160 do 180 mož in kar jih je bilo še okrog Kostajnice. Ločitev iz Jamnice je bila žalostna; pop Stevo se je jokal kakor otrok in drugim je bilo tudi težko, ko je vojvoda Mrkonjić zajahal konja in se poslovil ter še tisti dan odšel v Žirovac. Pripomniti moram, da ni maral več tistih Sroov iz Srbije s seboj in jih je pustil belgrajskemu odboru na razpolago. Nam ni bilo žal. Pelagić, njegovi sluge, pop Repac in Trifim so šli z Mrkonjićem. Jaz sem šel drugi dan s kakimi 70 do 80 možmi s prtljago za njimi.

Hubmajer je šel v Kostajnico s hrvatskim in belgrajskim odborom, ne da bi se poslovil od mene. Mislim, da mu ni bilo všeč, ker sem ostal pod vodstvom Mrkonjičevim. Jako so zasledovali njega in tudi mene so nadlegovali, če kaj vem, kje da je, posebno se je brigal neki višji finančni uradnik za njega. Jaz mu odvrnem, da sem potovalni uradnik Feniksa od Steva Paolice poslan na mejo in da sem prišel pregledat, koliko da je povzročil požar škode.

Iz Žirovca sem se napotil na Topusko, kjer so se naše čete zbirale. Bil sem tam z Golubom Babićem, Davidom in Dukičem, ali ne na hrvatski zemlji, ampak v Bosni.

Mrkonjić se je moral jako skrivati, povsod so bili ovaduhi, zatorej je ostal samo po dva, tri dni pri nas.

Nekega dne dobimo povelje od njega, naj takoj pridemo k njemu v vas Crna, kjer se nahaja.

Ko smo prišli k njemu, nam je pokazal povelje iz Zagreba od vlade, da se mora takoj odstraniti od meje in s hrvatske zemlje. Rekel je: »Zdaj mi ni več obstanka tukaj. Toliko časa so ruvali, da so me izruvali.«

Naročil nam je, naj njegovo četo pod imenom Golub Babićevo četo naprej držimo in če je kaj nujnega treba, se obrnemo na trgovca Peleš-Davidovića.

Drugi dan je prišel pop Ostojić iz Žirovca z obvestilom, da naj Mrkonjić kakor hitro možno preko Gline odpotuje na Karlovac, ker preko Zagreba ni varno. Vzeli smo slovo od njega, dal je še vso četo pozdraviti, rekši, morebiti da se še vidimo. Meni je dal za spomin lep revolver z držalom iz slonove kosti in Golubu svojo sablo.

Kam se je odpeljal, mi ni bilo znano — ali v Švico ali Pariz.

Jaz sem še ostal z našimi starimi ustaši do srede februarja v Krajini. Takrat smo zvedeli, da Srbija mobilizira na Turke in da je treba dobrovoljcev. Tamkaj se tako nismo mogli več dolgo držati. Sneg je počel kopneti in ustaši s planine. Zato smo se od njih poslovili in šli v Kostajnico in Jesenovac, od tam pa smo se peljali po Savi do Šabca, kjer so se dobrovoljci zbirali pod generalom Alimpičem za drinsko divizijo. Služil sem v 3. bat., v prvi četi pod kapetanom Pajo Putnikom.

Kaj sem ondi doživel, ne spada več sem.

Vojvodo Mrkonjiča nisem videl več, Hubmajerja pa sem že ondi našel.

Kako se časi menjajo! Kdo je mislil v tistem času, kaj bo še vojvoda Petar Mrkonjić?

Sedaj je on naš prvi kralj Jugoslavije! — naš zmagoslavni Petar!

V Ljubljani, 10. januarja 1919.

Viktor Meriak.

Popolnoma drug rod pa biva v Furlanski nižini. Prebivalstvo, ki stanuje tod, je nastalo iz ostankov starih Rimljanov, Keltov in Ilirov ter govori jezik, ki se bistveno razlikuje od italijanskega, dasi ga je prištevati romanskim jezikom. Zemlja pa je tudi tu vplivala na značaj ljudstva, ki je na splošno tako, kot je v gornjeitalski nižini. Furlanija je ostala nedotaknjena od sosednjih vplivov, kakor tudi bližina italijanske nižine ni mogla vplivati na značaj gorskega in kraškega slovenskega prebivalstva.

Razvodje med morjema, grebeni visokih Alp niso tedaj nikdar tvorili prave meje ali sploh le ovire v medsebojnem občevanju ljudstvu, ki je bilo naseljeno na obeh straneh. Le ona meja, ki jo tvori italijanska nižina z obronki Krasa in Brdi, je klub neznatni višinski razliki držala neomajno skozi več kot tisoč let, kajti ta meja je v resnici ločila povsem tuje elemente. PP.

Laški Trst.

Italija si lasti Trst ne morda vsled gospodarskih potrebščin, ampak edinole iz nacijonalnih momentov. Vsled neprestanega hujskanja avstrijske iredente je namreč od leta 1850 dalje vsa italijanska javnost bila informirana v smislu, da je Trst bil od nekdaj čisto italijansko mesto. Iredenta je vedno trdila, da če se v noveišem času kažejo sledovi Jugoslovanov v mestu in okolici, je to pripisovati vplivu avstrijske vlade, ki je umetno naseljevala Jugoslovane. Italijani, ki niso nikdar ne dobri geografi in ne zgodovinarji so vsled tega radi vzeli vse te trditve za čisto zlato.

Temu nasproti moramo konštatirati, da je zgodovinsko neizpodbojna vsakemu srednješolcu znana resnica, da so že od 6. stoletja na Goriškem, v tržaški okolici in Istri bili naseljeni Jugoslovani kompaktno, ter da so skozi 13. stoletij varovali približno isto narodnostno mejo kakor danes. Hrvatsko kraljestvo je bilo že tako izdatna pomorska sila, da je o njem že bizantinski cesar Konštantin s spoštovanjem pisal, da je imelo armado 60 tisoč konjenikov, 100 tisoč pešcev, 80 velikih ladij s 40 možmi, 100 manjših ladij z 20 možmi. In hrvatski kralj Peter Krešimir (1058—1078) je s ponosom naglašal: »Vsemogočni Bog je razširil kraljestvo na suhem in na morju.«

Jugoslovani niso tedaj ob morju od včerai. Trst pa je bil od nekdaj narodno mešano mesto, v katerem so zavzemali Jugoslovani važno vlogo, tako, da so razni jezikoslovci in zgodovinarji izjavili tudi ime mesta iz slovenske besede »Terg«. Dasi se znanstveno ta trditev ne da vzdržavati, je vendar gotovo, da se Slovani v Trstu dajo zasledovati daleč nazaj.

V srednjem veku je Trst že čisto prožet s slovanskim elementom. V krstni knjigi cerkve Marije Magdalene v Trstu iz 16., 17. in 18 stoletja najdemo vse polno slovanskih imen kakor: Bernardič, Peterlin, Bertoc, Anderlič, Brenceli, Barčič, Skokai itd.

Posestva so imeli v Trstu v 18 stoletju Marija Čok »Mandiero Slovenо« Bertoš, Batovec, Višnjevič, Hrovatin itd.

Kako razvit je bil v srednjem veku slovenski živelj v Trstu, dokazuje okolnost, da je Primož Trubar imel v Trstu slovenske pridige.

Pri tem pa ni pozabiti, da je do začetka 18. stoletja, ko je bil Trst proglašen za prosto luko, bilo to mesto zelo malo, vsled česar je slovensko prebivalstvo sorazmerno dalo mestu še boli slovansko lice. Še leta 1035. je štel Trst 3365 Italijanov in 3385 Slovanov. Poznaje pada glasom podatkov statistikov odstotek Slovanov v Trstu. Po Hainu je bilo leta 1846. v Trstu 43.940 Italijanov in 25.300 Slovencev.

Vpoštevati pa je pri tem treba, da takrat narodni čut ljudstva ni bil tako razvit in da so zlasti inteligentneiši in meščanski krogi na splošno niso zavedali svojega slovanskega pokolenja.

Kar se tiče podatkov iz nove dobe, je na splošno znano, kako se je v Avstriji štelo. Vsled tega moramo skušati pridobiti si na drug način pravo sliko o narodnostnem razmerju v Trstu.

Glasom uradnega štetja je bilo v Trstu leta 1890 28.129 Jugoslovanov, Italijanov pa 99.399. Leta 1900. pa je bilo izkazanih Jugoslovanov samo 25.130, Italijanov pa 116.825.

Vidimo tedaj presenetljivo dejstvo, da je število Jugoslovanov zelo padlo, kljub temu, da smo imeli iz zaledja stalen dotok, da se je narodna zavest okrepila in raznarodovanje vsaj deloma ustavilo. Toda mi imamo k sreči pripomoček, na podlagi katerega moremo narodnostno razmerje za to dobo precej natančno izračunati.

Pri državnozborskih volitvah leta 1900 se je izmed 151.000 Tržačanov udeležilo volitve v 5. kuriji 19.440 volilcev, t. j. 76 del. Slovenski nacijonalni kandidat je dobil 8414 glasov, italijanski pa 10.699.

Ako pomnožimo število slovenskih glasov z 76, dobimo slovenskega prebivalstva 63.946, za Italijane pa 81.302 število, ki odgovarja dejanskim razmeram.

Da je ta račun pravilen, nam dokazuje tudi ljudsko štetje iz leta 1910. Pri prvi štetvi se je naštelo Jugoslovanov 37.894, Italijanov pa 141.509. Po izvršeni reviziji pa Jugoslovanov 60.002, Italijanov pa 118.353. Toda tudi te številke so še napačne, kajti jasno je, da slovenski živelj od leta 1900. do 1910. ni nazadoval, ampak napredoval. V resnici so se že naslednje leto pri državnozborskih volitvah dogodili slučaji, da so v nekaterih krajih dobili slovenski kandidati več glasov, kakor je bilo Slovencev na sploh štetih. Vsled tega moramo za podlago zopet vzeti podatke državnozborskih volitev.

Od 228.000 prebivalcev se je udeležilo volitev 38.000 volilcev, torej približno 6. del. Pri volitvah je bilo oddanih 10.666 slovenskih glasov in 10.226 socijalnodemokratičnih glasov. Ako smatramo, da je med temi socialno - demokratičnimi glasovi bilo 4000 slovenskih glasov, kar bi bilo za Italijane jako ugodno, bi dobili 14.666 slovenskih glasov, kar dokazuje, da je bilo Slovencev v Trstu najmanj 85.000, Italijanov pa 98.000.

To je pravo razmerje med navednim slovenskim prebivalstvom in onim, ki se prištevajo k Italijanom. Toda tu moramo poudarjati, da od teh Italijanov ih je najmanj polovica slovenskega pokolenja? Kakor dokazujejo njihova, deloma poitalijančena, deloma že pristna slovanska imena. O tem se more prepričati vsak na najboljši preprost način, ako vzame v roke Naslovnik tržaškega mesta. Dobil bo vtis, da je velika večina prebivalstva jugoslovanska.

Če je tedaj pisal Barzini v »Corriere della Sera« leta 1913., da se niti v Italiji sami ne najde tako čistokrvnega italijanskega življa kot je v Trstu, je to tako smešno zavijanje resnice, da ga skoro ni mogoče označiti s drugo besedo kot harlekinstvo. P. P.

Agrarna reforma.

(Odprava robstva in kolonata. — Razdelitev veleposestev. — Zaplemba veleposestev habsburške rodbine in njenih sorodnikov.)

Iz Beograda javljajo: Ministrski svet je v svrho ureditve agrarne reforme imenoval posebno komisijo pod predsedništvom ministra za socijalno skrbstvo Vitomirja Korača. Ta komisija je že izdelala temeljna načela za agrarno reformo ter jih predložila ministrskemu svetu, ki jih je odobril. Reforma obsega štiri smernice našega agrarnega vprašanja in sicer: 1.) **ureditev kmetskega vprašanja (robote) v Bosni in odprava takozvanega kolonata v Dalmaciji in na Goriškem. 2.) Razdelitev veleposestva. 3.) Ureditev gozdne posesti in 4.) Revizija segregacij** (zadrug). Kmetstvo (robota) in **kolonat** se **takoj** odpravita. Kmetje (robotniki v Bosni) in koloni postanejo takoj **samostojni lastniki** svoje zemlje in ne bodo imeli **nobenih obvez naproti dosedanjim** lastnikom. Te obveze **bo prevzela država**, ki bo odškodovala lastnike v obliki odpravnine ali v obliki rente. **Veleposestva se takoj dado pod zaporo prodaje. Država bo veleposestva razdelila med one, ki hočejo zemljo obdelovati.** Pri tem se bo zlasti oziralo na one, kmete, ki sedaj ne morejo živeti od svojega posestva, nadalje na invalide, na poljedelske delavce in one, ki so posebno težko trpeli vsled vojne. Dosedanjim veleposestnikom bo država priznala primerno odškodnino. V tem oziru pa bodo velevažne izjeme in sicer: **1.) Veleposestva, ki pripadajo članom bivše vladajoče habsburške rodbine. 2.) Veleposestva, ki pripadajo vladarskim hišam nam sovražnih držav. 3.) Veleposestva onih rodbin, ki so jih sprejele iz rok habsburške dinastije. 4.) Veleposestva, ki so bila pridobljena tekom vojne. Vsa ta posestva bo država zaplenila brez vsake odškodnine.** Posebne komisije bodo imele nalogo dognati, katera posestva prihajajo pri razdelitvi v poštev. Pri tem se bo oziralo na posebne razmere v posamnih pokrajinah. **Veliki gozdni kompleksi preidejo v last države. Kmetskemu prebivalstvu se zagotovi v teh gozdovih pravica do pašnje in dobivanja drv.** Za izvedbo tega reformnega načrta se osnuje poseben državni urad, v katerem bodo zastopniki vseh interesiranih krogov. V kratkem izide manifest regenta Aleksandra, v katerem se zaukaže, naj se nadoma prične z agrarno reformo, in v katerem bodo navedene tudi poglavitne točke te reforme.

Vesti iz Jugoslavije.

ZA VSA SODIŠČA V JUGOSLAVIJI.

Ko je sedanji predsednik Narodne vlade, gosp. dr. Brejc, postal poverjenik za notranje zadeve, sporočil je odvetniški zbornici v Celovcu, da hoče svojo pisarno v Celovcu likvidirati, t. j. končati tekoče zadeve, potem pa opustiti. V to svrho imenoval je g. dr. Müllerja, odvetnika v Celovcu, kot substituta. To popolnoma korektno postopanje pa ni našlo milosti pred odvetniško zbornico v Celovcu, ki je sklenila, da mora pisarna takoj prenehati s svojim delovanjem. To prijazno postopanje celovške odvetniške zbornice proti bivšemu tovarišu, posnemajo sedaj tudi nemška koroška sodišča glede tožb, katere ima g. dr. Brejc pri izterjanju lastnih stroškov. Nemška sodišča takih tožb sploh ne rešujejo in utemeljujejo te sklepe s tem, da je g. dr. Brejc inozemec in da morajo šele poizvedeti, kako se postopa v Jugoslaviji proti inozemcem. To postopanje ne pomenja samo izraz skrajne sovražnosti, ampak tudi kršenje mednarodnega prava. Na Slovenskem in pri slovenskih sodiščih se dosedaj ni delala nobena razlika, in se ni še menda nikoli zahtevalo dokaza, da je tožitelj nele državljan SHS., ampak tudi kot tak izrecno priznan. — V tem oziru bo torej treba, da vlada takoj nekaj ukrene, in da se vrača Nemcem milo za drago. — Vrhutega pa bo morala tudi odvetniška zbornica v Ljubljani zavzeti svoje stališče. Naj n. pr. zahteva, da se nemški odvetniki na našem ozemlju izjavijo, ali in kedaj so postali državljani SHS. — Naj tudi naša sodišča v vseh zadevah, v katerih nastopa nemški odvetnik kot tožitelj v lastni zadevi, tudi če biva na našem ozemlju, zahtevajo, da predloži dokaz za svoje državljanstvo in naj rešitev odlože dotlej, da se prepričajo, kako je postopanje v Nemški Avstriji, in sicer posebno na Koroškem. — Vrhu tega pa naj odvetniška zbornica v Ljubljani stavi primerno vprašanje na odvetniško zbornico v Celovcu, ali pa naj kar direktno vse potrebno ukrene, da se varuje ugled države SHS. tudi v pravosodstvu. Ni treba pripomniti, da je na našem ozemlju mogoče dvajsetkrat več nemških odvetnikov, kakor pa v Nemški Avstriji slovenskih.

RAZDELITEV MANDATOV ZA DRŽAVNO VEČE IN HRVATSKI LISTI.

Zagreb, 22. januarja. Listi hrvatske lige (»Obnor«, »Hrvat«, in »Novo Vrijeme«) kritizirajo novo razdelitev delegatov Državnega Veča na posamezne pokrajine in stranke. Listi so mnenja, da so dobili Hrvati v primeri s Srbi premalo delegatov. Dalje obsojajo, da so se vzela mesta jugoslovanskemu odboru v Londonu, ki so mu bila prvotno že obljubljena. Zahtevajo, naj se ta sklep ministrskega sveta prekliče in da jugoslovanskemu odboru v Londonu zopet zastopstvo, ki bo odgovarjalo njegovemu odgovornemu in uspešnemu delu za osvoboditev Jugoslavije. Nadalje zahtevajo listi, da naj se odstopi v doslednem izvajanju Wilsonovih načel in zvesti svetim obljubam glede varstva narodnih manjšin primerno zastopstvo tudi tujim narodnostim, ki stanujejo na ozemlju kraljevine S. H. S. Tako naj bi prišli v Državno Veče: 1 Madžar, 3 Nemci in 2 Romuna.

PREDSEDSTVO LJUBLJANSKE POKRAJINSKE VLADE V BEOGRADU.

Beograd, 22. januarja. V Beograd sta pozvana predsednik narodne vlade dr. Janko Brejc in podpredsednik dr. Gregor Žerjav, da bosta službeno zaprisežena ter da podasta svoje predloge glede imenovanja ostalih članov vlade.

HRVATSKI BAN V BEOGRADU.

Beograd, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) Danes je dospel semkaj novo imenovani hrvatski ban dr. Ivan Paleček. Novi ban bo stopil v zvezo z raznimi ministrstvi, da uredi vsa važnejša politična, gospodarska in finančna vprašanja, kolikor se tičejo Hrvatske in Slavonije.

POLKOVNIK MILAN PRIBIČEVIČ DEMENTIRA VESTI »TAGESPOŠTE«.

Beograd, 22. januarja. (Lj. kor. u.) Graška »Tagespost« z dne 20. t. m. poroča, da jugoslovanska vlada namerava predlagati Nemški Avstriji, naj sporni deli Koroške in Štajerske pridejo na razgovor šele na mirovni konferenci. Tudi zasedbo Maribora in Celja po Slovencih da srbsko vrhovno poveljništvo ni odobravalo, da pa soglaša z dejstvom le zaradi tega, da ne desavuira svojih čet. Načelnik srbske misije polkovnik Pribičević, ki je o stališču vrhovnega srbskega poveljništva poučen, je izjavil zastopniku Jugoslovanskega dopisnega urada, da je ta trditev brez vsake podlage in prosto izmišljena.

Dementi glede dr. Tresića.

Beograd, 22. januarja. (Ljublj. koresp. urad.) Jugoslovanski dopis. urad poroča: Z ozirom na razne komentare, ki so se pojavljali v našem časopisju glede navzočnosti dr. Ante Tresić - Pavičića v Parizu, češ, da se mudi tam kot tajnik gospoda Nikole Pašića, je Jugoslovanski dopisni ur. pooblaščen, izjaviti, da dr. Ante Tresić-Pavičić ni tajnik Nikole Pašića in da se vobče ne mudi v Parizu v kaki oficijalni misiji, temveč da je odšel tjakaj popolnoma privatno.

Za visokošolce, ki hočejo v Prago.

Zagreb, 22. januarja. (Kot zasebna vest.) Dne 30. januarja odide zopet direktni transport iz Zagreba v Prago za visokošolce, ki želijo tamkaj nadaljevati svoje študije. To je zadnji transport v tem šolskem letu. Prijaviti se je najkasneje do 27. januarja v akademski pisarni na zagrebškem vseučilišču.

Složnost in zaupanje.

Zagreb, 22. januarja. (Lj. k. u.) Jugoslov. dopis. urad poroča: Veliki župan zagrebški Ljuba Babić - Gjalski je na brzojavni pozdrav, ki ga je skupščina velike županije zagrebške poslala regentu Aleksandru, prejel brzojavno zahvalo, kjer pravi regent med dr.: »Radujem se z Vami, da se je sedaj izpolnila stoletna želja in nada hrvatskega in slovenskega dela našega naroda. Po 900 težkih letih vidi na svojem prestolu zopet kralja svoje krvi. Naš narod bo svojo popolno zmago dosegel edinole z močjo in složnostjo, ki je ničesar ne sme motiti. Kajti z medsebojnim zaupanjem in iskrenostjo bomo dosegli svoje cilje«.

Bude pl. Budisavljević — umrl.

Zagreb, 22. januarja. Danes je umrl v Zagrebu v visoki starosti bivši veliki župan Bude pl. Budisavljević. Bil je predbojevnik za narodno ujedinjenje vseh treh jugoslovanskih plemen in je posvetil tej ideji večji del svojega življenja. Poverjenik za notranje zadeve v Zagrebu dr. Srgjan Budisavljević je sin pokojnika.

General Ščerbačev v Zagrebu.

Zagreb, 22. januarja. Danes zjutraj se je pripeljal iz Beograda ruski general Ščerbačev, bivši zapovednik ententne armade v Romuniji. V njegovem spremstvu se nahaja 10 častnikov. Po kratkem odmoru se je odpeljal general s spremstvom dalje na Reko.

Potovanje avstrijskih vojakov po Jugoslaviji.

Maribor, 22. januarja. (Lj. k. u.) Glede potovanja pripadnikov nemške »Volkswehr« in drugih oddelkov nemško - avstrijske vojske v področju štajerskega obrambnega poveljstva velja odredba Narodne vlade v Ljubljani, uradni list XXII, pod 262, odstavek I, § 3, točka c. V potnem listu mora biti označeno v katero svrho hočejo odpotovati v področje obmejnega poveljstva (na pr. v nujnih rodbinskih razmerah, zaradi nujnih uradnih zadev ,zaradi dopusta itd.). Pripominja se pa, da morajo vsi, ki so pripadali nemški »Volkswehr« in drugim oddelkom nemško - avstrijske vojske in so dobili dovoljenje za odpotovanje, potovati le v uniformi, s kokardo na čepici in brez orožja.

Proti madžarskim denarnim zavodom.

Zagreb, 22. januarja. (Lj. k. u.) Jugoslov. dop. urad valja: Z ozirom na sovražno postopanje ogrških denarnih zavodov napram našim denarnim zavodom so hrvatski denarni zavodi sklenili, postopati proti ogrskim zavodom na enak način. Dokler Madžari ne izpremenc svojega postopanja, naši denarni zavodi od ogrskih strank ne bodo sprejemali gotovin in drugih vrednot in tudi ne izdajali. Tudi ne bodo prevzemali na njihov račun nikakih naročil.

☆

Zagreb, 22. januarja. V Zagreb je dospela srbska diplomatična misija, namenjena v Paris. Pri komisiji se nahajata tudi bivši srbski minister Andra Tanić ter jugoslovanski poslanik za Belgijo Jovan Marković. Misija, ki šteje 23 članov, potuje preko Nemške Avstrije in Švice v Paris.

Beograd, 22. januarja. (Ljublj. koresp. urad.) Jugoslovanski dopis. urad poroča: Vprašanje zasedenja križevske škofije bo v najkrajšem času rešeno. Bivši škof Julij Drohobecky je bil že pred daljšim časom umrovljen. Na njegovo mesto pride dr. Dijonizij Nyarady, ki je že dosedaj upravljal križevsko škofijo kot administrator in je dobil od rimske stolice naslov križevskega škofa.

Reka, 22. januarja. (Ljublj. koresp. urad.) Jugoslovanski dopis. urad poroča: Italijanski Narodni svet na Reki je izdal naredbo, da javne blagajne na Reki ne smejo sprejemati žigosanega jugoslovanskega denarja. Da se pa vendar omogoči promet, bo osnovana na Reki posebna banka, ki se bo bavila z izmenjavanjem denarja po kurzu, ki se ima šele določiti.

Nemške grožnje in zahteve.

Deželni glavar dr. pl. Kaan je v imenu deželne vlade takoj odgovoril na stavljeno mu vprašanje in je izvajal: Korake, ki jih je na koncu svojega vprašanja zahteval predgovornik s posredovanjem državnega urada za zunanje zadeve, smo že zdavnaj podvzeli in jih energično nadaljujemo brez ozira na dogodke, ki jih prinaša slehrni dan. Vsem je znano, **da niso imeli ti koraki zaželenega uspeha.** Poslednje dni je bilo deželni vladi mogoče, da opozori zastopnika ameriške **komisije prof. Coolidgeja, ki biva kot gost v našem mestu, na te razmere.** (Klici: Bravo!) Deželna vlada ve, da je dosegla pri dosedanjih prizadevanjih za odstranitev nevzdržnih razmer **skrajno mejo potrpežljivosti.** (Tako je.) Dosedanje delovanje deželne vlade se je moralo v prvi vrsti ozirati na vsem znane težke prehranjevalne razmere, pri katerih bi vsako motenje prometa bilo škodljivo za velike dele Štajerske. Drugi vzroki, ravno tako tehtni, se ne smejo iz lahko doumnih razlogov razpravljati. Vendar moramo ugotoviti, **da nismo samo dosegli meje svoje potrpežljivosti, temveč da smo jo celo prekoračili.** (Živahni vzkliki: Jako dobro!) Deželna vlada ne more in noče prevzeti odgovornosti, ako ne more zajeziti upravičene **elementarno naraščajoče razljučenosti naroda. Prepustiti mora odgovornost za vse to, kar bi se dogodilo, onim, ki so proti vsakemu običaju civiliziranih narodov poplačali našo ustrežnost s tem, da so videli v njej izpodbudo za nove napade in za zatiranje. Upamo, da bo ves civilizirani svet čul naš klic in da se bo odredilo vse, kar je potrebno, da se prepreči najhujše. Odrediti se mora takoj izpraznitev protipostavno zasedenih ozemelj Murske in Dravske doline. Če ni drugače mogoče, naj zasedejo ta ozemlja čete neinteresiranih držav ententе, predvsem ameriške čete.** (Tako je.) Mislim, da govorim v zmislu vse zbornice, ako izražam zaupljivo nado, da ne bodo zahteve človečanstva še nadalje zatirane. Od svojih dosedanjih sovražnikov ne pričakujemo ne naklonjenosti, ne podpiranja, temveč samo nepristransko pravico, ki stoji na čelu Wilsonovih zahtev za novi red sveta. V tej nadi pričakujem zaupljivo nadaljnj razvoj. Deželna skupščina in prebivalstvo Nemške Štajerske bodita preverjena, da se deželna vlada ne more in ne sme postaviti v nasprotje z ljudskim mnenjem. (Burno odobravanje.) Skrbel bom zato, da se objavi vprašanje poslanca Wastiana, moj odgovor ter izjava zbornice državnemu uradu za zunanje stvari kar najhitreje pristojnim zastopstvom zavezniških držav, posebno tudi belgrajski vladi.

Gradec, 22. januarja. (Lj. k. ur.) Dun. kor. urad poroča: Začetkom današnje seje provizorne narodne skupščine je deželni glavar dr. pl. Kaan ob odobravanju zbornice ugotovil, da kot čislan gost prisostvuje današnji seji skupščine član ameriške misije podpolkovnik Sherman Miles. — Pred prehodom na dnevni red se je javil k besedi posl. Wastian in je stavil na deželnega glavarja nujno vprašanje. Opozarjal je na to, da ima na podlagi pogojev za premirje ententa pravico, zasesti strategično važne točke v Avstriji. Te pravice pa nima jugoslovanska Narodna vlada v Ljubljani, ker sedanje jugoslovansko ozemlje bivše Avstro-ogrske monarhije ne spada k ententi. To priznava tudi merodajno slovensko časopisje, tako n. pr. »Slovenec« z dne 14. t. m., ki piše, da ententa še vedno ni priznala Jugoslavije in da je večina njenih pokrajin smatrati za premagano ozemlje. Kljub temu je slovenska Narodna vlada v Ljubljani zasedla štajerska mesta in trge na deželni meji in celo popolnoma nemške pokrajine in vlada tam brezmejno, zakar nima nobenega pravnega naslova. Govornik je v svojih nadaljnih izvajanjih slikal postopanje jugoslovanskih mogotcev v teh krajih, ki hočejo ententi nuditi popolnoma napačno sliko o razmerah v teh pokrajinah. Opozarjal je na zagotovila merodajnih slovenskih političnih oseb, tako na namestnika jugoslovanskega ministrskega predsednika dr. Korošca, ki je izjavil, da se v prehodnji dobi do sklepa miru v narodnem in političnem oziru ničesar ne sme izpremeniti na Štajerskem. Slikal je nato nasilne zasedbe ter nasilja proti nemškemu prebivalstvu na Spodnjem Štajerskem. Jugoslovani odstavljajo od službe državne, deželne in občinske uradnike in nameščajo na njihova mesta jugoslovanske. Do 5. t. m. so odstavili 128 poštnih uslužbencev in 241 drugih državnih nameščencev, pri južni železnici pa 140 nemških uslužbencev. V vseh ljudskih in meščanskih šolah so uvedli slovenski pouk. Pri sodiščih se nemščina trpi le v občevanju s strankami. Nemške napise na trgovinah so odstranili nasiloma. Jasno je, da se trudijo, spremeniti po svojem postanku in svojem bistvu nemški značaj teh naselbin. Wastian je nato omenjal nasilni razpust občinskih zastopov v raznih krajih in slikal, kako so mirni nemški meščani radi rabe nemškega jezika izpostavljeni različnim nasiljem. V zasedenih krajih zatirajo nemško časopisje in groze graškim listom z odtegnitvijo poštnega debita. Jugoslovani strogo nadzorujejo brzojavni in telefonski promet. Pisma morajo biti predana na pošti odprta. Vohunski sistem raste povsod. Slovenski listi ščuvajo proti nemškim trgovcem; kdor hoče pošiljati svoje otroke v nemške šole, mu groze z gospodarskim bojkotom. V Ljutomeru groze onim, ki pošiljajo otroke v nemške šole, da jim odtegnejo krušne izkaznice. Nemške knjižnice so razdejane. Nemške šole se spreminjajo v slovenske ali v vojašnice. — Govornik je nato slikal postopanje generala Maistra in njegovih čet proti nemškemu prebivalstvu in je končno deželnega glavarja vprašal, ali je deželna vlada pripravljena, s posredovanjem državnega urada za zunanje stvari naznaniti vse **te dogodke vladi SHS v Belgradu,** (doslej so Nemci Beograd dosledno ignorirali! Opomba uredništva.) **mirovni konferenci v Parizu in nevtralnim državam,** da se jugoslovanske čete kolikor mogoče kmalu umaknejo iz spornega ozemlja, ki so je zasedle protipostavno. Nasilstva je treba odstraniti in legitimne uprave vzpostaviti. Za tlačene manjšine v vseh drugih pokrajinah je zagotoviti ono varstvo, brez katerega ni mogoč mirni in redni razvoj. — Vse stranke so poslanca Wastiana ponovno prekinile z vzkliki in mu na koncu govora burno pritrjevale.

Mariborski okrajni zastop v slovenskih rokah.

Maribor, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) Mariborski okrajni zastop je imel 21. t. m. prvo sejo pod predsedstvom vladnega komisarja dr. Leskovarja. Izdelani so bili pri tej seji podrobni načrti za gradbo novih okrajnih in za temeljito popravo starih okrajnih cest, ki so v slabem stanju. Sprejeti so bili tudi drugi gospodarski predlogi.

Mariborski okrajni šolski svet.

Maribor, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) V mariborskem okrajnem šolskem svetu je uradni komisar okrajnega zastopa imenoval nastopne gospode: Odvetnike dr. Kodermana, dr. Josipa Leskovarja in dr. Rozino, profesorja Iva Vrežeja in urednika Frana Žebota. Okrajni šolski svet je bil doslej v nemških rokah.

Razpuščeni okrajni šolski svet v Marenbergu.

Ljubljana, 22. januarja. Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogočastje, je razpustila okrajni šolski svet v Marenbergu ter poverila njegove posle do nove sestave okrajnemu glavarju SHS v Slovenjem gradcu.

Prehrana Maribora.

Maribor, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) Na zborovanju kmetskih zaupnikov in drugih interesentov 21. t. m. se je dosegel glede rekvizicije živine sporazum, da mariborski okraj, ki so ga Nemci z rekvizicijami tako izžemali, da se število goveje živine od leta 1916 do sedaj znižalo za okroglo 18 000 glav, oddaja od sedaj mesečno le 150 glav. Maribor, vojaštvo in železničarje morata oskrbovati ljutomerski in slovenjegraški okraj.

Lipnica proti slov. kapucinom.

Maribor, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) Lipniški župan je zahteval od predstojništva kapucinskega reda v Lipnici, da zapusti samostan zaradi javne varnosti kakor tudi zaradi varnosti samostana samega. V tem samostanu so bili trije slovenski očetje in en slovenski brat. Ta korak je posledica sistematičnega hujskanja proti Slovencem, ki se ne ustavlja niti ob zidovih samostanskih. Izgnanci so že odpotovali v Celje.

Nemci žele pod Jugoslavijo.

Maribor, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) Nemški kmetje iz krajev severno od Lučan so poslali na shod dne 19. t. m. posebno deputacijo, ki je izjavila, da žele tudi tamošnji nemški kmetje priti pod Jugoslavijo, ker vlada tamkaj red in mir, ki ga pa v Nemški Avstriji ni. Izpostavljeni grabežem in vsakovrstnim nasilstvom po brezvoselnih tolpah in tujih temnih elementih, prosijo kmetje severno od črte Lučane-Šmilje, generala Maistra, da naredi tudi v onih krajih dolgo zaželeni red in mir.

Prekmurci za Jugoslavijo.

Maribor, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) V Beltincih v Prekmurju je 17. t. m. neki protestant dr. Obal Bela sklical shod z namenom, da bi se ljudstvo izrazilo za Madžare in proti Jugoslaviji. Ker pa so se ljudski zaupniki napram sklicatelju v jako energični obliki izrazili proti takemu shodu, je bil shod dan poprej odpovedan v bližnjih krajih. Iz daljnih krajev se je zbrala taka množica, da se je lotila Madžarov nervoznost. Dr. Obal pa je kljubu temu hotel izrabiti priliko in je nastopil s predlogom, naj ljudstvo izjavi, da želi imeti obljubljeno sodišče v Beltincih ali pa v Dolenji Lendavi. Upal je namreč, da se mu posreči s pomočjo svojih pristašev premotiti narod tako, da bi se izrazil za Dolenjo Lendavo in iz tega nameraval skovati nekakšen plebiscit, da hočejo prekmurski Slovenci ostati pod Madžarsko. Ta načrt dr. Obala je preprečil mlad Slovenec Erjavec, ki je ljudstvu pojasnil stvar. Na njegov poziv: »Kdor je za Jugoslavijo, k meni!« so stopili vsi enodušno na njegovo stran. Ker se dr. Obal še vedno ni hotel vdati, za je ljudstvo kratkomalo pognalo raz government mesto. Z živio-klici

za Jugoslavijo so se potem zbrali ranjili.

Madžarska nasilstva.

Maribor, 22 januarja. (Lj kor. ur.) Iz Ljutomera poročajo: V Prekmuriu izvršujejo madžarski vojaki razna nasilstva. V Bakovcih so ubili občinskega načelnika. Vse tiste, ki so na shodu 17 t. m. glasovali za Jugoslavijo, so aretirali in jih vlačijo v zapore na Ogrsko. Vojaki rekvirirajo živino, obleko itd. Prebivalstvo je popolnoma obupano.

Maribor, 22 januarja. (Lj kor ur.) Iz zanesljivega vira se poroča, da delajo Madžari v Prekmuriu med ljudstvom jako živahno in spretno propagando. Uporabljajo za to različnost ver, kjer je velik del teh Slovencev luteranski in jim natvezajo, da jim hočejo Jugoslovani vzeti vero in jezik in uvesti katoliško vero in srbski jezik. Obetajo jim, da hočejo narediti iz Prekmurja svobodno pokrajino pod madžarsko nadvlado, kjer bi imelo prekmursko narečje popolno enakopravnost z madžarskim jezikom. Obetajo jim slovenske šole in urade. Ker podpirajo to propagando krepko z denarjem madžaroni in židje, ki imajo ubožno prebivalstvo popolnoma v svojih rokah, se je zanetilo med prebivalstvom, posebno med nekdanjimi vojaki, sovraštvo do nas tako, da delajo celo proti nam.

Nemška grozodejstva na Koroškem.

Svojčas prinesli so naši listi vest, da je bil pri bojih v Borovljah ubit menda tudi trgovec Renko. Ta vest se je izkazala deloma kot resnična. Dva vjeta nemška vojaka potrdila sta pri zaslišanju, da je trgovca Renko težko ranila nemška tolpa, toda ne mogoče med bojem na cesti, ampak v njegovi trgovini za trgovskim pudeljnom. Obenem so nemške tolpe potem odnesle blaga za približno 50.000 kron. Nemške tolpe pa niso uganjale take stvari samo v razburjenosti prvega bojnega dneva, temveč tudi še pozneje, aretirali in zaprli so vsakega, ki je bil prej le količkaj javno nastopal za narodno idejo. Med transportom in v zaporih strahovali so aretirance z raznimi grožnjami, da jih bodo obesili itd. Posestnika Štangela iz Borovelj so z ročno granato udarili po zgornji čeljusti. V roke so mu stisnili dve ročni granati in jih hoteli razstreliti. Ušel je tej grozni usodi radi tega, ker radovedneži niso hoteli iti stran in ker nemška tolpa sama ni vedela, kako naj to začne, da ne bo ranjen kdo drug. Večina so izpustili šele po štirih dneh raznega trpljenja. Plenili so tudi v delavnici gospoda puškarja Borovnika. — V Ratečah pri Ločah vzeli so nemški vojaki pri po domače Uršič sinu in članu Narodne straže razne potrebščine. Pri po domače Zaverniku, veliko živil; v Ločah vzeli so tamošnjemu slovenskemu stražmostru več čevljev in druge stvari, tako tudi drugim slovenskim orožnikom. Gospodu županiku v Ločah so vzeli razna živila, suknja, kovčeg, zlato uro in druge stvari in sicer kakor se govori, pod vodstvom tamošnjega nadučitelja. Taka in enaka poročila prihajajo od vseh strani. Svetujemo, da se vse to natančno poizve, ker bo to važen materijal tudi za mirovno konferenco.

KDO KRŠI PREMIRJE?

Ljubljana, 22. januarja. Ljubljanski korespondenčni urad je s pristojne uradne strani pooblaščen, da z vso odločnostjo zavrne iz Celovca datirano trditev, ki jo objavljajo danes semkaj dospeli graški listi, češ, da so Slovenci pred kratkim na Koroškem kršili premirje. Dejstvo je v resnici to-le: Dne 18., 19. in 20. t. m. je nemško vojaštvo, ne oziraje se na sklenjeno premirje, obstreljevalo naše oddelke v velikovškem okraju. Ko je dne 21. t. m. iznova pričelo obstreljevati naše vojaštvo, je poveljnik jugoslovanskih čet v svrho, da napravi konec zlobnemu obstreljevanju po nemških kršiteljih premirja, zaukazal napad z ognjem na nemške postojanke. Po naključju je postalo žrtev tega izzvanega napada Birkschmiedovo veleposestvo. Po tej odločni obrambni akciji je nemško vojaštvo prenehalo s svojim sredi premirja ponavljajočim se streljanjem v tem delu koroškega spornega ozemlja in zdaj vlada tamkaj mir. Jugoslovansko vojaštvo se danih povelj povsod strogo drži in se ne poslužuje orožja. Nemško vojaštvo pa prej ko slej na mnogih mestih oboroženo patrolira in strelja na Jugoslovane. — Iz navedenih podatkov se da jasno posneti, kdo nosi krivdo na kršenju premirja.

★

Pristaši entente na begu pred Nemci.

Čudno, a resnično in žalostno! Ko je izbruhnila svetovna vojna, bil je ves boljši in inteligentnejši del slovenskega naroda, zlasti obmejni Slovenci, v srcu na strani entente in Srbije. Posebno koroški Slovenci so bili od vsega početka vojne iskreni pristaši Srbov in njih zaveznikov in so zato tudi morali prenašati najhujše preganjanje in trpljenje. Mirno in udano so pretrpeli vse muke in težave, saj so vedeli in bili prepričani, da jim konečna zmaga entente in razbitje stare Avstrije prinese rešitev izpod stoletnega nemškega tiranstva in s tem zlato svobodo. Sedaj je vojna končana; ententa je zmagala; Nemčija je poražena, Avstrija razbita. A kaj je s koroškimi Slovenci Pristaši zmagovite entente so na begu pred premaganimi Nemci! Voditelji in zaupniki koroških Slovencev, duhovniki in učitelji, posestniki in delavci, odvetniki in profesorji, vsi so morali pobegniti iz svoje domovine in ponoči v snegu in najhujšem viharju čez visoke, zasnežene, deloma 2000 metrov visoke gore bežati pred podivjanimi tolpami, ki so vdrle v lepi, slovenski Rož. Tam zdaj te tolpe ropalo in plenijo, vlačijo slovenske može in žene v temne ječe in pretijo s smrtjo vsakomur, kdor se

drzne govoriti slovensko in se priznati k Jugoslaviji. In v tem času, ko je domače ljudstvo zbegano, ustrahovano in pobito in vihti nad njim krvavi meč tujerodni vojak, naj zbirajo ententine komisije podatke in gradivo za končno določitev jezikovne in državne meje na Koroškem! Pod avstrijskim režimom je bilo hudo, sedaj je stokrat hujše. **Star pristaš entente.**

Italijanska nasilstva.

ARTUR EVANS O ITALIJANSKEM NASILJU.

Bern, 22. januarja. Eden največjih prijateljev Jugoslovanov, publicist Artur Evans piše v londonskem »Manchester Guardianu« o italijanskem nasilju sledeče: **Stojimo pred enim najostudnejših prizorov zgodovine, ko se hoče velike, od Jugoslovanov obljudene pokrajine s silo podjarmiti pod italijanski imperijalizem, ko se hoče jugoslovanski narod terorizirati in usužnjiti. To je oni rod, ki se je že med vojno na vseh bojiščih entente pokazal, da razume stremljenje po združitvi vseh treh jugoslovanskih plemen in ki je takoj po razsulu stare Avstrije stopil ob stran Srbije in entente. Sedaj pa prihajalo v njihove pokrajine Italijani z gesto zmagovalca ter nastopa'o v Istri, Dalmaciji in Primorju z metodami, ki jih nihče ne more odobravati. Da se vsled tega širi Italijanom sovražna agitacija, je pač samoobsebi umevno, to pa je zopet sad politike londonskega tajnega dogovora, ki se ga Italija drži kakor klop in ki je pravno izgubil vso veljavo, ker mu manjka podlage.**

PROTEST VLADE PROTI ITALIJANSKEMU NASILJU NA REKI.

Beograd, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) Jugoslovanski dop. urad poroča: Skupna vlada je poveljniku zavezniških čet na Reki poslala uradno brzojavko, kjer ga obvešča o krvavem dogodku majorja Milića in ga naproša, naj takoj najenergičneje protestira proti takemu zločinskemu postopanju in ukrene vse potrebno v varstvo naših poveljništev ter naših častnikov in moštva. V nasprotnem primeru vlada ne more dati zagotovila, da ob prvi priliki ne pride do mnogo resnejših posledic, ker je tako postopanje Italijanov razburilo vse naše častnike in vojake.

ZAHTEVE ITALIJANOV IN ROMUNOV.

Pariz, 22. januarja. (Lj. kor. urad.) Jugoslovanski dop. urad poroča: Italijani in Romuni razvijajo za svoje zahteve veliko agitacijo, širijo brošure in poizkušajo pridobiti javno mnenje za svojo stvar. Poslužujejo se vseh mogočih sredstev, posebno tudi potvarjenja statističnih in zgodovinskih podatkov. Italijani dokazujejo, da je njihove meje že ugotovil londonski pakt. Romuni pa utemeljujejo svoje zahteve s tem, da jim pripada vsa južna Ogrska do Donave. Jugoslovanski krogi opozarjajo ententne državnike na to, da taka nezaslišana italijanska in romunska agitacija povzroča veliko vznemirjenje vsega jugoslovanskega naroda.

Ameriška misija v Kotoru.

Beograd, 22. januarja. (Ljub. koresp. urad.) »Samouprava« javlja: Pred nekoliko dnevi se je iz Marsilije vrnila ameriška misija, 7 lekarjev, 12 sester, 7 šoferjev in 5 mehanikov. Razentega je pripeljala 800 ton hrane, 60 ton bencina in 10 avtomobilov. Ostali bodo v Kotoru in ondi vršili stalno dobrovoljno službo.

Protest radi krvavega dogodka na Reki.

Beograd, 22. januarja. (Ljub. kor. ur.) Z Reke javljajo: Zbog krvavega dogodka z majorjem Miličem na Reki je s službeno brzojavko obveščen poveljnik zavezniških armad in naprošen, da vloži najenergičnejši protest proti takemu zločinskemu postopanju in da se odredi vse potrebno, da se prebivalstvo, častniki in vojaki na Reki ščitijo, sicer se ne more jamčiti, da o prvi priliki ne bo resnejših posledic, ker je to postopanje Italijanov razsrdilo vse naše vojake in častnike.

Madžari prosijo Italijane pomoči.

Lugano, 22. januarja. Rimski listi poročajo, da je dospela v Rim posebna odposlanka madžarske vlade, da opozori italijanske kroge na eminentno nevarnost, ki grozi Madžarom od strani Čeho - Slovakov, Jugoslovanov in Romunov, ki hočejo vsi odtrgati velike kose od madžarske zemlje ter da prosi italijansko vlado pomoči. Ta poslanka je razodela Italijanom, da Madžari žele, da se Reka priklopi Italiji, ker bi mogla Reka živeti le, če ima za sabo produktivno madžarsko zaledje. Če pa Ogrska propade, če se ji odvzamejo njeni najboljši deli, potem je tudi Reka mrtva, bodisi za Madžare, bodisi Italijane. »Secolo« priporoča k tem izvajanjem madžarske poslanke, da njena misija v Rimu ni imela nobenega uspeha.

Iz Čeho-slovaške.

Narodno shromaždenje.

Praga, 22 januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V današnji seji narodne skupščine se je otvorila debata o občinskem volilnem redu v Čehoslovaški republiki. Poročevalec dr. Mejsner je povdarjal, da gre za predlogo dalekosežnega pomena, ker vsebuje tudi narodnostni problem. Predloga znači, da se bodo volitve vršile povsem demokratično. Sodelovale so na njej vse stranke, tudi buržoazijci. Poročevalec izraža nado, da bodo vse stranke na enak način skupno nastopale tudi ko bo šlo za socijalno in gospodarsko izenačenje. Predloga ne služi v prvi vrsti razrednim interesom, marveč služi predvsem narodnostnim vidikom. Bojazen, da bi po tem volilnem redu občinska uprava prehitro prišla iz rok slojev, ki so s svojim premoženjem navezani na občino in v roke plasti, ki niso dovolj izobražene, je povsem neutemeljena. Volilna pravica ne bo samo splošna, ampak tudi proporcionalna. Socijalistične stranke ugodnega trenotka niso izrabile sebi v prilog, ker žele, da v občini sodelujejo vse plasti, vsi razredi in vse narodnosti. — Poslanec dr. Franta je govoril o smernicah tega volilnega reda. Te so: Volilno pravico ima vsakdo, ki je 21 let star in je tri mesece v občini nastanjen. Ženskam se prizna volilna pravica, istotako vojakom. Izvoljen more biti, kdor je 25 let star in je vsaj eno leto v občini nastanjen. Nato je govornik razpravljal o nemških okrajih. Vladi je dana pravica, da v mešanih občinah v varstvo manjšine ustanovi upravno komisijo. — Poslanec Nemec opisuje nerazveseljivo stanje, v katerem je preperela Avstrija pustila deželo. Edinole demokracija more to stanje zboljšati. Češka demokracija je češki narod dvignila nad vse druge narode sveta. Edinole demokracija je omogočila, da je češki narod dosegel državno samostojnost, ker ga je ona vzgojila. (Pritrjevanje.) Nato se je bavil z občinskimi zastopi in je dejal, da je prememba občinskega volilnega reda zlasti potrebna za varstvo občinske lastnine, ki jo zasebni kapital izrablja. Potem je razpravljal o važnosti dela in je dejal: Kdor bi rad delal, temu se bo delo preskrbelo, kdor ne mara delati, bo k delu prisiljen. Delavstvo mora Češko - slovaško republiko zgraditi in delavstvo jo bo moglo braniti zoper vse sovražnike. (Pritrjevanje.) — Govorili so še poslanec Horaček, Slavíček in Posnišil. Za tem so debato prekinili. Ko so bili izvolili člane posameznih odsekov, so razpravo preložili na jutrišnji dan.

Nemci na Češkem za Wilsonova načela.

Dunaj, 22. januarja. (Lj. k. u.) Dun. k. urad poroča: Državnemu svetu je danes predložilo 36 krajevnih skupin nemške zveze na Češkem spomenico, ki naj bi se predložila mirovnemu kongresu in predsedniku Wilsonu. V tej spomenici izjavljalo, da se Nemci na Češkem pridružujejo Wilsonovemu načrtu o samoodločbi, vsled česar zahtevajo neodvisno Nemško Češko in izjavljajo, da se ne bodo nikdar podvrgli tujemu gospodstvu.

★

Praga, 22. januarja. (Ljubl. koresp. urad. — Čeho - slov. tiskovni urad.) »Česke Slovo« poroča, da je v torek, dne 21. januarja sprejel predsednik dr. Masaryk zastopnike čeških industrijalcev. Predsednik zveze čeških industrijalcev je v svojem nagovoru opozarjal na to, da javno razpoloženje ni ugodno za industrijo. Poudarjal je pa, da so češki industrijci pripravljeni, sodelovati pri izvedbi socijalnih reform. Predsednik Masaryk se je pustil informirati o položaju posameznih strok industrije ter izjavil, da je spričo sedanjega položaja edini izhod hiter uvoz živil. Naglašal je, da so dežele izčrpane ter oropane živil in surovin. Celotni položaj pa se boljša, pri čemur pa se ne sme pozabiti, da so razmere v drugih deželah znatno slabše. Opozarjal je nadalje na to, kako so Amerikanci rešili vprašanje socijalizacije podjetij. To se je zgodilo na ta način, da se je dovolil vsakemu delavcu sedež na kapitalu, ki je investiran v podjetju. Tako se delavec udeležuje podjetja in ravno to dejstvo vpliva blagodejno na njegovo opravilo.

Praga, 22. januarja. (Ljubl. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Z ozirom na vesti zagrebških listov, da predsednik Masaryk ni ravnal lojalno proti Jugoslovanom, je čeho - slovaški tiskovni urad pooblaščen izjaviti, da so tozadevne vesti dunajskih listov o uporu praškega pehotnega polka št. 28 in praškega strelskega polka št. 8.

Praga, 22. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Čehoslovaško ministrstvo za narodno obrambo naznanja, da je ameriška vlada Čehoslovaški republiki dala na razpolago 20.000 kompletnih uniform za njeno armado.

Žilina, 22. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Slovaška vlada se 4. februarja iz Žiline preseli v Požun.

Iz Poljske.

Meje Poljske.

Curih, 22. januarja. (Ljub. koresp. ur. Čeho - slov. tisk. urad.) Poljaki bodo na mirovni konferenci zahtevali Gdansko z obalo, nadalje Zahodno Prusko, okraja Bydgoščo in Elblog, na vzhodu na one meje, ki so jih imeli Poljaki leta 1772. Visla naj bi bila žila, ki bi spajala Poljsko z zahodom. Na mirovni konferenci bodo Poljsko zastopali Dmowski, Paderewski in Wasilewski.

Mobilizacija na Poljskem.

Poznanj, 22 januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Najvišji poljski narodni svet poziva vse mladeniče letnikov 1897, 1898 in 1899 naj se glase v aktivno vojaško službo.

Za poljsko - ukrajinsko premirje.

Krakov, 22 januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk urad poroča: V Krakov je došla angleško - francoska misija, da prouči teren poljsko - ukrajinskega bojišča in posreduje za premirje med Poljaki in Ukrajinci. Angleški polkovnik Wade je odpotoval v Grodek, da stopi v zvezo z ukrajinskimi pooblaščenci.

★

Nauen, 22. januarja. (Ljubl. koresp. urad. Brezžično.) Kakor poroča pariški »Excelsior«, je angleška vlada baje priposnala sedanjo poljsko vlado s Pilsudskim na čelu.

Nauen, 22 januarja. (Ljub. kor. urad. Brezžično.) Ob severno - izhodni meji izhodno pruskega okrožja Oletzka se zbirajo Poljaki v čete, namenjene baje zoper boljševiste. Zaradi začasnega bivanja mnogih Poljakov v nemških obmejnih vaseh se opazuje to gibanje z nezaupanjem, ker slutijo za tem druge smotre.

Lvov, 22. januarja. (Lj. k. u. — Čehoslov. tisk. urad.) Listi poročajo, da bo papež pozval po poljskem nadškofu in ukrajinskem metropolitu poljski in ukrajinski narod, naj prenehata s sovražnostmi, predvsem zato, ker se je pričela v Parizu mirovna konferenca, ki obeta rešiti vsa sporna vprašanja.

Stanislavov, 22. januarja. (Lj. k. u.) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Poročilo generalnega štaba ukrajinskega: Severozapadno od Lvova so napadli poljski oddelki Dubrivko in so prodrli vanjo. S pomočjo prebivalcev se je posrečilo jih s protinapadom zopet pregnati. Pri Mikuliczynu se bojujejo. Drugod na fronti mir.

Vratislava, 22. januarja. (Lj. k. u.) Iz Gornje Šlezije je v Pariz odpotovalo poljsko odposlanstvo, da se s francosko vlado pogaja o ureditvi gornješlezkega vprašanja.

Iz Madžarske.

Budimpešta, 22 januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Uradniki tukajšnje podružnice dunajskega Bankvereina in Angleško - avstrijske banke so danes začeli stavkati.

Budimpešta, 21. januarja. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča: Policija je aretirala šefa prezidijalnega oddelka ministrstva za prehrano Evgena Maricha, ravnatelja deželnega posredovalnega urada za krompir Evgena Miklosyja ter njegovega namestnika Ernesta Lasztoja. Aretacija je v zvezi z afero glede krompirja, pri kateri niso zaračunani približno 4 milijoni kron.

Iz Avstrije.

Dunaj, 22. januarja. »Achtuhrblatt« poroča: Nakaznice vojnega posojila, ki se jih oddaja sedaj pri državnih davčnih uradih na Dunaju kot davek na vojne dobičke, so narasle na svoto več sto milijonov kron. Vse te svote se bodo naložile v poštni hranilnici ter se jih bo dvignilo šele, kadar bodo dospela pogajanja med Nemško Avstrijo in sosednimi narodnimi državami glede razdelitve bremen vojnega posojila do zaključka.

Dunaj, 22. januarja. (Ljubl. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Včeraj je prispela semkaj francosko - romunska vojaška misija, ki se, kakor znano, pogaja zaradi direktne železniške zveze med Bukarešto in Parizom. Misija ostane na Dunaju nekoliko dni.

Rotterdam, 22. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom čeho - slovaškega tiskovnega urada poroča »Daily Mail«: Angleška vlada je izjavila svoje nezanimanje v vprašanju združenja Nemške Avstrije z Nemčijo. Končni sklep v tej zadevi pa je pridržan skupnemu posvetovanju ententnih sil.

Dunaj, 22. januarja (Lj. k. u.) Dun. k. urad poroča: Državni svet je pomilostil Ema Davida, ki so ga porotniki obsodili na smrt na vešalih, na dosmrtno ječo.

Bregenc, 22. januarja. (Lj. k. u.) Na Predarlsko je dospela prva pošiljatev maščobe iz Amerike. Mast že razdeljujejo po nekaterih krajih po 25 dkg za osebo po 20 kron za za nepremožne.

Dunaj, 22 januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Dunajski trgovci in obrtniki bodo v ponedeljek dopoldan ob desetih zaprli vse prodajalne in obratovališča, da se udeleže demonstracijskega pohoda pred mestno hišo, kjer nameravajo protestirati zoper način pobiranja davkov.

Iz Nemčije.

Volitve v Nemčiji.

Berlin, 21. januarja. (Lj. k. u.) Dun. k. urad poroča: Po dosedanjih neuradnih poročilih je izvoljenih 415 poslancev iz 36 krogov od skupnih 421 poslancev brez Alzacije Lotaringije. Manjka samo še izid iz 27. volilnega okraja, iz Renske Palacije. Od izvoljenih pripada 34 nemškonacijonalni ljudski stranki, 86 krščanski ljudski stranki, 22 nemški ljudski stranki, 76 nemški demokratični stranki, 162 socijalnodemokratični stranki, 24 neodvisni socijalnodemokratični stranki. Nadalje je izvoljenih 11, ki ne pripadajo nobeni frakciji, in sicer 4 Velfi (3 v Hanovru in 1 v Stadeju), 1 kmetiški in poljedelski demokrat v Slezvig Holsteinu, 4 pristaši Bavarske kmetiške zveze in 2 zastopnika virtemberške kmetijske in meščanske zveze.

Monakovo, 22. januarja. Znani vodja socijalistov in bavarski ministrski predsednik Kurt Eisner je pri volitvah propadel.

Berolin, 22 januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Dopisnik lista »Zeit« javlja, da izda berlinska vlada v kratkem razglas, v katerem se razveljavljajo zasebne posestne pravice glede rudnikov in veleposestva.

Essen, 22. januarja. (Ljub. kor. urad.) V znak protesta proti umoru Liebknechta in Roze Luxemburgove je tukajšnje delavstvo proglasilo generalno stavko.

Berolin, 22. januarja. (Ljubl. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: V Berlinu je izbruhnila nova stavka. V znak protesta proti umoru Liebknechta in Roze Luxemburgove je delavstvo plinarne in elektrarne pričelo stavkati. Mesto je v temi. Električne železnice ne obratujejo, mnogo restavracij, gledališč in kavarn je zaprtih. Tudi mnogo časniških podjetij, ki ne proizvajajo električnega toka same, je prisiljenih, začasno ustaviti izdajo listov. Brzojavne in telefonske zveze so deloma prekinjene. V Lipskem je delavstvo elektrarne zapustilo delo. Lipsko je brez luči, prav tako tudi Brunšvik in Halle. V teh dveh mestih je stavka splošna.

Berolin, 22. januarja. (Ljubl. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Včeraj so izbruhnili tukaj novi nemiri, zlasti na anhaltskem kolodvoru in pri halleških vratih, kjer so se razvili pravcati boji z ročnimi granatami. Stavkujoči delavci so uprizorili demonstracijski obhod.

London, 21 januarja. (Lj k. u.) Reuterjev urad poroča, da bodo v dveh ali treh tednih zopet pluli po morju nemške trgovske ladje in sicer pod kontrolo zaveznikov. Zlasti bodo dovažale prejšnjim sovražnikom živila. V interesu človečanstva in javnega reda je, takoj pomagati osvobojenemu ozemlju in sovražnim deželam. Namerava se dovoliti Nemčiji, da bo uvažala večjo množino živil, posebno žita, kondenziranega mleka in masti.

Berlin, 22. januarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor urada poroča »Deutsche Tageszeitung«, da so včeraj popoldne začeli Spartakovci v bližini Schönhauserstrasse streljati. Ena oseba je bila ubita, ranjenih je več oseb.

Monakovo, 22. januarja. Znani založnik Lehman je bil na ukaz Eisnerja aretiran in zaprt. Ker pa preiskava ni dognala ničesar, kar bi bilo aretacijo upravičilo, so ga zopet izpustili.

Berolin, 22. januarja. »Vorwärts« poroča, da je bilo od 11. t. m. aretiranih že nad 12.000 Spartakovcev, večino pa so sedaj že izpustili.

Berolin, 22 januarja. Mesto Harkov so boljševiki obkolili in ga odrezali popolnoma od zunanjega sveta. V mestu se nahaja večja nemška garnizija. Nemško javnost navdaja velika skrb, kaj se bo zgodilo z nemško posadko, 150.000 mož, ki se nahaja še v Ukrajini in ki ji je povratek v domovino odrezan.

Ženeva, 22. januarja. Pariško vladno časopisje zahteva, da internira člane Hohenzollernske rodbine v kaki francoski kolniji.

Razne vesti.

WILSON O ZVEZI NARODOV.

London, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Glasom lista »Times« je odposlal Wilson predsedniku meščanskega odbora v Washington nastopno brzojavko: Z veseljem Vam sporočam, da je možnost glede sporazuma o načrtu za zvezo narodov v tem trenotku zelo velika.

Pred mirovno konferenco.

Pariz, 21. januarja. (Ljubl. kor. urad.) Agence Havas poroča: Predsednika švicarske zaveze Adorja je na kolodvoru sprejel predsednik Poincaré. Adorju, vozečemu se v svoj stan, je prirejalo prebivalstvo prisrčne ovacije.

Pariz, 21. januarja. (Ljubl. koresp. urad.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Agence Havas objavlja uradno vest, da je bilo v torek posvetovanje predsednika Wilsona, kakor tudi predsednikov in ministrov za zunanje stvari združenih in asociiranih držav v navzočnosti zastopnikov Japonske in sicer v poslopju ministrstva za zunanje stvari. Dopoldne je danski poslanik Scavenius obširno poročal o položaju v raznih delih Rusije. Popoldne se je posvetovanje o istem predmetu nadaljevalo in upajo, da bodo v seji v sredo zjutraj formulirali končni predlog. Razpravljali so tudi o načinu razdelitve dela na konferenci.

Borba v Rusiji.

Nauen, 22. januarja. (Ljub. kor. urad.) (Brezžično.) Švedska poročila javljajo, da se umika boljševiška armada vedno dalje. Finska ojačenja pomagajo dobro. Estniški ministrski predsednik priporoča unijo s Finsko. Položaj Litvanskega je po izjavah od tamkaj prihajajočih švedskih častnikov kritičen. K švedskemu prostovoljnemu voju za Letlandijo se je javilo več kakor 100 častnikov in 400 mož. Švedski general Hjalmarson poroča iz Estlandskega, da boljševiki trumoma beže. Finski prostovoljni voj prodira izredno hitro. Boljševisti imajo le še sedmi del dežele v rokah. Umorili so v Wesenbergu 500 mož, žena in otrok. Gospodarski in politični položaj Estlandskega je izredno težaven.

Proti boljševikom.

Ženeva, 22. januarja. Pariški listi poročalo, da bodo estonsko - finske čete zasedle na ukaz pariške konference Petrograd. Od tam se bo potem organiziral pohod ententinih čet proti boljševikom.

Boljševiška armada.

Berlin, 22. januarja. (Lj. k. u.) »Vossische Zeitung« poroča: Boljševiške bojne sile po vsej Rusiji znašajo 280.000 mož regularnih čet. Od teh je 200.000 mož ob Volgi, 30.000 v Baltiških provincah, 20.000 pri Arhangelsku in 30.000 na jih koraka proti poljski meji. Protiboljševiško gibanje narašča bolj in bolj. Napravljen je načrt sporazumnega nastopanja proti boljševikom, ki se ga udeleži ententa. Spomladi naj 35 000 mož finskih vojakov in ruskih prostovoljcev zasede Petrograd. Priprave se vrše.

Stavka v Indiji.

Amsterdam, 22. januarja. (Lj. k. u.) D. kor ur. »Nieuwe Rotterdamsche Courant« poroča: V Bombaju je pričelo stavkati 20.000 tvorniških delavcev. Pričakujejo, da se bo stavkarsko gibanje še razširilo.

Portugal monarhija?

Madrid, 21. januarja. (Ljubl. koresp. urad.) Agence Havas poroča: Vlada je prejela od guvernerja v Ponte Vedri poročilo, po katerem je monarhistično gibanje na severnem Portugalskem baje zmagalo. V Portu da se je sestavila vlada, ki ji načeluje Paiva Conceiro. Vojni minister kabinetov je dosedanji ministrski predsednik lisabonske vlade. Telefonske in brzojavne zveze med Parizom in Lisabono so pretrgane. Lisabona se je pridružila gibanju. Bivšega kralja Manuela so v Portu in Lisaboni oklicali za kralja.

Madrid, 21. januarja. (Ljub. kor. urad.) Agence Havas poroča: Na mejo dospela brzojavka iz Porta javlja, da so včeraj zvečer proglasili pred mestno hišo monarhijo v navzočnosti čet. Le v Valenci de Minho se je branil tamošnji poveljnik, odstraniti republikansko zastavo, češ, da ni premagan od monarhistov. Zdi se, da pridobiva monarhistično gibanje tal tudi v Lisaboni. Številni republikanci beže na Špansko.

London, 21. januarja. (Ljub. kor. ur.) Reuterjev urad poroča: »Times« pišejo, da se ne more pričakovati, da bi se angleška vojska znižala pred podpisom mirovne pogodbe na manj kakor en milijon mož.

Helsingfors, 21. januarja. (Ljub. kor. ur.) Dunajski korespondenčni urad poroča: V Helsingfors došle vesti javljajo, da so estniške čete osvojile Narvo. Ob tem je baje pobegnil Trockij, ki je navduševal boljševike k odporu. Estniške čete da so pričele ofenzivo proti Walku.

Ženeva, 22. januarja. (Lj. k. u.) Kakor poroča neki tukajšnji list, je potovanje švicarskega predsednika Gustava Adorja v Pariz v zvezi z namenom aliirancev, Nemčiji prepovedati izvoz denarja. Če bi se ta namera izvedla, bi to imelo za Švico usodepolne posledice, ker ne bi dobila zneska 600 milijonov frankov, ki jih Nemčija Švici dolguje za industrijske izdelke. Izpadek te svote bi pomenil pravo finančno katastrofo in bi povzročil ustavitev obrata velikega števila švicarskih tvornic.

Berolin, 22. januarja. (Ljubl. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča Iz Amsterdama javljajo: Po vesteh, dospelih semkaj iz Pariza, je zborniški odsek za zunanje stvari sklican k seji na dan 1. marca t. l. Ob tej priliki bo vzel na znanje glavne obrise mirovne pogodbe. Clemenceaujevo glasilo »L' homme libre« priporočilo k temu: Odločeni smo, priti do miru že v mesecu marcu, da se na ta način zagotovi pomladansko obdelovanje francoske grude po vračajočih se vojakih.

Zbirajte cigarete za slov. legionarje na fronti!

Naši legionarji trpe pomanjkanje cigaret. Pozivljamo vse Slovence in Slovenke, da obdarujejo po možnosti naše junake na Koroškem s cigaretami in smotkami, oziroma tobakom. Tozadevna darila sprejema poveljstvo slov. legije v Ljubljani.

Francoski listi za Belgijo in Srbijo.

Glede priprav za mirovno konferenco, je pisal pariški »Le Temps« z dne 4. januarja sledeče: Naravno je, da bo morala biti razlika med petimi velesilami, ki so se skupno udeležile vojne in ostalimi državami. Med državami, ki so bile z njimi zvezane ali združene, so bile dve v vojni od vsega začetka: Belgija in Srbija. Gotovo je, da zasluži ta dva naroda po trpljenju, ki sta ga prestala, posebne ugodnosti. Belgija je vrhutega interesirana pri večini vprašanj, ki jih je rešiti. To so vsi problemi, ki se tičejo Nemčije in pa pri afrikanskih zadevah. Grčija se nahaja, kakor Portugalska v skupini narodov, ki so vstopili v vojsko pozneje, a vendar prelivali svojo kri na bojišču. V tem položaju se nahaja tudi Romunija, dasi je bila njena udeležba prekinjena z mirom sklenjenim v Bukarešti; položaj je spremenjen v toliko, da je tajna pogodba leta 1916, sklenjena med entento in Romunijo, izgubila svojo moč. Poljska in Češko - Slovaška republika se priznane od zaveznikov tako, da ne bo nobenih ovir pripustiti ju na mirovno konferenco. Jugoslavija, pa je eno s Srbijo.

V smislu tozadevnih sklepov se je, kakor smo izvedeli iz zadnjih poročil, določilo Belgiji in Srbiji po tri zastopnike na mirovni konferenci.

8 urni delavnik na železnicah.

Da izboljša družabni položaj in življenske razmere svojih članov, je »Zveza jugoslovanskih železničarjev« zahtevala med drugim tudi vpeljavo osemurnega delavnika na železnicah. Dne 8. januarja t. l. je izšla v uradnem listu štev. 33 naredba št. 248, s katero se vpeljuje osemurni delavnik. Naredba pa je bila glede železnic nejasna, ni bilo razvidno, velja tudi za železnice ali ne. Takoj so začeli razni nemškutarji in drugi tim podobni bratci agitirati med železničarji: glejte, Zvezarji so krivi, da nimamo tudi železničarji osemurnega delavnika.

Da razkrinka take laži in huiskarije, je sklical osrednji odbor Z. J. Ž. javen društveni shod, ki se je vršil 18. januarja v Mestnem domu in je bil ne samo dobro obiskan, ampak tudi jako živahen.

Predsednik Zveze, tovariš Deržič otvori zborovanje in pravi, da je zahteva Zveze osemurnega delavnika že nad 29 let stara. Takoj drugi dan, ko je izšla naredba, je imel osrednji odbor sejo, na kateri je dobilo predsedstvo nalog vprašati vlado, kaj je glede železnic. Predsedstvo Zveze se je zglasilo 10. januarja pri vladi in vprašalo, kako je s železnicami. S svojim posredovanjem smo spravili zadevo v pravi tir. Na železnicah se vpelje osemurni delavnik, ali vsak pošten železničar uvidi, da to pri vseh vrstah ni mogoče takoj, in za te smo zahtevali posebno odškodnino za čezurno delo in smo s to zahtevo tudi prodrli. To so zelo važna vprašanja, ki je moramo medsebojno in sporazumno rešiti. Kot pošteni Jugoslovani pa odločno odklanjamo način, kakršnega priporočajo in za katerega agitirajo po progah in postajah podrdečim plaščem republikanstva razni nemškutarji in medvojni denuncijanti, ki so med vojno lizali se in hlinili navzgor z denunciranjem zavednih in poštenih jugosl. železničarjev, a sedaj rujejo proti Zvezi ker kot zaničevanja vredni odpadniki slovenskega naroda ne morejo postati člani Zveze. Bojijo se pa tudi metle, s katero hoče Zveza pomesti železničarje, ker med poštenimi jugoslovanskimi železničarji ni mesta za ljudi, ki so prej nas in naš narod zaničevali. (Naživahnejše pritrevanje.) Mi nočemo takih bojev, kakršni so v Berolinu, mi nočemo nemškega zistema v naših vrstah, mi nočemo se klati med seboj in ubijati drug drugega. Mi hočemo v službi discipline v korist svojo, naših otrok in naše mlade države, nočemo v službo uvesti strankarske politike, ker slabe posledice bi občutil le delavec sam, poznamo le stanovske vzroke, ne pa strankarske.

Bodimo pošteni, boj naj bo dostojen, ne pa tak, kakršnega hočejo vpeljati pri nas razni gospodje, ki so prej znali samo nemški in kakršnega so vpeljali razni madžaroni s svojim Savezom na Hrvatskem. Nastopite proti takim huiskačem, ki rovarijo zahrbtno proti naši mladi Jugoslaviji, nastopite proti narodnim odpadnikom, ki se sedaj skrivajo pod rdečo zastavo in hočejo pod njeno zaščito jesti kruh v Jugoslaviji. Naznanite takoj vsako tako huiskarijo v službi, da preskrbimo tem javnim škodljivcem pot v Nemško Avstrijo. (Živahno pritrevanje.)

Zveza zastopa vestno koristi svojih članov, ne zanemarja vprašanja glede odškodnine za čezurno delo, ne onega glede povišanja temeljnih plač in vreditve dijet, zategadelj zaupajte Zvezi.

Tov. Rupnik priporoča ljubljanskim tovarišem več stanovske in narodne zavednosti, v kateri jih prekašajo primorski tovariši vsaj za 50%. Opozarja, da rujejo med nami razni dunajski patrioti, ki bi radi vpeljali pri nas ruske in nemške razmere, kjer se trudijo, kdo bo več nagrabil in izsesal. Zveza se je vedno bojevala za koristi svojih članov. Pomagali smo k zmagi in dosegli smo samostojno državo. Za okraske te stavbe bomo že skrbeli, v njej pa ne bo polnih jasel za plačance nemških Volksratov. Nikdar več ne bo vplival pri nas Dunaj, propadla je glorija, pa ne jugoslovanska, pač pa »rdeča«.

Oglasi se še tov. Čadež, kateri priporoča Zvezi vprašanje glede samostojnega obratnega ravnateljstva v Ljubljani za južno železnico, da se ravnateljstvu na Dunaju izvije možnost nastavljati pri nas zopet kake nemškutarčke in druge enake poštenjakoviče. Priporoča tovarišem živahno delovati za svojo stanovsko organizacijo, v kateri smo se zedinili od najnižjega delavca do najvišjega uradnika, da si priborimo boljšo bodočnost.

Predgovorniku odgovarja predsednik tov. Deržič, da je Zveza že nastopila s to zahtevo v Beogradu in se bo o stvari razpravljalo te dni, ko priide šolen minister Vulović iz Beograda. Priporoča še enkrat vsem tovarišem, da agitirajo za Zvezo in zaupajo osrednjemu odboru, kateri bo storil vse, da nas reši vseh tistih, ki so nas do sedaj satirali in preskrbi članom Zveze lepšo bodočnost.

„Slovenska Sokolska Zveza".

I.

Na dan 6. januarja t. l. sklicalo je predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze informativen sestanek zastopnikov vseh slovenskih sokolskih društev; udeležba je bila zadovoljiva, kajti nad 100 bratov je prihitelo na ta sestanek; najslabše je bila zastopana Novomeška Sokolska Župa, od katere sta bila zastopana samo Sokol iz Mokronoga in Trebnjega, ostalim dolenjskim Sokolom naj bodo za vzgled odposlanci idrijske in goriške Župe, ki se niso strašili vsemogočih ovir, ter prihiteli v častnem številu v našo sredo.

Predno preidemo k nadaljnemu poročilu o tem sestanku, naj povemo javnosti, da na napade, na našo Sokolsko organizacijo, ki se v zadnjem času pogosto ponavljajo po slovenskem časopisju, ne bomo odgovarjali — odgovorili so že naši legijonarji sami — mi te napade kot popolnoma neutemeljene preziramo, ter gremo preko njih naprej, po začrtani poti, v svesti si, da je slovensko Sokolstvo med vojno in tudi sedaj na koroškem bojišču, v polni meri storilo svojo dolžnost; čudimo pa se — in to pribijemo — da slovensko časopisje sprejema in priobčuje take neosnovane napade na našo organizacijo.

Dopisnikom dotičnih člankov pa bode gotovo služila kot najtočnejši odgovor, statistika naših legijonarjev, ki so se borili na francoski in solunski fronti, katera se sestavi takoj, ko bo omogočeno dopisovanje z vsemi slov. sokolskimi društvi.

— — — — — — — — — —

Na sestanku sledila so po nagovoru brata staroste, poročila tajnika, blagajnika, kakor tudi blagajnika odseka za sanjranje Slov. Sokolske Zveze ter poročilo tehničnega odseka. (Poročevalec podnačelnik brat Bojan Drenik.)

Tem poročilom sledili so razni referati, kateri izidejo v posebni brošuri, ker so za list preobširni, pač pa priobčujemo tu vse na sestanku sprejete resolucije, in sicer:

Združenje Sokolstva v Jugoslovansko Sokolstvo.

(poročevalec brat Eng. Gangl):

1. Slovenski Sokoli, zbrani na sestanku dne 6. januarja 1919, izrekamo se za centralizacijo in zedinjenje vsega Sokolstva v državi SHS pod praporom Jugoslovanskega Sokolstva.

2. Predsedstvu Slovenske Sokolske Zveze se poveri naloga, da stopi v ta namen v stik z vsemi centralnimi sokolskimi organizacijami v naši državi.

3. Na prihodnjem občnem zboru Slovenske Sokolske Zveze poda predsedstvo poročilo o uspehih pripravljalnega dela ter predloži v sklepanje konkretne predloge.

Načelna vprašanja.

a) Sokolstvo in politika (poročevalec brat dr. Riko Fux).

1. Sokolstvo je nepolitična, toda vsenarodna organizacija. Kot taka ne služi nobeni politični stranki in drugim posameznim stanovskim organizacijam.

2. Dolžnost vsakega člana Sokolstva je, da v zasebnem in javnem življenju neizprosno in brezpogojno uveljavlja sokolska načela.

3. Sokolski vpliv se ne sme izrabljati nikjer in od nikogar niti v politične niti v kake druge nesokolske namene.

4. Člani sokolskih društev morejo biti pripadniki le takih političnih strank, ki po svojem kulturnem programu ne nasprotujejo sokolskemu programu.

5. Sokolstvo je bojna organizacija, kadar je treba braniti obstoj in svobodo naroda ter čistost narodne misli.

b) Sokolstvo in vera. (Isti poročevalec.)

Slovensko Sokolstvo spoštuje vsako versko prepričanje.

Politične vesti.

= **Za jedinstveno politiko.** »Riječ Srba, Hrvata in Slovenaca« priobčuje uvodnik pod naslovom »Disciplina« in pravi: »Pred svetom moramo umeti jedno jedinstveno politiko. Niti v najbolj postranskih podrobnostih ne sme biti nobenega needinstva; ne sme se v naši politiki opažati nobenega nesoglasja med predstavitelji naše narodne stvari. Nihče, ki bo govoril v našem imenu, ne sme dajati povoda za misel, da Jugoslavija ni celota in da se lahko z vsakim njenim delom vrše pogajanja na drugi podlagi. Pri drugih državah so naravno takšne možnosti izključene. Vsaka izmed njih ima svoje od nikogar izpodbijano predstavitelstvo in nihče ne more niti pomišljati na to, da bi mogel razdvojiti to predstavitelstvo. Mi se nahajamo v drugačnem položaju; naša država še ni priznana, naše državno jedinstvo se izpodbija z raznih strani. Povsem prirodno je, da se bodo vsi, ki imajo interes na tem, trudili, da izkoristijo vsako razcepljenje, ki bi se pokazalo med nami. V tem slučaju bodo nas izigravali jedne na račun drugih in vse zajedno na škodo Jugoslavije. In denuncirali nas bodo — ne brez uspeha — da je naše narodno jedinstvo laž, da smo prah, v katerem je vsak atom zase. Do tega ne sme priti. Imamo svojo delegacijo, ki je odgovorna za našo politiko na mirovni konferenci. Ta delegacija mora svojo politiko zastopati složno in jednodušno in ves ostali štab tehničnih strokovnjakov, vsakovrstnih pomočnikov in neslužbenih zastopnikov naših interesov se mora brezpogojno in brez ugovarjanja pokoravati vodstvu delegacije. Drugače se nam bo slabo godilo, najslabše pa našim ogroženim krajem. In baš ti kraji morajo v svojem lastnem interesu najbolj ceniti vrednost discipline v sedanjih težkih trenutkih. Posebno Slovenci bi morali vedeti, da z nervoznim radikaliziranjem in brezobzirnim povdarjanjem svojih separatnih interesov samo škodujejo celoti, a še več sebi. Ako ne bo med nami dovolj samoobvladanja, ako bomo dopuščali, da brani vsakdo, kakor najbolje zna brez ozira na celoto, ono, kar misli, da mu je najbližje in najdražje, bo država Srbov, Hrvatov in Slovencev, mesto da bi bila svobodna in silna, razpadla, a veliki deli našega naroda bodo zopet podlegli tujemu robstvu.«

= **Češki napram jadranskemu problemu.** Pariški »Narodni Listy« prinašajo vrsto člankov iz peresa vseučiliškega profesorja Kyberla, bavečih se z razmerjem med češkim narodom in Italijo. Pasus, ki se tiče Jadrana, se glasi: Italija more svoje razmerje do Češke premotrivati z dvojnega vidika: na enem bi bilo jadransko vprašanje, na drugem direktni politični, gospodarski in kulturni odnošaji. Za sedaj se ni mogoče izraziti točno ne o enem, ne o drugem. Samo to je gotovo, da je v korist same Italije, da obstoja češkoslovaška država močna kakor tudi, da je Jugoslavija močna, ako Italija dobro razume svoje interese. Zdi se nam, da bo Italija, ki je vojaško in gospodarsko mnogo slabejša od obeh svojih tekmecev na Sredozemskem morju, Angleške in Francoske, znova prisiljena, skleniti novo trozvezo in to pot s Čehi in Jugoslovani. Kolikor močnejši bo vpliv teh dveh držav na Balkanu, toliko večja bo potreba trozveze za Italijo v interesu njenega gospodarskega in kulturnega delovanja. Po našem skromnem mišljenju je pogoj za to, da Italija omeji svoj jadranski program na mero pravične rešitve, na priznanje nespornih jugoslovanskih pravic in da vsled tega Jadransko morje ni in ne more biti »mare nostro«, marveč samo skupno slovensko - italijansko morje. Pri reševanju tega problema ni glavno, paziti samo na korist dotičnih držav, nego tudi na interese samih spornih mest, ki brez slovanskega zaledja nikakor ne morejo napredovati. Da ima tudi Češka na vzhodu Jadranskega morja svoje življenske interese, tega ni treba nikomur posebej razlagati.

= **Mi in Čehi.** Zagrebška »Riječ« piše: »Razmere so drugačne za nas, drugačne za Čehe. Zato se njihova politika danes ne more v vsakem oziru kriti z našo. Toda temu niso krivi oni in radi tega jih ne kaže napadati. Sile, ki so močnejše kakor oni in mi, so momentano postavile Čehe v drugo pozicijo, a nas v drugo. Iz tega pa seveda še ne sledi, da se je razbila zveza med nami, ki ni samo zveza srca, nego tudi zveza interesov. To zvezo pa je treba pravilno pojmovati! Tudi mi bi ne hoteli imeti takšnih zaveznikih obveznosti, ki bi izključevale vsako svobodo naše države v razmerju napram ostalemu svetu. Zategadelj tudi ne moremo od drugih zahtevati takšnih obveznosti nasproti sebi. Takih obveznosti ne moremo zahtevati od nikogar, pa tudi ne od bratov Čehov. Istina je, mi želimo — a gotovo tudi oni sami — da naša zveza ne bo samo »diplomatski instrument«, marveč, da ima tudi močnejši temelj, nego je hladen političen račun, in da ima višji cilj, a ne samo smer, ki je strogo določena v točkah zavezniške pogodbe. In takšna zveza se bo nesporno oživotvorila. Da danes te zveze še ni, je razlog ta, da smo mi in Čehi za takšno zvezo preslabi. Ali ako smo v tem položaju sedaj — v tem nenormalnem in prehodnem stanju, v prvih dneh svojega samostalnega državnega življenja, iz tega še ne sledi, da bomo trajno ostali nesposobni za takšno zvezo.«

= **Italijanski narod mora razumeti tudi tuje borbe in tuje trpljenje.** »Secolo« prinaša iz Londona dopis, ki pravi med drugim: »Ko je Italija stopila v vojno, ni nikdo videl možnosti avstrijskega razsula in tudi ne italijanski državniki. Traktat, določen takrat s strani zaveznikov, je slonel na kriteriju obrambe proti sovražni državi, katere pomorska sila se ni smela omalovaževati, zlasti na evidentno strategično inferijorno italijansko obal na Jadranu. Ali tri vojna leta so to činjenico popolnoma izpremenila. Položaj nove države, nastale med Donavo in Jadranom, se mora presojati pravično, tako da ne postane razlog za nove nerede in nove vojne. Sedaj je na mirovni konferenci najboljša prilika, da se ponovno urede traktati, tako da bo prav za oba naroda. Italijanski narod, ki se je boril in trpel na posledicah vojne, mora razumeti tuje borbe in tuje trpljenje in delati za pravičen in trajen mir, tako da ne bo ostalo novi italijanski generaciji delo osvobojenja izkvarjeno po nevešči roki preživele diplomacije.

= **Kako hočejo Italijani zadušiti jugoslovanski irredentizem?** »L'Avvenire d' Italia« piše: »Ker je utopija to, da bi se zadovoljilo Jugoslovane, naj hodi Italija svojo pot, ne z namenom, da bi jih žalila ali zadovoljevala, marveč da varuje svoje zakonite interese. To pred vsem. Potem naj uvede sistem, močan in sladak, močan proti ruvarjem, sladak napram ljudstvu. Kmetske mase nimajo političnih aspiracij in kadar čutijo, da se jih spoštuje glede jezika in vere, bodo tudi gospodarsko podprte, ljubile novo Italijo, kakor so njihovi očetje ljubili staro Benečijo. Nikake odrešitve več nego je potreba, pa tudi nobene manj z utopističnih ozirov: ali bolja, ne odrešimo niti pedi, ki nam ne pritiče, kajti to bi bilo zares izzivajoče, pa tudi ne pedi manj, kar nam gre, kajti generoznost bi se zdela Jugoslovanom slabost in slabost provzroča vojno istotako kakor prepotenca.« Odgovor na ta izvajanja je kratek: Naj le pustijo v miru, kar jim ne pritiče, pa nastane takoj dobro razmerje med Jugoslovani in Italijani.

= **Nov list v Novem Sadu.** Pod uredništvom Jaša Tomića je začel v Novem Sadu izhajati zopet srbsko radikalni list »Zastava«, ki je bil od madžarskih oblasti ob pričetku vojne ustavljen. »Zastava« naznanja v svojem prvem listu v programatičnem uvodniku, da bo zastopala načela demokratične ureditve države S. H. S. na podlagi bratstva, svobode in enakosti.

Stanovanjska beda.

V očigled velikemu stanovanjskemu pomanjkanju zlasti v mestih slovenskega dela države SHS je Narodna vlada v svoji seji dne 17. januarja 1919 na predlog poverjeništva za socialno skrb sklenila novo naredbo, ki se v več točkah bistveno razlikuje od naredbe št. 180 (ur. l. XIX), ki je dajala občinam pravico, da posegajo po gotovih stanovanjih.

Že po stari naredbi je bilo treba priglasiti vsa dvojna stanovanja v enem stanovanjskem okolišu, dalje prazna in nezadostno porabljana stanovanja. Poleg teh prijav mora po sedaj veljajoči naredbi imetnik stanovanja naznaniti vsako stanovanje tekom osmih dni po tozadevni razglasitvi s strani občine, ki obsega več sob nego stanovalcev in vsako stanovanje z več kot štirimi stanovalnimi prostori: le rodbinam, ki štejejo osem in več oseb, je prijaviti šele ono stanovanje, ki šteje 5 in več sob.

Dele takega stanovanja mora občina zaseči v prid tistim osebam, ki imajo v dotični občini domovinsko pravico, t. j. državnim uradnikom in onim, ki jih silijo nujni vzroki, da tu stanujejo, kakor beguncem, nastavljencem juž. železnice itd.

V mestih z lastnim štatutom, torej v Ljubljani, Mariboru itd. je prideljen mestnemu magistratu stanovanjski sosvet, sestoječ iz posebnega zastopnika hišnih posestnikov in najemnikov, ki jih na predlog stanovanjskih, oz. strokovnih organizacij imenuje Narodna vlada in zaupnika le-te. Ta vrši vse dolžnosti, ki gredo po tej naredbi sicer občini.

Ta sosvet ima n. pr. v Ljubljani glasom § 18 te naredbe pravico, da brez ozira na obstoječo najemno pogodbo in na obstoječe odpovedne pravice in navade z odpovednim rokom 14 dni — 4 tednov odpove stanovanje onim osebam, ki nimajo tu domovinske pravice in pa odpuščenim tujerodnim državnim uslužbencem.

S to novo stanovanjsko naredbo si je dala Narodna vlada močno orožje v roke. Stvar stanovanjskega sosveta na mestnem magistratu v Ljubljani je sedaj, da jo izvaja, tako da bodo one rodbine, katerih možje so poklicani v službovanje v Ljubljano, dobile v kar najkrajšem času primerna stanovanja in da na drugi strani ne bo delal krivice onim v Ljubljani zdaj stanujočim osebam, ki imajo res takšen opravek tu, ki služi javnemu pridu.

Občinstvo pa opozarjamo, da naznani vsa ona stanovanja občini, oziroma stanovanjskemu sosvetu, ki jih je treba glasom te naredbe naznaniti. Občine in stanovanjski sosveti imajo nalogo, da strogo pazijo na one, ki bi tega ne storili in da jih kaznujejo v smislu § 21. te naredbe z globo do 5000 kron ali z zaporom do 6 tednov, kateri kazni se izrečeta lahko tudi druga poleg druge.

Tako bo vsaj za enkrat pomagano stanovanjski mizeriji. Narodna vlada si je pač svesta, da pomenijo te določbe zgolj provizorij in pričakuje zlasti od mestne občine ljubljanske in njenega stavbnega urada, da se bavi z vprašanjem, če ne kaže postaviti na ljubljanskem polju solidnih barak po holandskem vzorcu, dokler ni mogoče zidati zlasti hiš z malimi stanovanji.

Jugoslovanski begunci.

V kraju Rottelo (Campobasso). Bratuž Franc iz Gorice. Bratuž Marija iz Gorice. Bratuž Josip iz Gorice. Bratuž Ana iz Gorice. Bratuž Loize iz Gorice. Bratuž Franc iz Gorice. Kodelja Marija iz Gorice. Kodelja Franc iz Gorice. Kodelja Josipina iz Gorice. Kodelja Stanko iz Gorice. Cei Štefan iz Gorice. Cei Marija iz Gorice. Cei Petruška iz Gorice. Drašček Anton iz Gorice. Drašček Katarina iz Gorice. Simčič Gizela iz Gorice. Peršolja Marija iz Gorice Solič Katarina iz Gorice. Pelicon Katarina iz Gorice. Krageli Ana iz Gorice. Podberšič Ana iz Gorice. Ličen Lucija iz Gorice. Leban Blaž iz Gorice. Ciglič Frančiška iz Steverjana. Knez Katarina iz Steverjana. Bisail Lojzka iz Gorice. Leban Uršula iz Gorice. Tul Tereza iz Gorice. Leban Marija iz St. Petra. Cejan Lucija iz St. Petra. Doljak Frančiška iz Pevme. Simčič Josipina iz Gradišča pri Ločniku. Simčič Petruška iz Gradišča pri Ločniku. Simčič Marija iz Gradišča pri Ločniku. Simčič Josipina iz Gradišča pri Ločniku. Simčič Gašper iz Gradišča pri Ločniku. Simčič Melanija iz Gradišča pri Ločniku. Tronkar Franc iz Gradišča pri Ločniku. Tronkar Karlina iz Gradišča pri Ločniku. Tronkar Marija iz Gradišča pri Ločniku. Tronkar Albert iz Gradišča pri Ločniku. Tronkar Evelina iz Gradišča pri Ločniku. Tronkar Franc iz Gradišča pri Ločniku. Reja Marija iz Gradišča pri Ločniku. Tinta Tereza iz Kamenic pri Kanalu. Tinta Frančiška iz Kamenic pri Kanalu. Tinta Marija iz Kamenic pri Kanalu. Tinta Anton iz Kamenic pri Kanalu. Vseh skupaj 48.

V kraju Ururi (Campobasso) Gorjan Evgenij iz Gorice. Gorjan Kristina iz Gorice. Gorjan Draga iz Gorice. Gorjan Elizabeta iz Gorice. Gorjan Ljudmila iz Gorice. Gorjan Krist. iz Gorice. Gorjan Evgenij iz Gorice. Bednařik Ivan iz Gorice. Bednařik Eliza iz Gorice. Bednařik Ladko iz Gorice. Bednařik Ivanka iz Gorice. Bednařik Josip iz Gorice. Klavčič Jakob iz Gorice. Klavčič Viljemina iz Gorice. Klavčič Izidor iz Gorice. Klavčič Herman iz Gorice. Klavčič Silvan iz Gorice. Zidarič Marija iz Gorice. Zidarič Štefanija iz Gorice. Zidarič Rudolf iz Gorice. Zidarič Ana iz Gorice. Šuligoj Martin iz Gorice. Šuligoj Uršula iz Gorice. Šuligoj Darko iz Gorice. Jenko Anton iz Gorice. Jenko Amalija iz Gorice. Jenko Herman iz Gorice. Sižmond Marija iz Gorice. Sižmond Josip iz Gorice. Sižmond Elza iz Gorice. Golob Marija iz Gorice. Golob Marija iz Gorice. Cei Andrej iz Gorice. Cei Marija iz Gorice. Urdih Amalija iz Gorice Urdih Amalija iz Gorice. Bensa Franc iz Št. Mavra. Bensa Katarina iz Št. Mavra. Baškar Franc iz Gorice. Toplikar Viktor iz Gorice. Žbona Ivan iz Gorice. Kumar Frančiška iz Gorice. Kumar Emilija iz Gorice. Figeli Josipina iz Pevme. Leban Marija iz Gorice. Žbogar Marija iz Gorice. Furlan Marija iz Gorice. Komel Katarina iz Gorice. Bone Angela iz Gorice. Sirk Josip iz Vipolž. Sirk Katarina iz Vipolž. Sirk Ivan iz Vipolž. Petarin Anton iz Moše. Petarin Karlina iz Moše. Petarin Loize iz Moše. Petarin Lucija iz Moše. Vseh skupaj 56.

V kraju Larino (Campobasso). Podgornik Margarita iz Gorice. Podgornik Marija iz Gorice. Podgornik Frančiška iz Gorice. Goriup Katarina iz Gorice Goriup Franc iz Gorice. Goriup Julij iz Gorice. Goriup Ivan iz Gorice. Goriup Kornelij iz Gorice. Ličen Mirko iz Gorice. Kozman Mihael iz Gorice. Furlani Ambrož iz Gorice. Furlani Franc iz Gorice. Furlani Josipina iz Gorice. Furlani Anton iz Gorice. Furlani Milena iz Gorice. Furlani Eleonora iz Gorice. Figl Franc iz Gorice. Kumar Rozalija iz Gorice. Kumar Slavica iz Gorice. Kumar Pavla iz Gorice. Kumar Teodor iz Gorice. Benedetič Frančiška iz Gorice. Benedetič Stanko iz Gorice. Benedetič Marija iz Gorice. Pavšič Lucija iz Gorice. Pisk Marija iz Gorice. Boltar Andrej iz Gorice. Boltar Marija iz Gorice. Boltar Josipina iz Gorice. Boltar Terezija iz Gorice. Boltar Emilija iz Gorice. Rijavic Josipina iz Gorice. Bensa Anton iz Podsabotina. Bensa Katarina iz Podsabotina. Terpin Anton iz Steverjana. Maraš Marija iz Steverjana. Figl Emilij iz Steverjana. Figl Emilija iz Steverjana. Figl Rozalija iz Steverjana. Kristiančič Marija iz Steverjana. Soban Aloizija iz Gorice. Howanski Rozalija iz Gorice. Vseh skupaj 42.

V kraju Portocanome (Campobasso). Bačer Marija, 2 osebi iz Gorice. Kumar Amalija iz Gorice. Kogoj Jožefa, 4 osebe iz Podgore. Grillo Ivan, 4 osebe. Kamenšček Katarina 3 osebe iz Gorice, ena družina. Gravner Antonija iz Gorice. Hvala Magdalena iz Gorice. Košuta Katarina iz Gorice. Jereb Marija iz Brd. Legiša Eliza, 2 osebi iz Gorice. Mikluž Terezija iz Gorice. Pavlin Katarina iz Gorice. Rijavec Marija iz Gorice. Tomšič Frančiška, 3 osebe iz Gorice Falianut Štefan, 7 oseb iz Ločnika. Tomažič Franc, 4 osebe iz Kanala. Jazbec Frančiška iz Gorice. Kuk Anton iz Kanala. Veliak Aloizija iz Gorice. Cijan Terezija, 4 osebe iz Štandreža. Skupaj 44 oseb. — V Guglionesi je vseh skupaj 30 oseb, katerih imena nam niso znana.

Resnica o tržaškem pešpolku.

Dr. A. Gosar me je v »Slovencu« napadel osebno na način, ki mi jemlje vsako možnost polemike ž njim in zato sem izročil zadevo sodišču in — kot častnik — kompetentnemu vojaškemu forumu. Javnost naj potrpi, da se zadeva reši pred sodiščem in potem bo tudi videla, s kako drznostjo zna dr. Gosar odvračati od sebe krivdo za razbitje tržaškega pešpolka.

Nekaj moram vendar že danes pripomniti.

Moštvo tržaškega pešpolka se je razbežalo, ker je sledilo vzgledu svojega voditelja dr. Gosarja in njegovih ožjih prijateljev, ki so se tudi takoj, ko so prišli domov, skrili — v civil.

Glede moje častihlepnosti: Večkrat sem hotel odložiti polkovo povelistvo, pa častniki tega niso dopustili. Na koncu sem vendar izročil povelistvo srbskemu podpolkovniku Živkoviću, sam, iz lastne iniciijative in celo proti volji velikega dela častnikov. Podpolkovnik Živković je tudi bil od 24. novembra dalje polkovni povelnik, on je vedel vse, tudi za moje denarno poslovanje in ta odlični častnik me je pred mojim odhodom iz Odese po srbski navadi objel in dr. Gosar je lahko prepričan, da se od njega ne bi tako poslovil in zato je dr. Gosar tudi ušel iz Odese s polkom, ne da bi to javil polkovnemu povelniku in ga vprašal, ako pravilno postopa. Seveda: »mi smo civilisti«.

Na častnike polka naj se dr. Gosar ne sklicuje, ker pritrdil mu bo samo voini kurat in njegovi ter Gosarjevi ožji somišlieniki — sploh, oni, ki so ves čas pri trenu jedli, pili in bali se.

Da se dr. Gosar norčuje iz »narodnega junaštva«, se ne čudim, ker je v Ljubljani še več takih ljudi, ki ne samo da niso sledili klicu domovine, temveč se še narčujejo iz onih, ki so temu klicu sledili.

S tem končujem in se oglasim še-le potem, ko sodišče izreče svojo besedo.

Milan Plut.

Vesti iz primorskih dežel.

Tržaški župan dr. Valerio je hodil v Rimu, kakor je razvidno iz poročil v italijanskih listih, od Poncija do Pilata, poročal je, priporočal in prosil. Iz poročil je zopet razvidno, da so mu obljubljali to in ono, tako da se je moral vrniti ves poln obljub. Italija pa se sama nahaja v škripcih in nima ničesar preveč, tako da bodo obljube ostale pač le obljube, ki bodo delale dr. Valeriju še velike preglavice. Nezadovolinost v Trstu narašča.

Preiskava pri aprovizacijski komisiji v Trstu. Na zahtevo guverneija Petitija se je uvedla pri aprovizacijski komisiji preiskava, da se doženejo eventualne nerednosti in primejo krivci.

Italijanski list proti francoskim častnikom na Reki. Rimska »Tribuna« prinaša dopis z Reke, v katerem se

bridko pritožuje, kako da »žalijo« francoski oficirji italijanske vojake in oficirje dan na dan. Dopis pravi, da je žalostno, da nosijo francoski častniki jugoslovanske kokarde, v kavarni je ostentativno neki francoski častnik vil jugoslovansko zastavo proti navzočim italijanskim oficirjem. Te dni so priredili oficirji nogometno tekmovanje pa so povabili samo Angleže in Amerikance, italijanske oficirje so pa prezrli. — Vidi se, kako Italijani neradi vidijo vsako prijaznost Francozov do Jugoslovanov in kako žele, da bi se Francozi pridružili italijanskemu divjanju proti Jugoslovanom.

»Jugoslovanska svinja«. Z Reke poročajo: Na Reko se je vrnila te dni babica A. Zupančič in se nastanila začasno na Mlaki pri neki znani gospeji. Ta je povila dete in babica je prijavila porod redarskemu zdravniku Italijanašu dr. Jellouscheggu, ki jo je opsoval na najgrši način in zarohnel nad njo: Vi, jugoslovanska svinja, kako se predrznete bivati v Italiji! Hotel jo je kar izgnati iz Reke. Slučaj je naznanjen narodni vladi.

Z otoka Krka poročajo: Postopanje italijanskih čet na otoku je grozno. Na vse mogoče načine terorizirajo prebivalstvo. Svoje čete nameščajo v šolah, v čitalnicah in drugih narodnih institucijah z očitnim namenom, da ustavijo njihovo delovanje brez formalnega razpusta. Vse prošnje, protesti in pritožbe pri italijanskem povelistvu so brezuspešne. Kar danes obljubijo, jutri pogazijo. Za stvari, ki so jih rekvirirali, ne napišejo nikakega potrdila pa tudi ne plačajo nič. Znano je, da so na Reki in v Puliu ugrabili velike zaloge moke in drugega živeža, sedaj pa delajo s temi našimi živili najnesramnejšo propagando za Italijo. Svečenikom, učiteljem in drugim inteligentom pretijo z internacijo in deportacijo v Italijo. Jugoslovanske uradnike šikanirajo, tako da morajo zapustiti službe. — V Vrbniku je bilo prišlo do spopada radi italijanskega izzivanja. Italijani so navalili na nje s puškami, samokresi, ročnimi granatami in strojnimi puškami. 21 mladeničev je bilo ranjenih in nekaj žen. Na italijanski strani sta bila dva težko ranjena, 10 drugih lahko. Drugi dan so lovili one, ki so jih smatrali za provzročitelje, ali mnogi so jim ušli po morju v varnosti noči. Tako je tukaj, na Cresu in Lošinju postopajo še mnogo hujše.

Dnevne vesti.

— **Ne čakajte!** V Ljubljani je bilo v času od 13. do 20. t. m. žigosanega pri komisijah denarja komaj za dobrih 10 milijonov kron. Seveda je po drugi strani naval na banke in hranilnice ogromen. Toda po mestu kroži še danes skoro več nežigosanih bankovcev, nego žigosanih. Ljudje modrujejo pa tako: Ali naj grem vsak dan štemplat nanovo one bankovce, ki jih na trgu ali v prodajalni pri menjavi sproti dobivam? Ali ni bolje, da se jih znebim in šele zadnji dan ali zadnje dni nesem h komisiji tisto, kar mi je neštemplj anega ostalo v rokah. — Ta logika je pa prav slaba, zlasti ker so si jo prisvojili **skoro vsi ljudje.** Posledica bo, da bo zadnjih par dni tak naval na komisije, da marsikdo ne bo na vrsto prišel. Ker so imeli ljudje časa dosti, se komisije tudi ne bodo ozirale na take posledice malomarnosti, temveč bodo točno ob eni popoldne na svečnico s poslovanjem prenehale. Kdor bo potem obdržal neštemljan denar, naj to pripiše lastni malomarnosti. Korist bo imela pač država, škodo pa posestnik takega denarja. Torej nesite raje vsaki dan nanovo dobljene bankovce žigosati, ako so še neštemljani.

— **Na potu v Pariz** se je pripeljala v Ljubljano srbska misija, obstoječa iz 16 članov, ki potuje na mirovno konferenco v Pariz. Misija se je odpeljala ponoči proti Trstu, odkoder odpotuje preko Severne Italije v Francijo.

— **Danes ponoči je dospel v Ljubljano** zopet oddelek našega, v Ljubljani nastanjenega 4. srbskega pešpolka. Vojaštvo je nastanjeno v šoli v Šiški.

— **Da odide k slovenski legiji na Koroško.** Poverjenik za Narodno obrano dr. Pogačnik je v zadnji seji Narodne vlade prosil, naj se ga čimprej odveže dolžnosti kot poverjenik, da zamore oditi k slovenski legiji na Koroško.

— **Pobiranje občinskih doklad v Ljubljani.** Vlada je odobrila načrt naredbe glede pobiranja občinskih doklad v Ljubljani.

— **Pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani** je imenovan pisarniški pristav Alojz Dular za pisarniškega ravnatelja.

— **Jugoslovanski shod** se vrši v nedeljo, dne 26. prosinca 1919 v Guštanju v Mežiški dolini na Koroškem. Spored: Ob 9. uri slavnostna služba božja na Glavnem trgu, nato zaprisega koroških jugoslovanskih vojakov in slavnostni govori. Jugoslovani! Pridite v obilnem številu na ta shod, kjer proslavimo našo svobodno Jugoslavijo in ob enem protestiramo proti nesramni požrešnosti Nemcev in Italijanov. V nedeljo vsi v Guštanj.

— **Krajevni odbor JDS v Kozjem** je na svojem shodu dne 18. prosinca t. l. sestavil sledeči odbor: Ivan Krajnik, nadučitelj, predsednik; Rudolf Kramar, not. kand., podpredsednik; Igo Hauptman, učitelj, tajnik; Robert Ivanuš, učitelj, blagajnik. Odborniki: Alojzij Hočevar, sodnik, Anton Vertovšek, posestnik, gdč. Tilčka Prešiček, posest. hči, Jože Jurak, odvetniški uradnik. Kot zaupnika za glavno zborovanje sta bila izvoljena: Anton Vertovšek in Fran Leskovšek, v izvrševalni odbor pa Ivo Krajnik.

— **Podpora visokošolcem.** Za podporo v svrho študiranja v inozemstvu je prosilo 192 visošolcev. Narodna vlada bo dala podporo tistim potrebnim dijakom, ki ne morejo nadaljevati svojih študij v Zagrebu. V ta namen se dovoli za dobo do konca tekočega šolskega leta poverjeništvu za uk in bogočastje kredit do zneska 120.000 K.

— **Slovenski del umetniške razstave v Parizu,** ki se priredi ob priliki mirovne konference, uredi slikar Ivan Vavpotič. Potne stroške mu plača vlada.

— **Jako važno za trgovce in industrijalce.** Gospod Jaromir Bruža, šef češke tvrdke Karel Petzelt & Bruža, prekomorski eksport in import v Pragi, je došel v Ljubljano, da stopi v trgovske stike z našimi trgovci in industrijalci, zlasti v kemikalijah, tekstilijah, olju, maščobah, porcelanu, steklu, mineralnih produktih, poljedelskih strojih itd., ki bi jih tvrdka mogla dobaviti v Sloveniji. Govoriti je možno ž njim danes in jutri (četrtek in petek) v hotelu Štrukelj in sicer od 2. do 6. popoldne. Odtod odpotuje v Zagreb in Beograd. Podrobnosti se izvedo tudi v trgovski in obrtniški zbornici.

— **Svoječasna objava o kraišanju roka za nakladanje in razkladanje** se razveljavi ter stopijo zopet v veljavo normalni tarifni roki. Tudi pri prometu na vlačilnicah se računajo navadni pogodbeni časi.

— **Naredba poverjeništva za promet.** Vsi tarifarični razglasi, uvedenje novih tarifov, dopolnitve, premembe in razveljavljenja se bodo pravomočno objavljala začasno v Uradnem listu Narodne vlade SHS v Ljubljani.

— **Sol in vžigalice so na potu.** Z Dunaja poročajo, da so za Slovenijo nakupljena sol in vžigalice že na potu v našo državo. Naša vlada pošlje v kompenzacijo pričetkoma prihodnjega meseca v zmislu dogovora z Avstrijo nekaj vagonov moke in fižola na Dunaj.

— **Obrtno pospeševalni urad države SHS.** Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem se je spremenil v Obrtno pospeševalni urad države SHS. Delokrog novega urada ostane v bistvu isti. Razširi se le v toliko, da iz njega niso izključeni veleindustrijci.

— **Oddaja demobilizacijskega blaga.** Kmetje, ki žele dobiti predmete iz demobilizacijskega blaga, naj se zglase pri poverjeništvu za kmetijstvo, obrtniki pri obrtno pospeševalnem uradu, trgovci in industrijci pa pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

— **Debatni večer »Socijalistične družbe«** se vrši danes, četrtek ob 8. uri zvečer v realki I. nadstropje, risalnica. Debatni predmet: »Masarykova poslanica«. Gostje dobrodošli! Zadnji debatni večer je odpadel vsled hipno nastalih zaprek, tako da ga ni bilo več možno preklicati.

— **Vprašanje odpovedi in oddaje trafik.** Narodna vlada je naročila poverjeništvu za finance, naj se odpovedo trimesečno vse pogodbe s trafikanti in se oddaje trafik na novo razpišejo na korist invalidom. S tem Narodna vlada ne **namerava zadeti potrebnih ljudi, ki jim je posest trafik življenjski pogoj, marveč hoče samo v korist invalidom revidirati nekorektnosti s socijalnega in narodnega stališča, ki so se dogajale pri oddaji trafik v bivši Avstriji.** V zmislu tega sklepa izda poverjeništvo za finance naredbo, s katero se odpovedo trimesečno vse pogodbe s trafikanti in se nanovo razpišejo oddaje trafik. **Vsak dosedanji najemnik ima pravico prositi za zopetno podelitev.** Prednost pri novi oddaji trafik imajo dosedanji najemniki, ako so potrebni, sicer pa invalidi.

— **Izdelava bakrene galice.** Narodna vlada je pooblastila poverjeništvo za javna dela, da izvrši vse predpriprave, ki so potrebne, da se začne pri nas izdelovati v zadostni množini bakrene galice za potrebe jugoslovanskih vinogradnikov. Takisto se naj tudi prouči proizvajanje elektrolitnega bakra.

— **Uvedba postopanja, da se proglasita za mrtva.** Franc Plevnik, posestnik v Logu pri Pilštanju, okraj Kozje, rojen dne 1. decembra 1880., se je pri 12. poljski kompaniji, 15. pehotnega polka, vojna pošta št. 80, udeležil bojev zoper Ruse ter je zadnjič poročal o sebi dne 24. julija 1915. Od tedaj se pogreša. Po prošnji njegove žene Julijane se je uvedlo postopanje, da se pogrešanec proglasi za mrtvega. Vsakdo se pozivlje, naj izporoči ali celjskemu okrožnemu sodišču ali pa skrbniku dr. Ivanu Barletu, notariju v Kozjem, kar bi vedel o imenovanem. — Leta 1893. na Vrhniki št. 122 rojeni posestnik Ivan Rode se je kot lovec 7. lovskega bataljona leta 1915. bojeval zoper Ruse ter je baje dne 6. septembra 1915. umrl v Kolomeji. Od tedaj vsaj ni nobenega glasu več o njem. Po prošnji njegove sestre Frančiške je uvdeno postopanje, da se pogrešanec proglasi za mrtvega. Kdor bi o njem kaj vedel, naj izporoči to deželnemu sodišču v Ljubljani.

— **Beguncem v pojasnilo.** Ker si begunci radi naknadne begunske podpore po § 9 drž. zak. z dne 31. decembra 1917, drž. zak. štev. 15 ex 1918 niso na jasnem, naznani tem potom oddelek: Skrb za vojne begunce v Ljubljani, da v smislu člena III. naredbe št. 278 uradnega lista, okrajna glavarstva njih sedanjega bivališča le onim lahko priposnaja naknadno begunsko podporo, kateri nedvomno dokažejo, da te podpore še niso prejeli. Vsak begunec mora torej doprinesti uradno potrdilo od okrajnega glavarstva njegovega prejšnjega bivališča, da mu naknadna podpora še ni bila nakazana, oziroma od pristojnega davčnega urada, da mu še ni bila izplačana. Brez takega potrdila se mu naknadna podpora ne more izplačati.

— **Državna podpora** priglašenim brezposelnim v Ljubljani, se nakazuje vsak petek od 9. do 11. ure dopoldne na magistratu (bivša mestna posredovalnica za delo in stanovanja).

— **Dr. Löschner-Maderjeva ustanova** za vdove in sirote zdravnikov za l. 1919 se bo razdeljevala v februarju. Prošnje, opremljene z oblastveno potrjenim ubožnim spričevalom, je poslati odboru društva slovenskih zdravnikov do 15. februarja.

— **Štiridesetletno, oziroma dvajsetletno delovanje pri istem podjetju.** Pri tukajšnjem izdelovalelju dežnikov L. Mikušu praznuje te dni ga. Anica Erjavec redko slavlje 40letnega službovanja kot šivilja v enem in istem podjetju. Knjigovodja g. A. Vidic pa slavi istočasno 20letnico svojega službovanja istotam. Razun teh dveh pa so zaposleni pri tvrdki med drugimi še trije uslužbenci s službeno dobo nad 20 in 30 let.

— **Objava.** Vsem svojim cenj. obiskovalcem naše kopeli vljudno naznanjamo, da je strokovno dognano, da kotel in stroj nista več porabna, ozir. se ne izplača popravilo, vsled česar se je potrebno ukreniti za nabavo novega kotla. — Vodstvo kopališča Slon.

Umrl je v Trebnjem kot žrtev španske bolezni v 30. letu g. Viljem Tomic ml. Pogreb se vrši jutri.

Na gimnaziji v Novem mestu je namestiti stalnega šolskega slugo s sistemiziranimi službenimi prejemki, s pravico do službenega stanovanja in službene obleke, oziroma denarnega namestka zanje. Prošnje se naj vlože do 31. marca 1919. pri Višjem šolskem svetu v Ljubljani.

Društvene vesti.

— **Društvo inženjerjev v Ljubljani** vabi vse člane na razgovor o našem tehničnem visokošolskem vprašanju v soboto 25. t. m. ob 8. zvečer v dvorano mestnega magistrata.

— **Društvo slovenskih zdravnikov** vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši 30. jan. ob 4. popoldne v magistratni zborovalnici. — Obenem naznanja, da bo imel g. dr. Matko v deželni bolnici 7dnevni teoretično-praktični tečaj o patologiji in terapiji malarije, ki se začne v sredo ali četrtek (29. ali 30. t. m.). Čas predavanja od pol 8. do 9. dopoldne. Zdravniki, ki se nameravajo tečaja udeležiti, naj se priglasijo vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov do torka 28. t. m.

— **Ustanovno skupščino Osrednjega društva stavbinskih delavcev na slovenskem ozemlju države SHS** se vrši v nedeljo, dne 26. januarja 1919 ob 9. uri dopoldne v restavraciji »Narodnega doma« v Ljubljani.

— **Tehniki, strojni in stavbni na Slovenskem,** se vabijo na prijateljski sestanek, da se pogovorimo v zelo važnih in resnih zadevah, tičočih se našega stanu, v nedeljo 26. t. m. ob 3. popoldne v ljubljanski Narodni dom, pritličje, prva vrata na levo.

— **Podružnica zveze jugoslov. železničarjev na Jesenicah,** vabi na redni občni zbor za leto 1919 ki se vrši v nedeljo, dne 26. t. m. ob 3. popoldne pri Werglesu na Savi. Poroča tudi odposlanec osred. odbora. Tovariši udeležite se obč. zbora polnoštevilno!

— **Sokol v Šoštanju.** Dne 18. januarja 1919 se je vršil občni zbor tukajšnjega Sokola. Brat starosta Ivan Koropec je poročal o društvenem delovanju izza poslednje dobe; baš pred 5 leti tudi 18. januarja se je bil vršil zadnji občni zbor. Potem t. i. v času pred vojno se je začelo z vladne strani spletkariti in »vplivati«, da se je onemogočila vsaka sokolska prireditev, ker bi bila seveda v kvar tedaj že tekočim vojnim pripravam. — Nato so bili izvoljeni: za starosto Ivan Koropec, učitelj itd.; za podstarosto Jakob Volk, tvorničar; za načelnika Ivan Lukman, učitelj in za načelnika Škalskega odseka Anton Kurnik, poslovodja v Škalskem premogokopu. Sklenilo se je, da se v kratkem začne z redno telovadbo v 3 skupinah t. j. moškega, ženskega Sokola in Sokolskega naraščaja. Nadalje se je ustanovil izobraževalni odsek, ki ima na skrbi javna ljudska predavanja ter so se koj tudi že prijavili predavatelji z določenimi predavanji. Za naše koroške legijonarje se je nabralo okolu 800 K (večinoma po Škalskem odseku) ter nekaj perila K legijonarjem se prijavi precej članov ter je dotična agitacija še v teku.

— **Slov. Bistriška Čitalnica** priredi v nedeljo, dne 26. t. m. v Narodnem domu ob 3. popoldne javno predavanje. Govori prof. M. Pirc iz Maribora o zgodovini Srbov. Dne 9. februarja pa predava pisatelj Ivan Albrecht o Ivanu Cankarju. S predavanji je združena prosta zabava.

Narodno gledališče.

POZORIŠNA KRONIKA.

Smrt majke Jugovića.

Smrt majke Jugovića davana je na ovd. pozorištu sa izvođenjem kakvo se moglo prema tehničkim prilikama najbolje postići i uz najveću volju svog glumaškog osoblja. Učinjeno je sve da prikaz bude kako i sam komad i ime slavnog pisca to zaslužuju.

Ovde nećemo davati ni estetičku ocenu, niti prikaz ove dramske pesme, već mislimo istaći nekoliko momenata potrebnih za razumevanje samog komada.

Sva tragika sudbine našeg naroda sadržana je u narodnoj pesmi Smrt majke Jugovića. Sav bol što se kupio stolećima, suze jadne raje tu su se sjedinile. I zato je ona tako pri svoj prostoti dirljiva. Srpska narodna majka ne kako bi je umetnik, no sam iz naroda pevač zamišljao tu je u jedinstvenoj vernosti dana. Ničeg ni nameštenog, ne prirodnog, suvišnog, sve je lepo i dirljivo.

Ova dramska pesma, u tri pevanja (snahe, avet, i Kosovo) je napisana prema narodnoj ideji, na toj osnovi noseći sve osobine koje je uzdižu i lepote pesničke povećavaju.

Svu tu tragediju, koja nije zamišljena, umetnički stvorena već koju je istinski srpska, jugoslovenska majka preživela, pretrpela od Kosova ravno pa pet stotina godine podnosi, eto tu tragediju je pesnik uzeo i od nje sagradio veličanstveno delo. Time nas je uspeo dirnuti u najtanačije žice srca. Ličnosti su sve na svom mestu, žive jer su iz naroda u pesmu došle, počevši od majke, njenih snaha i sinova pa dalje do najsporednijih.

Predstavljanje ovakvih drama, po našem mišljenju, je veoma teško i nije čudo, da mnogi gledaoci retko odlaze našavši potpunog zadovoljstva, razumevanja pa prema tome i umjetničkog uživanja. Izlišno je držim potanje iznositi razloge tome. Oni se sami kazuju. Ni sve scenerije nisu ovde dovoljne, što ih tehnika onako usavršena daje, da se pesnikova ideja do kraja izvede. Zato će se ovako delo moći radije čitati i čitalac jasnije u naobrazbi dopuniti ono što gledalac pored svog upinjanja nije u stanju.

Ali time nećemo reći da slike onako umetnički izvedene nisu imale svog efekta. Ne, izlišno je isticati koliko je u tome jak Voinović, kome gotovo nema premca. On raspolaže onim što pridobija i zadržava pažnju publike. Priznanje se radi može navesti koje bilo pevanje ove drame i koji bilo momenat. Neke su mu slike nenadmašive po opštem utisku.

U ovoj drami sve je simbolistički shvaćeno, i to daje živo značenje komadu i potpuno odgovara pesnikovoj zamisli. Lepa, jaka i silna mesta puna dirljivosti lirskim kao i dramskim efektom se ne mogu nadmašiti.

Glumci su sve učinili, iskreno se predali, trudili se da potpuno shvate pesnika kao i duh njegove poezije i njima se ima blagodariti za uspeh koji je postignut.

Istaći bi vredelo naročito gdju Borštnik u ulozi majke, g. Marjanovićevu u ulozi Andjelije i g. Nučića u ulozi Damjana. Gdja Borštnik ipak nije bez zamerke što se njenog glasa i pokreta tiče ne dajući potpunu iluziju majke, stare majke Jugovića. Nama se bar tako čini.

Koliko smo sam jezik mogli razumeti prevod je dobar, na pojedinim mestima ništa nije izgubio u sravnenju s originalom. To čini i lep stih, divan jezik slovenski koji je u stanju da iskazuje i finija, suptilnija osećanja.

Komadom se u nekoliko sem proslave pesnikove i srpski narod slavi, veliča, njegove patnje, muke i stradanja posle kojih je najzad dopro do priznanja, do zaslužene nagrade na koju je već od Kosoveg boja pa kroz tolika stoleća čekao. Spektator.

— **Iz gledališke pisarne.** Danes zvečer ob ½8 Čajkovskega opera »Onjegin« za abonement »C«. — V petek, 24. t. m. ob ½8. zvečer Voinovičeva »Smrt maike Jugovičev« za abonement »A«. — V soboto, 25. t. m. zvečer ob ½8. Cankar: »Krali na Betajnovi« izven abonementa. V naslovni vlogi gostuje Ignacij Borštnik iz Zagreba. — V nedeljo, 26. t. m. ob ½3. popoldne »Krali na Betajnovi« izven abonementa z Ignacijem Borštnikom v naslovni vlogi. Zvečer ob ½8. opera »Onjegin« za abonement »B«.

Prosveta.

— **Jugoslavenska himna.** Pod ovim naslovom izdao je Hrvatski štamparski zavod d. d. u Osijeku u korist narodnoga poreza skladbu za glasovir i pjevanje. Glazbu je napisao Valère F. Antunović, a tehst R. F. Magjer. Jugoslavenska himna zaslužno je opremljena i nosi u bojama SHS narodne trobojke. Cijena je 3 K.

— **Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu.** Za kratko će vrijeme izići publikacije Akademije za g. 1918. (2 serije zajedno) i to: a) Publikacije razreda histor.-filol. i filoz.-jurid.: Rad 218., 4 K. — Monumenta historica sv. 43. (Hrv. saborski spisi V.), 10 K. — Stari pisci hrv. knj. 9. (novo izd. Gundulića) 15 K. — Starine sv. 36., 8 K. — Zbornik za nar. život i običaje, sv. 23., 6 K. — Prinosi za hrv. pravno - povj. rječnik sv. 7., 5 K. — Rječnik hrv. ili srb. jezika sv. 36., 7 K. — Ljetopis 32./II., 2 K. — Ljetopis 33., 4 K. (Svega 9 knjiga.) b) Publikacije razreda matem.-prirodoslovnoga: Rad 219., 5 K. — Prirodoslovna istraživanja Hrv. i Slav., sv. 13., 4.50 K. — Izvješća o raspravama mat.-prir. razr., sv. 9 i 10., 4.50 K. — Ljetopis 32./II., 2 K. — Ljetopis 33., 4 K. — Svega 5 knjiga.) Knjiga Dra V. Vouka: Nauka o životu bilja (Biologija bilja) prodaje se samo u akad. knjižari St. Kugli, Zagreb, Ilica 30, za cijenu od 12 K. — Sve publikacije pod a) i b) zajedno (bez knjige Dr. V. Vouka) stoje za zavode 43 K, za pojedince 46 K, poštarina 3 K. Knjige se šalju uz pouzeće, no još bolje, da se novac pošalje unaprijed. Pojedine knjige prodaje samo akad. knjižara S. Kugli, Ilica 30. Dopisnice za narudžbu edicija 1918. razposlane su već svim dosadašnjim nabavljačima knjiga; tko želi, da se mu narudžbenica pošalje, neka se javi Akademiji.

Književnost.

— **»Jugoslavenska Njiva«.** Izašao je 3. broj revijalnoga tiednika »Jugoslavenska Njiva« s ovim sadržajem: Dr. Gj. Červar: Istarsko pitanje. Dr. Božidar Špišić: Tko će ostati pobjednik u ovom ratu? Stjepan Jurić: Uoči naših agrarnih reformi. Dr. Dragutin Prohaska: Kralievac-republikanac u jugoslavenskoj drami. o.: Da raščistimo (Židovsko pitanje). — Smotra: Jedan odio tehnike (Z. Krali): Studija o budućoj organizaciji i djelovanju državne izmjere (J. Žagar): Skerlićevi eseji o srpsko - hrvatskom pitanju i Krležina Hrvatska rapsodija (Dr D. P.): Problem jugoslavenske muzičke kulture: Koncerat Lisinskog ruske zborne muzike (Antun Dobronić) itd. — Listak: Francis Boeuf: Služavka. — Godišnja pretplata na »Jug. Njivu« iznosi 42 K, pojedini broj 1 K. Narudžbe šaljiu se na upravu lista u Zagrebu, Nikolićeva ulica 8.

— **»Jugoslavenska Žena«.** Izašao je 1. broj »Jugoslavenske Žene« (prije »Ženski Svijet«), mjesečnika za socijalne i kulturne interese žena, sa ovim sadržajem: Zofka Kveder: U kolo! Olga Kernic - Peleš: Orlovi bijeli! Dr. Milan Gj. Popović: Pravo i dužnost žene. Jela V. Ostojić: Oproštaj. Svetislav Stefanović: Pozdrav ljubavi. Muc Klara Deutscheva: Najmračnijim krajem . . Bogumil Toni: Oslobođenje. Ružica Stojanović: Nove dužnosti — nova prava. Jela V. Ostojić: Glas naroda. Giorgie Ćirić: Žena u novoj srpskoj književnosti. Anka M. Tosić: U evakuaciji. Zofka Kveder: Ivanu Cankaru. Ivan Cankar: Helena. Josip Milaković: Jedan novčić. Guido Tartaglia: Glas duše. Krista Velić: U spomen bratu. Božo Lovrić: Rascvietana viešala. Svet. Z. Stojanović: Strašni tragovi rata u Srbiji. Darinka M. Odovićeva: Spomeni me . . . Cila Bahorić: Izlet na izvor Rječine. Vera B. Tanazevića: Žena i seksualno pitanje. S. Andrejevna: O »moralu« i »nemoralu«. Rad Jugoslavenskih žena. Rad naših žena u Americi (Branko Nižetić). Kako je radila jedna hrvatska žena prije 70 godina (Mija Kubinova). Organizacija za kućnu družinu (V. E.) Nešto o govoru (Marija Hočnova). Poštarice (—a —r.) Večernja škola za žene u Zagrebu. Narodna ženska zadruga u Splitu. Društvo sviđesnih žena u Zagrebu. Demokratsko udruženje jugoslavenskih žena (—a —r). Naša pisma. — Godišnja pretplata na »Jugoslavensku Ženu« iznosi za imućne 30 K, a za neimućne 20 kron. Pojedini broj 3 K, a šalje se uredniki Zofki Kveder - Demetrović, Zagreb, Pantovčak 1-b.

— **Strahote u Srbiji.** Pod ovim će naslovom doskora izaći ispod štampe knjiga, u kojoj nam pisac prikazuje događaje i patnje naših sunarodnjaka u Srbiji, koji su se zbivali u doba austro-magjarske vladavine i njenih saveznika, naročito za vrijeme zloglasnoga guvernera Srbije baruna Rhemena. U knjižici opisani događaji vierno su prikazani, budući ih je pisac većim dielom sam doživio, nalazeći se kao austrijski vojnik u Srbiji za vrijeme okupacije. Preporučamo svakomu da si za vrijeme nabavi tu knjigu, budući će broj štampanih primjeraka usljied nestašice i skupoće hartije biti ograničen prema broju naručitelja. Cijena je knjizi 1 dinar ili 2 krune zajedno sa poštarinom. Tko naruči 5 komada dobiva 1 primjerak na dar. Umoljava se novac unaprijed poslati, jer se inače knjige ne šalju. Naručbe prima: Jugoslavenski nakladni zavod »Venus«, Zagreb, Šenoina ulica 24.

Poizvedbe.

Kdo ve kaj? Gospa Ana Kerda, Lysa na Labi, 672, Čehova ul., Češkoslovaška država, prosi sporočila o svojem možu Josipu in o sinu iz Volčjedrage na Goriškem, h. št. 157., ker nima o njiju že od 28. novembra lanskega leta nobenih poročil. Stroški se povrnejo.

Dotična gospodična, kateri je izročil gospod Dragotin Starec, poverjenik Vzajemne zavarovalnice na Proseku, neko pismo, da isto izroči ravnateljstvu Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, se prosi, da pismo nemudoma odda v pisarni zavarovalnice, Dunajska cesta štev. 17.

Na Sv. Petra cesti št. 33 je bila sinoči iz predsobe ukradena g. Mirkotu Striclu kratka težka zimska suknja črne barve z velikim perzijskim ovratnikom. V suknji je bilo 350 K denarja. Pred nakupom se svari. Kdor bi kaj zvedel o tem, dobi dobro nagrado. Mirko Stricel.

Razne stvari.

* **Ameriški zdravniki in bolničarke za Srbijo.** Dospela je v Beograd skupina ameriških zdravnikov in bolničark, ki so člani misije ameriškega Rdečega križa. Pozdravil jih je polkovnik Milan Pribičević.

* **Premoženje Habsburžanov in Hohenzollernccev.** »aagsche Post« poroča, da so Habsburžani in Hohenzollerncl spravili svoje premoženje na varno mesto na Nizozemskem. Prvi razpolagajo z nad sto milijoni, drugi s 15 do 20 milijoni.

* **Velik vlom na Dunaju.** Do sedaj še neznani vlomilci so vlomili v veliko krznarsko trgovino v Kärntnerci na Dunaju ter odnesli raznega krznarskega in svilenega blaga za okroglo 400.000 K.

* **Liebknecht ustrelien od daleč.** Pri obdukciji Liebknechtovega trupla so dognali, da je bil Liebknecht ustrelien od zadaj in da se je nanj strelialo od daleč in ne, kakor se je preje trdilo, da so Liebknechta ustrelili iz neposredne bližine v obraz.

* **10.000 mark za truplo Roze Luksemburg.** Truplo umorjene socijalistinje Roze Luksemburg, ki jo je razjarjena množica potegnila iz avtomobila in umorila, še sedaj niso našli. Oblasti so razpisale za najdbo njenega trupla 10.000 mark.

* **Razzia na zlatinarje v Budimpešti.** Budimpeštanska policija je napravila razzio na zlatninarske prekupčevalce v kavarni »Quarnero«, kjer so imeli borzo. Našla je pri njih raznih predmetov iz zlatnine v vrednosti 30 milijonov kron in 5000 komadov zlatega in srebrnega denarja, vrednega 1 milijona kron. Denar je policija zaplenila.

* **Roparski napadi v Toskani.** Iz Milana poročajo, da so postavili v zadnjem času radi množečih se ropov v toskanskih pokrajinah 56 roparjev pred vojno sodišče. Ti roparji so oropali mnogo tvorničarjev in železničarjev za velike svote ter jim pri tem grozili s smrtjo.

* **Veliki knez kot volilec.** »Lokalanzeiger« poroča, da se je bivši veliki knez hesenski vpisal v volilno polo lastnoročno. V rubriko: stan in poklic je vpisal: veliki knez. Sedanja vlada ga imenuje: Ernst Ludwig von Brabant in torej s tem, da se je vpisal kot veliki knez v volilno listo, ne priznava svoje odstavitve.

* **Tihotapstvo nemškega zlata v Švico.** »Konstanzer Zeitung« poroča, da so prijeli pred kratkim ob švicarski meji pri Steinu ob Reni zakonsko dvojico iz Berolina, ki je hotela pod pretvezo, da se pelje v Davos v Švici na odpočitek, vtihotapiti čez švicarsko mejo 500.000 mark v zlatu in veliko množino draguljev. Neki bivši nemški mejni stražnik, ki je pomagal zakonski dvojici, je bil pri tem obstrelien.

Gospodarstvo.

Ječmen za časopisni papir. Hrvatski listi poročajo, da je minister za prehrano v Beogradu dovolil izvoz 20 vagonov ječmena proti kompenzaciji za 60 vagonov časopisnega papirja za Beograd, Zagreb, Ljubljano, Sarajevo in Novi Sad. Izvozno dovoljenje zadeva Nemško Avstrijo.

— **Izvoz blaga iz Anglije.** Angleško poslaništvo v Beogradu naznanja: Glede manufakturnega blaga so angleški fabrikantje sporočili, da bodo mogli v najkrajšem času zadovoljiti vsa poraševanja po tem blagu. Železniškega in brodskega materijala je na razpolago malo, aeroplanskega in lesnega blaga v izobilju.

— **Trgovska korespondenca med Dunajem in Trstom.** Dunajski listi poročajo, da so italijanske vojaške oblasti dovolile trgovsko korespondenco med Dunajem in Trstom. Pisati se sme po italijansko, nemško, francosko in angleško. Pisma se imajo naslovljati na trgovsko in obrtno zbornico v Trstu, ki odda priloženo pismo adresatu.

Najnovejša poročila.

MINISTER VULOVIČ V LJUBLJANI.

Včeraj popoldne ob pol 6. je prispel v Ljubljano železniški minister ing. Vulović v spremstvu dveh strokovnih referentov. V imenu Narodne vlade ga je pozdravil predsednik Josip Pogačnik in v imenu železniške uprave poverjenik za promet dr. P. Pestotnik. Pri pozdravu je bilo zastopano tudi ravnateljstvo državnih železnic in obratno nadzorstvo južne železnice. Minister se je odpeljal v hotel »Union«, kjer se je nastanil. Zvečer se je udeležil seje Narodne vlade kjer ga je predsednik Pogačnik znova pozdravil. Zvečer je minister prisostvoval predstavi Vojnovičeve drame »Smrt majke Jugovića« v Narodnem gledališču. Po prvem dejanju je poverjenik za promet dr. Pestotnik imel ta-le nagovor:

Spoštovana gospoda!

Videli smo 1. dejanje smrti majke Jugovičev, povzete iz historije globoke tragike in nedosegljivega heroizma nam bratskega srbskega plemena. Tisočletno trpljenje je danes ovenčano s krvavo in mučeniško krono zmage, ki smo jo deležni v osvobojeni Jugoslaviji tudi mi Slovenci.

Izredna čast nas je doletela, da smemo danes pozdraviti v svoji sredi prvič zastopnika zajedničkega ministrstva srbskega rodu železniškega ministra gospoda Vuloviča.

Gospod minister kot zastopnik tako važnega narodno-gospodarskega resorta potuje po glavnih jugoslovanskih mestih uradno, da proučava prometne razmere v državi SHS in da na podlagi informacij in študij pomaga ustvarjati v prometnem pogledu mlado državo, v kateri naj bodo javna prometna sredstva jednotno urejena, tako bije v tem novem državnem organizmu eno srce in ena duša.

Zahvaljujemo se gospodu ministru za poset in njegov trud. Želimo mnogo uspeha njegovemu prizadevanju in obetamo, da hočemo biti tudi Slovenci z vsemi strokovnimi sposobnostimi in vso svojo voljo in globokim uverjenjem oni državnotvorni živelj, ki bo stal težnjam srbskega naroda zvesto ob strani, da se javne pokrajinske uprave čim preje zrasto v eno harmonično državno celoto.

Pozdravljam še enkrat z iskreno željo, da mu je bivanje med Slovenci prijetno.

V svojem odgovoru je minister Vulović naglašal, da je že od nekdaj gojil prisrčne simpatije do Slovencev, ki so Srbom najbližje slovansko pleme, zlasti so mu v živem spominu krasni dnevi odkritja Prešernovega spomenika, katere slavnosti se je on pred leti udeležil. Že takrat so Slovenci pokazali, kako iskreno ljubezen goje napram Srbom. Ta medsebojna ljubav pa je danes dobila konkretno vsebino v tvorbi enotne države, ki obsega vsa tri bratska jugoslovanska plemena. Tudi Slovenci imajo za seboj mnogo tragike in heroizma, ki so ga pokazali zlasti v turških bojih. Nova država je zgrajena na načelu politične enakosti in verske svobode vseh treh plemen in vsakega posamnika. Prepričan je, da postane Jugoslavija ob medsebojni podpori in pomoči močna in silna država, ki bo cvetela in se razvijala v čast in korist vsega njenega jugoslovanskega prebivalstva. — Železniški minister ostane dva do tri dni v Ljubljani. Danes dopoldne je imel konferenco s poverjeništvom za promet glede ureditve prometnih razmer na slovenskem ozemlju, popoldne konferira z ravnateljstvom državnih železnic in obratnim vodstvom Južne železnice, jutri poseti tečaj za železniške aspirante Južne železnice, nato pa si ogleda glavni in državni kolodvor ter obe kurilnici.

DR. ŽOLGER PRIZNAN KOT DELEGAT KRALJEVINE SRBIJE NA MIROVNI KONFERENCI.

Lugano, 23. januarja. »Idea Nationale« prinaša iz Pariza vest o priznanju tretjega delegata za mirovno konferenco kraljevini Srbiji. Tretji delegat bo dr. Žolger, ki bo zastopal poleg Pašića in Trumbića kraljevino Srbijo. Mirovna konferenca še ne more priznati zastopnika kraljevine SHS., ker bo ta država oficijelno priznana šele na plenarni seji mirovne konference. Tako ostane za sedaj mednarodna situacija za novo državo nespremenjena in obdrži tudi Črna gora svoje zastopnike, čeprav se je izjavila za zjedinjenje s kraljestvom SHS.

MIROVNA KONFERENCA.

Pariz, 22. januarja. (Lj. k. ur. Dun. k. ur.) »Agence Havas« poroča: V včerajšnji dopoldanski in popoldanski seji predsednika Wilsona in ministrskih predsednikov združenih in asociiranih držav je bivši danski poslanik Scavenius v Petrogradu zelo odločno izjavil z ozirom na boljševiški režim in anarhistične ramere v Rusiji, da ni prej mir mogoč v Evropi, dokler bodo obstajale te razmere. Intervencija v Rusiji bi bila sicer potrebna, vendar pa je mnenja, da se lahko izvrši brez nadaljnih pošiljatev vojaštva v Rusijo. Brez dvoma je, da bodo osebe, ki so strokovnjaki v ruskem vprašanju, v imenu entente na mejah Rusije uvedle preiskavo. V jutrišnji dopoldanski seji se bodo pričeli porazgovori o problemih, ki so v zvezi s Poljsko. Zvezne vlade, posebno ameriška, so dobile sporočila, da tamkaj boljševizem napreduje. Rdeči gardisti korakajo proti Varšavi, vsled česar je potrebno, da zavezniki pomagajo Poljakom. Posebno naj za opremo čet pošiljajo voj. materijal in strelivo. Vsi ti problemi bodo brez dvoma rešeni že jutri. — V torek so zastopniki petih velesil pričeli razgovor o vprašanju načina poslovanja. Imenovane bodo komisije, ki bodo razmotrivale različna vprašanja. V bistvu se je do sedaj sklenilo, imenovati dve taki komisiji in sicer eno za razmotrivanje vprašanja o odškodnini, ki jo je zahtevati od Nemčije, in drugo za vprašanje družbe narodov. Pričakuje se, da bo skupna seja konference v petek ali soboto. Na tej seji bo predsednik Wilson predložil spomenico, ki jo je sestavil glede zveze narodov in ki jo je sprožil on sam. Ravno tako bodo posamna odposlanstva o tem vprašanju predložila svoja dela. Nato se bo izvolila komisija, ki bo razmotrivala različne spomenice in bo poročala o njihovem besedilu. Leon Bourgeois bo zastopal Francijo v tej komisiji.

ODLIKOVANJA.

Beograd, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) Jugoslovanski dopis. urad poroča: Prestolonaslednik Aleksander je podelil bivšemu banu Mihajloviću red sv. Save I. stopnje, bivšemu predsedniku slovenske Narodne vlade Josipu Pogačniku red sv. Save II. stopnje in dr. Angjelinoviću, šefu zagrebške policije, red sv. Save III. stopnje.

DR. TRUMBIĆ.

Beograd, 21. januarja. (Lj. kor. ur.) Jugoslovanski dopis. urad poroča iz Pariza: Zunanji minister dr. Ante Trumbić je položil dne 28. decembra 1918 prisego v tukajšnjem poslaništvu kraljestva SHS.

POSLOVILNO PISMO BANA MIHAJLOVIĆA.

Zagreb, 23. januarja. Uradne »Narodne Novine« prinašajo poslovilno pismo bana Mihajlovića, v katerem ta sporoča, da je prestolonaslednik regent Aleksander sprejel njegovo demisijo. V tem pismu se poslavlja od svojih sotrudnikov in tovarišev ter jih naproša, da naj tudi v naprej zastavljajo vse sile in vse svoje znanje v dobrobit in prospeh Jugoslavije.

KOROŠCI SO VDRLI NA ŠTAJERSKO IN ARETIRALI SLOVENSKEGA KOMISARJA.

Spodnji Dravograd, 23. januarja. V Soboti, gorski občini ob koroško-štajerski meji, se je vršilo po odredbi okrajnega glavarstva v Slovenjem Gradcu žigosanje bankovcev. Kot komisar je vodil dotično komisijo slovenski učitelj sosedne župnije Karol Vollmaier iz Pernic. V ponedeljek dne 20. t. m. opoldne pa je vdrla vojaška patrulja preko meje sosedne Koroške, aretirala Vollmaierja ter ga z vsem uradnim materijalom vred odvedla na Koroško. Sporočamo to nasilnost Narodni vladi ter jo pozivamo, naj takoj izposluje, da Korošci Vollmaierja izpuste in dado za to nesramnost primerno zadoščenje.

DR. HEINZ †.

Zagreb, 22. januarja. (Lj. k. u.) Danes je umrl tukaj vseučiliški profesor in znani botanik dr. Heinz.

USTAVITEV OBRATOVANJA ZAGREBŠKE MESTNE PLINARNE.

Zagreb, 23. januarja. Mestna plinarna bo koncem tega tedna morala radi pomanjkanja premoga ustaviti svoje obratovanje. Ker služi plin večini zagrebških uradov in zasebnim stanovanjem v razsvetljavo, pomeni ustavitev obrata mestne plinarne katastrofo za razvestljavo v Zagrebu.

KULTURNA BORBA MED MUSLIMANI.

Sarajevo, 23. anuarja. Med muslimani se je pojavila močna struja, ki zahteva, naj se muslimanskim ženam dovoli hoditi razkritega obraza brez predpisanega pajčolana. Na čelu te struje je Sulejmanpašič, ki je v tem vprašanju izdal posebno brošuro. Proti njemu so se dvignili vsi konservativni sloji. Napoveduje se med muslimani ostra kulturna borba.

ČEHI ODKLANJAJO SPORAZUM Z AVSTRIJO.

Bern, 22. januarja. (Ljublj. kor. urad.) Čeho - slov. tisk. urad poroča: Ministrski predsednik dr. Kramař je izjavil časnikarjem, da Češi odklanjajo vsak sporazum z Nemško Avstrijo. Nimajo zaupanja do nje in vedo dobro, da nas tam ne ljubijo. Izza leta 1526. so nas tolikokrat grozno prevarili, da ne želimo več takih izkušenj. Dunaju dr. Kramař ni naklonjen in se ga je izogibal na svojem potovanju v Pariz.

DOLGOVI BIVŠE AVSTRO-OGRSKE.

Dunaj, 22. januarja. (Ljub. kor. ur.) Glasom poročila likvidujoče finančne komisije, znašajo vse obveznosti nekdanje monarhije blizu 127 milijard. Od teh odpade 104 milijarde na vojni dolg.

LIKVIDACIJA BIVŠE AVSTRO-OGRSKE.

Dunaj, 23. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Čeho - slov. tisk. urad poroča: V včerajšnji seji poslanikov narodnostnih držav bivše Avstro - Ogrske so sklenili, pospešiti likvidacijska dela. V ta namen se bo imenovala likvidacijska komisija, v kateri bo imela vsaka narodnostna država enega zastopnika in namestnika.

ČISTI DOBIČEK AVSTRO-OGRSKE BANKE.

Dunaj, 22. januarja. (Lj. kor. ur.) Dunajski kor. urad poroča: Čisti dobiček Avstro - ogrske banke znaša za leto 1918. 54,647.402 K 55 v. Glavnemu občnemu zboru se predlaga dividenda 70 K. za delnico 5% proti 134 K v prejšnjem letu.

BOLJŠEVIŠKI POSLANIK NA DUNAJU.

Dunaj, 23. januarja. (Ljub. kor. u.) Glasom Čeho - slov. tisk. urada se govori v tukajšnjih diplomatičnih krogih, da nemško - avstrijska vlada razmotriva vprašanje agrementa, ki naj se ga podeli poslaniku sovjetske vlade na Dunaju, Rakovskemu. Sovjetska vlada je že delj časa zaprosila avstro - ogrsko vlado za podelitev agrementa Rakovskemu, prošnja je pa bila odklonjena. Sedaj se je Rusija obrnila na nemško - avstrijsko vlado.. Ako se prošnja povoljno reši, bo Nemška Avstrija prva država, kjer bo akreditiran poslanik vlade boljševikov.

VOLITVE V NEMČIJI.

Berolin, 23. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Čeho - slov. tisk. urad poroča: Doslej je bilo v narodno skupščino izvoljenih 31 žensk. Scheidemannovi socijalisti so izvolili 15 ženskih poslancev, neodvisni 4, centrum 6 in nemški demokrati 4.

KJE BO ZBOROVALA NEMŠKA SKUPŠČINA?

Berolin, 22. januarja. (Ljub. kor. u. Brezžično.) Proti vpoklicu nemške narodne skupščine v Weimar so se pojavili pomisleki, češ, ker bi sočasno zborovanje nemške in pruske narodne skupščine na dveh različnih krajih utegnilo zavirati zakonodajno delo. Ti pomisleki niso utemeljeni. Nemška narodna skupščina bo samo sestavila začasno vlado, potem pa se bo posvetovala o načrtu za ustavo, za kar bo najbrž treba samo komisijskega dela. Ustavodajno zborovanje bo najbrž v nekaj tednih končano. Ni pričakovati, da bi se ustavotvorna skupščina razen tega še pečala s posvetovanjem o mirovni pogodbi. O mirovni pogodbi ter o njenem podpisu se bo najbrž imelo posvetovati redno zborovanje v Berlinu.

Berolin, 22. januarja. (Ljub. kor. u. Brezžično.) Sedaj sporoča tudi oficijozni novinarski urad, da bo nemška narodna skupščina sklicana na 6. februarja v Weimar.

KDO BO PREDSEDNIK NEMŠKE REPUBLIKE?

Dunaj, 23. januarja. (Ljub. kor. ur. Čeho - slov. tisk. urad.) Dopisnik lista »Neues Wiener Journal« poroča iz Berlina: Scheidemannova stranka in nemška demokratska stranka nameravata kandidirati za predsednika nemške republike princa Maksa Badenskega.

PRUSI IMAJO POMISLEKE.

Berolin, 22. januarja. (Ljub. kor. u. Brezžično.) Zoper že objavljeni načrt za novo ustavo nemške države so Prusi najavili znatne pomisleke, ki se zlasti nanašajo na določbo, da naj posamezni deželni deli dobe pravico, se po ljudskem glasovanju ločiti od dosedanje države.

HINDENBURG BO ŠČITIL GDANSKO.

Gdansko, 22. januarja. (Ljub. kor. ur. Brezžično.) Gdanski magistrat je Hindenburga naprosil, naj pride na pomoč. Generalfieldmaršal Hindenburg je obljubil, da bo storil vse, da se nemško mesto Gdansko ne bo ločilo od nemške države.

MIR V BERLINU.

Namen, 22. januarja. (Ljub. kor. ur. Brezžično.) Ker so v Berlinu minule volitve v narodno skupščino ter je uvedena razorožba neupravičenih oseb in vlada zopet mir in red, je ljudski poverjenik Noske izdal povelje, naj se preloži prostovoljno vojaštvo razen Reinhardovega polka in mornariške brigade, iz središča Berlina. Reinhardov polk in mornariška brigada ostaneta v Berlinu v varstvo vlade, državne posesti in za vzdrževanje miru in reda. Za red in mir v Berlinu ima v prvi vrsti skrbeti policija s pomočjo varnostne straže, ter mora v slučaju potrebe naprositi berlinsko poveljništvo za pomoč. Prostovoljne čete armadnega oddelka Lüttwitz bodo nastanjene v bližnji okolici Berlina.

IZGREDI V HAMBURGU.

Hamburg, 23. januarja. (Ljub. kor. urad.) V Hamburgu je prišlo snoči do izgredov in do pocestnih bojev s Špartakovci. Vojaški svet je nad mestom proglasil obsedno stanje. Gledališča, gostilne, kavarne itd. so zaprte. V Bremenu traja splošna stavka dalje. Tudi listi so morali ustaviti izhajanje.

Aprovizacija.

+ **Kislo zelje za V. okraj.** Stranke V. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v petek dne 24. t. meseca pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od 8. do 9. št. 1 do 450, od 10. do 11. št. 451 do 900, od 10. do 11. št. 901 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kilogram stane 1 K 20 v.

+ **Kislo zelje za VI. okraj.** Stranke VI. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v petek dne 24. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od 2. do 3. št. 1 do 400, od 3. do 4. št. 401 do 800, od 4. do 5. št. 801 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kilogram stane 1 K 20 v.

+ **Kislo zelje za VII. okraj.** Stranke VII. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v soboto dne 25. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od 8. do 9. št. 1 do 300, od 9. do 10. št. 301 do 600, od 10. do 11. št. 601 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kilogram stane K 1·20.

+ **Kislo zelje za VIII. in IX. okraj.** Stranke VII. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v soboto dne 25. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: VIII. okraj od 2. do pol 4., IX. okraj od pol 4. do 5. ure. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kilogram stane 1 K 20 v.

+ **Kis na rdeče izkaznice A.** Stranke z izkaznicami ubožne akcije, zaznamovanimi s črko A, dobe kis v petek dne 24. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: od 8. do 9. št. 1 do 180, od 9. do 10. št. 181 do 360, od 10. do 11. št. 361 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 liter, liter stane 1 K.

Darila.

Za srbsko siročad je daroval g. dr Ivan Oražen 100 K in občina Podgorje 110 K 40 v. V posnemanje!

Darilo. Telovadnemu društvu Sokol Vič in podružnici Ciril - Metodove družbe na Viču sta darovali mesto venca na krsto pokoj. I. Kneza rodbini Vrhovčeva in Novakova na Viču vsaka po 50 K. Prisrčna hvala!

Za slovensko šolo v Mariboru smo še prejeli: Zbirka gdč. Vlaste Vertnik v Mariboru 159 K; dr. Ivan Zabukovšek v Šmarju 20 kron; Neimenovan po Fricku Rajhu v Mariboru, 10 kron; upravništvo »Slov. Naroda« 29 K in 59 K; zbirka gdč. učiteljice Šeligo v Šmartnem pri Slov. Gradcu, 2000 kron; zbirka gdč. učiteljice Klare Stergar v Mariboru 313 K. — Šolski odsek v Mariboru (Franc Pišek, blagajnik).

Našim naročnikom!

»SLOVENSKI NAROD«

velja od novega leta naprej:

Za Ljubljano:

celo leto	58 K — h
pol leta	29 » — »
četrt leta	15 » — »
na mesec	5 » — »

Za Jugoslavijo in vse dežele bivše Avstro-Ogrske:

Celo leto	60 K — h
pol leta	30 » — »
četrt leta	15 » — »
na mesec	5 » 50 »

Za Nemčijo 65 K. za Ameriko in druge države 70 K.

Upravništvo »Slov. Naroda«

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Prva špecijalna trgovina z rokavicami in parfumi

O. BRAČKO
Dunajska cesta štev. 12.

Velika izbira pokrajinskih umetniških in drugih RAZGLEDNIC.
Narodna knjigarna,
Prešernova ulica 7.

Narodna knjigarna
v Ljubljani
Prešernova ulica štev. 7.
priporoča
kancelijski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir
Kasete s pisemskim papirjem
Zrgovske knjige
v vseh velikostih, črtane z eno al z dvema kolonama, vezane v papir platno ali polusnje.
Odjemalne knjižice po različni cenah.
Zalaga šolskih zvezkov in risank
Zavitke za urade v vseh velikostih
— Velika izber —
vseh pisarniških potrebščin svinčnikov, peres, peresnikov radirk, kamenčkov, tablic gobic, črnila itd.
Barve za šole in umetnike.
— Razglednice —
pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinejših.
Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje.
— Poezijske knjige. —
Podobice za otroke.
Leseni okvirčki za razglednice.
Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.
Notesi in tintniki.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
Delniška glavnica 10,000.000.- kron. Stritarjeva ulica štev. 2. Rezervni fondi nad 2,000.000.- kron.
Poslovalnica c. kr. avstrijske državne raredne loterije.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.
Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, financira carinske dobave in dovoljuje
APROVIZACIJSKE KREDITE.

Motor, 10 do 25 H. P. se kupi. Pukl. Florjanska ulica 27, II. nadstr. 963

Rabljene preproge se kupijo. Pismene ponudbe na uprav. „Sl. Naroda" pod „Preproga"/973. 973

Šiviljo, dobro izurjeno se išče za dom za dobo 3 tednov. Naslov pove uprav. „Slov. Naroda". 976

Iščem lokal, primeren za vinotoč. Oglasila na upr. „Slov. Nar." pod „Vinotoč/948. 948

Laščina. Kdo prevzame pouk proti dobremu honorarju? Naslov na uprav. „Slov. Naroda" pod „Laščina". 957

Šiviljo, dobro, za šivanje čepic na dom iščem. Naslov pove upr »Slovenskega Naroda« 929

Pneumatiko, staro, rabljeno kupi tvrdka Gorec, trgovina s kolesi, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 14.

2 mizarska vajenca se sprejmeta. Istotam se proda nekaj **stelaž** za špecerijo. Mizarstvo Breg 20, Ljubljana. 959

Enonadstropna hiša, vila z velikim vrtom, se takoj proda. Natančneje v Rožni dolini 217, pritličje. 958

Učenka bi rada vstopila v trgovino mešanega blaga. Vstop takoj. Ponudbe pod „Učenka 935" na uprav. »Slov. Naroda«. 935

Pohištvo za spalnico in kuhinjo se takoj ugodno proda ali zamenja s pohištvom in stanovanjem v Gradcu. Naslov pove upr. Sl. Naroda. 970

Dve nemeblirani sobi, lepi, za samca, se oddaste sredi mesta na najlepšem kraju. Ponudbe na upr. Sl. Naroda pod »nemeblirano". 974

Spreten knjigovodja (bilančnik) z večletno prakso, želi službe. Cenj. ponudbe pod „Knjigovodja 1000/978" na upravništvo „Slov. Naroda". 978

Kdo posodi? dami 10·0 K, proti odplačilu 50—100 K mesečno. Radi bolezni je zašla v denarno zadrego. Pismene pouudbe na uprav. »Slov. Nar.« pod „visoke obresti/962".

Mast za čevlje (vazelina) v ¼ kg pločevinastih škatljah kg K 4·80. **Maža za vozove** v originalnih sodih odštevši sod 100 kg K 140·—. 937

Čebel živih i. s. 10 v dobro izdelanih žniderščičih, 10 v romičih normalne mere in 25 v kranjičih se **proda.** Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda». 930

Mesečno sobo za takoj ali vsaj 1. febr. **išče** sodni avskultant, najraje z električno razsvetljavo, event. tudi s hrano, za katero bi tudi dobavljal nekaj živil. Ponudbe na upr. „Slov. Nar." pod „Meblovana soba/967".

Proda se: Dva velika vinska soda a 13 in 14 hl, lepa eno ali dvovprežna kočija krasen godbeni avtomat (firme Poper) in 100 hl sadnega mošta. Naslov pove uprav. »Slovenskega Naroda.« 931

Gostilničarji ali trgovci! Lepa, 1-nadstropna hiša v Sp. Šiški, 14 strank, prodajalna (spec. gostilniški pat.) prav veliko senčnato dvorišče in krasen lep vrt, na jako prometnem kraju, se takoj iz proste roke proda. Naslov pri upr. Slov. Nar. 972

Proda se zaradi selitve še skoraj nov moderen salon s pravo smirnsko preprogo, pisalna miza in omara za knjige. Dalje otroški stolček, stroj za izžemanje in za gladenje (munganje) perila, vrč za segrevanje vode, kangija za vodo in ptičja kletka. — Stvari se ogledajo vsak dan pop. od 2—3. v Tivolskem gradu, II. nadstr., levo. 965

2 platneni plahti, skoro novi, merita 3½ m, 4 m. prodam. Naslov pove upravništvo „Sl. Nar". 961

Sprejmeta se: Kavarniška kuharica in kavarniška dekla. Kje pove upr. »Slov. Naroda«. 1013

Kavarniška blagajničarka se sprejme. Kje, pove upr. »Slov. Naroda«. 1014

Strojarno z vodno močjo v Jugoslaviji vzamem v najem. Ponudbe na upr. »Slov. Nar.« pod „Strojarna/934"

Opremljena soba se odda stalnemu gospodu. Franca Jožefa cesta, 7/III, desno. 932

Večjega psa (hišnega čuvaja) kupi Fr. Iglič, Mestni trg, štev. 11. 941

Službe natakarice iščem. Nastop takoj. Naslov pove upr. »Slov Naroda«. 954

Pnevmatika za kolesa, večja množina, **se proda.** Pismene ponudbe pod „Pnevmatika/964" na uprav. »Slov. Naroda". 964

Za petrolej se zamenjajo popolnoma nove, fine moške hlače iz dobrega blaga. Potočnik, Šelenburgova ulica 6. I. nadstr. 927

Mastnec, (Federweiss) karbolinej, lim, vodno steklo foenum graecum (grško seno) ima v zalogi M. Pipan, d. z o. z. Maribor, Grajska ul. 8. 936

Luksusni avto za šest sedežev, kompleten, s pnevmatikami se kupi. Ponudbe na upravništvo »Sl Naroda« pod šifro „S 32 952". 952

18 kg volne, krasne, bele, za fine modroce, se proda ceno po dogovoru. Naslov pove upravn. Slov. Naroda. 950

Samostojen sedlar išče službe pri kaki tovarni pri graščini ali če ima kako županstvo kakšno mesto. Naslov pove upr. Sl. Naroda. 947

Meblovana soba, lepa, eventuelno s hrano, v sredi mesta, **se odda** solidnemu boljšemu, najraje starejšemu gospodu. Naslov pove upr „Slov. Nar.« 925

Glicerinovega toaletnega mila, v malih komadih, imam na prodaj večjo množino. Izredna prilika! Kiavora, Rimska cesta št. 12/III. 928

Trgovski potnik mešane stroke, po vsej Jugoslaviji dobro vpeljan, **išče službe za takoj** ali pozneje. Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«. 966

Dobro naložen denar! Naprodaj je 5 lepih stavbnih parcel, 2 baraki 10×40 m, bukova drva na m³. Pojasnila daje lastnik Fran Martinec, mestni tesar, mojster, Ljubljana, Prule 8. 956

Ceno na prodaj radi preselitve: Zelo lepo belosvileno ogrinjalo za ples ali gledišče, dve obleki in več not klasičnih mojstrov ter razni izvlečki za klavir: Gruberjeva nabrežje 14, I. nadstr. 968

3 postelje, ena z žičnatim vstavkom, nočna omarica z marmornato ploščo, lepa bela otroška posteljica z vstavkom in modrocom, veliko ogledalo s širokim zlatim okvirom, medena lira za pilin, zaboj za klavir je na prodaj. Bleiweisova c. 9, I. nadstr. 949

Gospodična, stara 27 let, vešča damske in moške modne, konfekcijske, manufakturne in galanterijske stroke kakor tudi vseh pisarniških del, strojepisja in blagajne, v vsem večletno prakso, išče primernega mesta kot boljša moč najraje v pisarno, Dopisi pod „Ljubljana 1/900" na uprav. »Slov. Naroda«. 991

Vajenca za lesnotvo, kleparstvo in vodovodne inštalacije sprejme T. Kern, Ljubljana, Poljanska cesta 6. 798

Novi gumijasti škornji, posebno pripravni za lovce ali ribiče se prodajo. Poizve se: Mestni trg 9, III. nadstr. 915

Boljša gospodična išče za takoj meblirano sobo. Cenjeni dopisi pod „Boljša 736" na upravništvo „Slov. Naroda". 736

Pisalni stroj „Adler", dobro ohranjen in želez. blagajno št. 2 kupim. Cenj. ponudbe na upravništvo lista pod „A. Š. št. 12 725". 725

Mesečno sobo išče nadporočnik v centru mesta, ako mogoče z uporabo klavirja. Pismene ponudbe pod „klavir" 901 na upr. Sl. Naroda.

Več hiš, malih in velikih je po ugodni ceni naprodaj v Lincu. Pismene ponudbe na A. Berger, Linz Göthestr. 53. 757

Stedinik z dobro ohranjenim železjem in pečnicami se kupi. Kupec da štedilnik event. na svoje stroške podreti in zid popraviti. Ponudbe s ceno na „Poštni predal 161". 824

Jabolka (moškanjci) v zabojih od 30 do 50 kg po kakovosti blaga od K 3·— do K 3·50 za kg. Pol denarja naprej, polovica po povzetju. Maks Jerausch, Maribor, Stajersko, Stolni trg 2. 718

Vila ali hiša z vrtom v bližini mestnega središča se kupi. Prodajalcu se lahko odstopi stanovanje z 2, 3 ozir. 5 sobami. Ponudbe s ceno in popisom na „Poštni predal 161". 733

Meblovano sobo, če tudi na periferiji mesta iščeta zakonska brez otrok. Pismene ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda« pod „Mirna stranka/904". 904

Naprodaj do 150 m starega blaga različne vrste (štofa in cajga(po primerni ceni. Reflektanti za to blago naj se obrnejo na naslov: Kacjan Janez, krojač v Dragotušu pri Črnomlju. 819

Vajenec ne pod 14 let star, s primerno naobrazbo ter **prodajalka** iste stroke se sprejmeta takoj za špecerijsko trgovino. Vpraša se pri tvrdki Černak & Val. Vodnikov trg 2, od 11 do 12. dop. 921

Pisemske znamke jugoslovanske, bosanske, avstrijske, italijanske vseh vrst kupujem po najvišjih cenah. Cene event. vzorci na A. Weisz, Briefmarkenhandlung, Dunaj (Wien) I., Adlergasse 8. 84[illegible]

Prodam stanovanje eni ali dvema moškima ali ženskima osebama do smrti in sicer eno ali dve sobi s kuhinjo, plača po dogovoru. Morebitne ponudbe pod „Novo mesto/784" na uprav. „Slov. Naroda". Na anonimna pisma se **ne** ozira.

Spreten vinčar popolnoma izurjen v vseh vrstah vinorejstva se sprejme za oskrbo večjega posestva blizo Ljutomera. Ponudbe z natančnimi zahtevkami pod „Zanesljiva pomoč/979" na upr. »Slov. Naroda«.

Enonadstropna vila, moderno zidana, z lepim vrtom se ugodno proda v Rožni dolini pri Ljubljani. — Pismene ponudbe pod „Rožna dolina 981" na uprav. »Slov Naroda«. 981

Trgovina z vsem inventarjem, najbolje vpeljana, z dvema hišama, zemljiščem, v zelo prometnem mestu na Kranjskem, se proda vsled bolezni odnosno odda v najem. Natančnejše podatke daje g. Jože Rozman, Gradišče 13 v Ljubljani. 971

Karbidne svetilke stoječe in viseče, najtepše praktične, po vseh cenah s stekleno kroglo in senčnikom ali brez niega, dalje baterije za žepne svetilke ter vžigalnike direktno samo za preprodajalce pošilja tvrdka Ernest Flenner, Dunaj (Wien) V., Reinprechtsdorferstrasse 57. 982

Spretna knjigovodinja, vešča popolnega knjigovodstva in korespondence v slovenskem in nemškem jeziku se sprejme takoj pod ugodnimi pogoji. Istotako se sprejme urednica, popolnoma vešča pisarniške manipulacije in strojepisja. Ponudbe Ekspositura Maribor, Sodna ulica 14. 939

Sobo, majhno, neopremljeno, **se išče** južno Zvezde: Ponudbe na upravništvo Sl. Naroda pod „Južno" 909.

Obleka popolnoma nova iz sivozelenega lodna, za večjega gospoda, se proda. Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 891

Vino lastnega pridelka, 80 hl, letnik 1918, 7 hl, letnik 1917, se proda. Več pove upravništvo „Slov. Naroda". 771

Za sol se zamenja špeh ali se je kupi par sto kg. Josip Princ, Delavska ulica št. 8 v Ljubljani. 826

Smokve (fige), pomaranče, rozine, in limone razpošilja v vse jugoslovanske kraje Mihael Samida, Maribor o. D., Stolni trg 3. 843

Lep glasovir krasen glas in otroška postelja, skoraj nova, naprodaj. Naslov pove upr »Sl. Nar.« Ogled od 10. do 2. 838

Stanovanje! Oddam večje stanovanje v Ljubljani za stanovanje na Dunaju, obstoječe iz najmanj 4 sob in pritiklin. Dopisi pod „Ljubljana Dunaj 730" na upr. „Slov. Nar."

Na mesečno hrano sprejmem več gospodov. — Dogovori osebno. Antonija Burger, vdova, poprej hotelirka iz Postojne, Hotel krona — Pristojna ul. št. 5

200 K nagrade tistemu ki mi preskrbi lokal pripraven za bufet na prometnem kraju Ljubljane. — Naslov pove uprav. „Slov. Naroda" „pod lokal/787".

Pošteno dekle z večletnima spričevaloma želi službe za natakarico na deželi v kakšnem trgu. Na željo pošlje sliko. Dopisi na upr. Slov. Naroda „slalna služba" 869.

Gostilno, dobro idočo, vzameta mlada zakonska v najem ali na račun, tudi v kakem malem mestu ali trgu v Jugoslaviji, takoj ali spomladi. Pismene ponudbe se prosijo na pravo tega lista pod „Mlada zakonca/776".

Karbid od 100 kg naprej v železno - pločevinastih zabojih v vsaki množini razpošilja točno proti predplačilu Tvornica za dušik (d. d.) v Rušah pri Mariboru. Nadaljna pojasnila so pri omenjeni tvornici na razpolago. 458

Dve postelji (les) in 2 modroca na peresa, dalje več kovanih zabojev s ključavnicami, večjih in manjših, se skupno ali tudi posamezno proda. Dunajska cesta 9, dvorišče, levo po stopnicah. 890

Zamenja se fina bela moka ali ajdova za kavo. **Proda se** lepo belo perje za perhice, otroški stolec za jedilno mizo, otročja igrača: prodajalna, novi, elegantni, lakasti, moški, salonski čevlji št. 43. Naslov v upr. „Sl. Nar.« 833

2000 kg premoga in še nekaj sladkorja dobi, kdor preskrbi jugoslovanski družini stanovanje v Ljubljani, če mogoče sredi mesta. Prvi pogoj zračno stanovanje in z 2—3 sobami. Pismene ponudbe pod „Tri osebe/835" na upravništvo »Slov. Naroda«. 835

Išče se mlado, pošteno in pridno dekle (najljubše kmetska začetnica) za hišna dela event. za prodajalko. Imela bo hrano, stanovanje etc. v hiši ter bode pri zadovoljivi uporabi prav dobro preskrbljena. — Pisma pod „Poštenost in Pridnost/781" na uprav. „Slov. Naroda", istotam se dobi tudi event. naslov.

Ženitna ponudba! Gospodična, 19 let stara, inteligentna, trgovsko naobražena, muzikalična, simpatična ter lepega značaja, se želi seznaniti z mladim izobraženim gospodom v svrho ženitve. Tajnost strogo zajamčena. Ponudbe s sliko pod šifro „Gorečа ljubezen/886" na uprav. „Slov. Naroda". 886

Popolno belo platno morete dobiti z vporabo našega izbornega luga prašek za platno. Velik prihranek in malo truda pri pranju. 1 zavoj 150 gr K 1·—, 450 gr K 2·50. Najmanj se more naročiti deset zavojev. Pri naročilu 5 kg popust! Razpošilja se po povzetju. Prodajalci dobe popust. Zavod za izvoz M. Jünger, Zagreb 15, Petrinjska 3/III. Telefon 23—27.

Urednika

za poljudni tednik sprejme tiskovna zadruga v Ljubljani. Reflektira le na prvovrstno moč. 767

Josip Jug

stavbni in pohištveni ::: pleskar in ličar :::

Rimska cesta št. 16

naznanja, da še vedno dela s pristnim blagom

Izvršitev točna. Zmerne cene.

Invalidi dečki, možje

se sprejmejo za lahek posel.

Vpraša se v

„Narodni tiskarni."

Mestni trg št. 13.

Staro dobro vino

„Opolo" po K 10·00 in drugo cenejše vino. 868

20 raznašalcev „Slovenskega Naroda" sprejme uprava.

Čepice

za častnike in moštvo SHS in vsa v to svrho spadajoča dela se po naročilih točno izdelujejo. Istotam se sprejemajo vse kože divjačin v stroj. F. Bizjak, krzнar in izdelovatelj čepic, Mar. Terezije cesta 13/II. 923

Preklic družbe.

Vsled današnjih političnih razmer se je družba grajščine Mokrice, ki naj bi se vršila dne 7. februarja 1919 pri deželnem sodišču v Ljubljani, preložila na do nadaljnega časa.

Aleksander Mihajlović.

Bakrotiskarja, sveže moči v zalogi F. K. Kaiser, puškar, Šelenburgova ul. 6. 805

Romunski denar se zamenja po najvišjem kurzu v Agent. trgovini, Sodna ul. 5, I. nadstr. levo. 752

Lep vojaški kožuh, kratek se po nizki ceni proda. — Naslov pove upr. »Sl. Naroda«. 837

Pes, doberman, star 7 mesecev, čiste pasme, lepe rasti, se proda. Naslov pri upravi lista. 873

Čepice, vojaške, se oddajo v delo takoj. Oglasiti se v trgovini Pavel Mihelčić, Ljubljana, nasproti glavne pošte. 777

Gozd na prodaj 3294m³ lesa, brez zemlje, največ smreke. Ob ravni tudi cesti 6 km do postaje. Matija Obran, Maribor, Ribiška ul. 9. 762

Izučena vrtnarica, če mogoče tudi izurj. v čebelarstvu, se išče na grajščino. Naslov pove upr. „Slov. Naroda".

Brinjevec 50—80 *q* v vrečah kupca se takoj lahko prevzame loko hrvatska postaja. Več pove Andria Golubić, Zagreb. 905

Profilant želi službe delovodje ali polirja pri gradbi gozdnih železnic, cest ali betonskih del. Pisma je nasloviti na „A. Č. 8062" poštno ležeče Novomesto. 753

Mesečna soba se odda solidnemu gospodu, najraje častniku event z zajtrkom. Klavir in kopel na razpolago. Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda". 729

Prodajalka in učenka za trgovino mešane stroke se iščeta. Nastop takoj. Reflektantje z dežele imajo prednost. Ponudbe na tvrdko Iv. Mäller, Zagorje ob Savi. 906

Trgovski potnik mešane stroke, bivši rač. podčastnik, išče službe. Sprejme tudi drugo primerno mesto. Naslov pove uprav. „Slovenskega Naroda". 831

Manufakturista, perfektnega, slovenščine in nemščine zmožnega v besedi in pisavi išče tvrdka A. Stiger in sin v Slov. Bistrici. Ponudniki naj se s prepisi izpričeval obrnejo naravnost na firmo. 903

Koncipijenta, in strojepisca ali strojepisko vešča slovenske in nemške stenografije, sprejme dr. Karl Kodermann, odvetnik v Mariboru. Vstop in plača po dogovoru. Ponudbe na naslov dr. Kodermana v Mariboru. 614

Stanovanje, prijazno z električno razsvetljavo, obstoječe iz 2 do 4 sob s pritiklinami išče za najcv termin ugledna mirna stranka (2 odrasli osebi). Ponudbe na upravništvo „Slov. Naroda" pod „majnik 802"

Proda se: servis (čaj) za 6 oseb, spalna zofa, 2 majhna fotelja rabljena, žimnat vložek in podgiavna pernica, fina, nekoliko novega platna za rjuhe, damast itd. Ogleda se na Turjaškem trgu 5, III. nad. levo od 2—4. popoldne. 828

Stanovanje in hrana se išče za realca pri boljši slovenski obitelji za 15. februar, ako mogoče v družbi 2—3 dijakov. Plača v denarju, po želji tudi v živilih. Pismene ponudbe na upr. »Sl. Nar.« pod „realec/900". 900

Zemljevid Jugoslavije izšao je u drugom izdanju. Dobije se u upravi »Riječ SHS« Zagreb, Ilica 40. Zapada 1 K. Preprodavnicima 30 posto popusta. Šalje se samo uz gotov novac. Pouzečem se ne šalje. 808

Mesto uradnika-blagajnika razpisuje večji denarni zavod v Ljubljani s takojšnjim oziroma poznejšim nastopom. Plača po dogovoru. Prednost imajo tisti, ki so te stroke vešči in zamorejo položiti kavcijo do 10.000 kron. Opremljene prošnje je nasloviti na poštni predal št. 2, do 1. februarja t. l. 867

Izobražena gospodična najraje učiteljica, ki govori lepo slovenščino, se išče k dvema deklicama v starosti 13 in 18 let v prav dobro hišo na Štajersko za pouk v slovenščini. Prednost imajo, če igrajo klavir in znajo francoščino. — Ponudbe z navedbo plače se prosijo na poštni predal 35. Ljubljana. 919

Svoje posestvo 15 oral veliko, obstoječe iz vinogradov z najboljšimi vrstami trt, gozdov, travnikov in njive, gosposka hiša z veliko kletjo polno sodov, vinčarijo, hlev, z vso mrtvo in živo pritiklino prodam. Posestvo leži v bližini znanega kopališča na Spod. Štajerskem. Ponudbe pod »M. M. 24/766« na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 766

Izurjeno šiviljo sprejme tvrdka K. Pollak Sodna ulica št. 3. 874

Učenec za kovaško obrt, star od 15 do 17 let se išče. Alojzij Butkovič, kovaški mojster v Krškem. 908

Kino aparat, se išče, če mogoče sistem Ernemann. Naslov: Kino Jugoslavija, Novo mesto. 889

Pouk v srbohrvaščini in cirilici se išče. Ponudbe na uprav. „Slov. Naroda" pod „Srb-Hrvat št. 112/855.". 855

Fina bobova kava se zamenja za sladkor. Tam se kupi dobro sedlo in browning revolver. Naslov pri upravi Sl. Naroda. 854

Bakrene žice 25 kg za električne napeljave, z gumijevo izolacijo, se proda. Cena po dogovoru. A. Repe, Bled. 884

Hišna z dobrimi izpričevali, izurjena v serviranju in likanju **se išče na neki grad.** Naslov pove uprav. „Slov Naroda". 715

Izurjena šivilja za perilo in če mogoče tudi za obleko in katera bi držala v redu perilo in garderobo, **se išče na neki grad.** Naslov pove upr. „Slov. Naroda". 771

Mlada in izurjena kuharica kateri je znano tudi gospodarstvo se **išče na neki grad.** Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda." 716

Kuharico, dobro in pošteno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, išče solidna meščanska obitelj. Plača po dogovoru. Naslov se izve v uprav. „Slovenskega Naroda". 876

Prodajalka prvovrstna moč, z dobrimi spričevali, izučena špecerijske stroke, **se sprejme.** Stanovanje in hrana v hiši. Pismene ponudbe na tvrdko J. Perdan v Ljubljani. 895

14 letni deček želi mesta kot vajenec v brivnici v mestu ali na deželi s hrano in stanovanjem. Pismene ponudbe na naslov Jožef Bevčič, Sp. Gorje 86, p. Gorje pri Bledu. 830

100 kron onemu, ki mi preskrbi stanovanje s kuhinjo in 2—3 sobami tekom 1 meseca. Ponudbe pod „Novoporočenec"/791 na upravništvo „Sl. Naroda". 791

Nagrada za stanovanje. Skoraj nova moška obleka ali nagrado v denarju, 200 K, dam tistemu, ki mi preskrbi primerno stanovanje 1—3 sobe in kuhinjo. Naslov pove upravništvo. 551

Proda se: rabljena železna peč s cevmi, nov pločevinast štedilnik in pocinjen kotel. Poizve se v trgovini Černak & Val v Ljubljani, Vodnikov trg 2, — Istotam se kupi ena stiskalnica (preša). 922

Tovarniška poslopja v najboljšem stanju z obsežnim zemljiščem in v bližini železnice, pripravna za vsako tovarno ali drugo podjetje, se ugodno prodajo. Pismene poudbe pod „Tovarna/887" na upr. »Slov. Naroda«. 887

Radi spremembe obrata prodam: 3 krožne žage, vrtalni stroj (Langlochbohrmaschine), 10 PS motor za surovo olje (nov), sod tehn. vaseline, nadalje eleganten rumen brek. Lesna industrija Feliks Starè, pošta Radomlje. 655

Trgovski sluga z dobrimi spričevali vojaščine prost, želi vstopiti v službo, najraje v kako manufakturno trgovino ali v kako tiskarno, kot sluga. — Pismene ponudbe pod „Sluga v trgovini/765" na upravništvo »Slovenskega Naroda". 765

Ženitna ponudba. Gospodična simpatične zunanjosti, milnega značaja, v starosti 27 let, vajena vsega pospodinstva in gostilniške obrti, z 1 nedoraslo deklico in nekaj prihranka se želi seznaniti v svrho ženitve z dobrosrčnim starejšim gospodom tudi z vdovcem. Ponudbe s sliko na uprava. Slov. Naroda pod „Mirni značaj" 870.

Pisalni stroj nujno potrebuje „Glasbena Matica" v Ljubljani in se obrača do svojih dobrotnikov z vljudno prošnjo, da bi ji eden ali drugi odstopil dobro rabljiv pisalni stroj proti primernemu odplačilu. Ponudbe na odbor Glasbene Matice. 918

Kupujem lepe prave suhe gobe! **Prodajam** kremo za čevlje v kovinastih dozah, ½ doze po K 15, 1/1 doze po K 28 za tuc., mast za čevlje, čevlje z lesenimi in usnjatimi podplati, sirkove in žimnate krtače, tekoče milo, kolomaz, tržne terbice, lesene in porcelanaste pipe, pralni prašek i. t. d. po najnižjih cenah, izvrstno kosmiko vino, borovničar, slivovko, tropinjevec, čajni rum, kavni in čajni nadomestek že zalogo. M. RANT, Kranj. 7611

Zahvala.

Povodom prebridke izgube našega iskrenoljubljenega soproga, očeta itd., gospoda

Teodor Luckmanna

se prisrčno zahvaljujemo vsem za častno spremstvo na zadnji poti k večnemu počitku in za premnoge dokaze globokega sočutja.

V Ljubljani, dne 22. prosinca 1919.

Žalujoči ostali.

✝

Potrti najglobokejše žalosti javljamo pretresujočo vest, da nas je v teku nekaj mesecev zadela druga prebridka izguba. Za vedno nas je zapustil naš iskreno ljubljeni sin ozir. brat, stric in svak, gospod

Viljem Tomic ml.

kot žrtev zavratne španske bolezni v 30. letu svoje starosti. Previden s tolažili sv. vere je zatisnil oči dne 22. januarja ob 11. uri dopoldne.

Pogreb nenadomestnega se vrši dne 24. t. m. ob 4. uri popoludne.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi v Trebnjem.

Trebnje, dne 22. januarja 1919.

Viljem in Terezija Tomic, starši. — Anica, sestra. — Ladko, brat. Josip Kolè, svak — Roman, Milan, nečaka.

Št. 846. 929

Razglas.

Jugoslovanska tovarna za milo v Spodnji Šiški ima večjo množino milnega blaga. To blago se bo oddajalo poslej franko tovarna po naslednjih temeljnih, oziroma nadrobnih cenah:

20%, pralno milo v kosih po 100 g, komad po	— K	40 v.
30 „ „ „ „ „ „ 100 „ „ „	— „	60 „
30 „ „ „ „ „ „ 200 „ „ „	1 „	20 „
38—40 „ toiletno „ „ „ „ 100 „ „ „	2 „	50 „
66 „ milo za britje v kosih po 50 „ „ „	2 „	— „
10 „ milni prašek	kg po 2 „	50 „

Pri naročbah istega milnega blaga v celih zabojih se dovoljuje znaten popust in se v tem slučaju oddajajo milni izdelki franko tovarna po naslednjih cenah:

20% pralno milo v kosih po 100 g, komad po	— K	30 v.
30 „ „ „ „ „ „ 100 „ „ „	— „	45 „
30 „ „ „ „ „ „ 200 „ „ „	— „	90 „
38—40 „ toiletno „ „ „ „ 100 „ „ „	1 „	80 „
66 „ milo za britje v kosih po 50 „ „ „	1 „	40 „
10 „ milni prašek	kg po 2 „	— „

Blago se more plačati naprej, kar se razpošilja sicer le proti povzetju.

Naročila je nasloviti na Jugoslovansko tovarno za milo v Spodnji Šiški.

V LJUBLJANI, dne 20. januarja 1919.

Poverjenik za javne dela in cene:

Inž. V. Renner, l. r.

Parketne deščice

Dobava in poklada kakor tudi vsa popravila ter v to stroko spadajoča dela priporoča

JOŽEF PUCH, Ljubljana.

55 kg ovčje volne

dolgodlake, je naprodaj. — Ponudbe cen sprejema

J. Lavrič, Vransko.

Bivši vojni dobavitelji, POZOR!

Posredujem z uspehom inkaso neplačanih vojnih dobav raznim **intendancam in voj. ministrstvu.** Vprašanja pod **„Vojna dobava 977"** na uprav. „Slovenskega Naroda. 977

Zbirka pisemskih znamk

ali **stari trgovski papirji iz 50ih do 60ih let se kupijo.** Ponudbe pod **„Znamke 944"** na upravništvo „Slovenskega Naroda". 944

Suhe gobe

kupuje do 1. svečana v vsaki množini

Sever & komp, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Premogokop

in 24 oralov zemljišča v bližini Celja takoj na prodaj. Preračunjeno je najmanj 800 tisoč ton črnega premoga Najbolje naložen denar. Proda se samo Jugoslovanom. — Poizvedbe pod naslovom **Premogokop, pošta Rimske toplice.**

Vsaka dama naj čita

mojo velezanimivo navodilo o

modernem negovanju grudij.

Iskušen svet pri **vpadlosti in pomanjkanju bujnosti.** — Pišite zaupno na

Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko

Schanzstrasse 2. odd./41.

Fred Zoratti

SHS mornariški intendant

Nada Zoratti roj. Trstenjak

poročena

Ljubljana-Dunaj, v prosincu 1919.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah

pri tvrdki za pohištvo **KAREL PREIS,** Maribor, Stolni trg 6.

Svoboden ogled! Cenik zastonj!

Razpis.

Popolniti je **12 službenih mest za provizorne strežnike moškega spola v deželni blaznici na Studencu.** S to službo je spojena pravica do prostega stanovanja (brez družine), hrane, službene obleke in nagrade mesečno 60 K v prvem letu, 80 K v drugem letu. Po dveletnem zadovoljivem poskusnem službovanju in po prestanem strežniškem izpitu se bo kompetentnemu oblastvu predlagalo, da se strežniki stalno namestijo s pravico do časovnega napredovanja in starostne preskrbe. Začetna plača po definitivnem imenovanju znaša 1200 K; od 6. leta naprej imajo definitivni strežniki do 8 v pokojnino vštevnih triletnic po 150 K, tako, da bi znašala polna pokojnina po 30 letih definitivnega službovanja letno 2400 K; naturalni užitki ostanejo kakor v prvih letih nespremenjeni. Za časa provizoričnega službovanja v prvih dveh letih velja za obojestransko odpoved 14 dnevni rok. V smislu službenih določil za provizorne strežnike prosilci ne smejo biti stari manj kot 25 in ne več kot 35 let. Prošnje, katerim je priložiti dokazilo telesne sposobnosti, rojstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo ter spričevalo o nravnosti kakor tudi izkaz o dosedanjem službovanju, je vlagati **osebno pri vodstvo deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani do 25. februarja 1919.** — Tam se dobivajo tudi podrobnejša pojasnila.

Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave

v Ljubljani, dne 16. januarja 1919. 735

Čevlji tovarne Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro, boks in lakovega usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi podplati po

K 85·— za moške, K 73·— za ženske.

V zalogi **Ljubljana** Breg.

Veliko mestno posestvo v Gradcu

je pod ugodnimi pogoji na prodaj.

Obstoji iz stanovanjske hiše, hlevov in drugih prostorov, ki bi bili pripravni tudi za jahalnico. Centralna lega ob 3 cestnih frontah s 6 stavbišči vred. — Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda". 960

Izurjene likarice

za moške srajce in likarice za k strojem se proti dobri plači sprejmejo za stalno.

Vpraša se pri **Karlu Hamanu,** Ljubljana, Mestni trg 8. 945

Št. 34/pr. 943

Razpis službe.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je stalno popolniti izpraznjena služba **mestnega živinozdravnika II. razreda** v X. čin. razredu mestnih uradnikov ljubljanskih.

Prosilci za to službo morajo biti diplomirani živinozdravniki ter so v vsem ostalem za to službo merodajna določila službene pragmatike za mestne uradnike.

Primerno opremljene ter z dokazili o študijah ter dosedanjem službovanju opremljene prošnje je vložiti najkasneje **do 5. februarja 1919** pri predsedstvu mestnega magistrata. Zakasnele ali pomanjkljive prošnje se ne bodo vpoštevale.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 18. januarja 1919.

Modni salon za dame in gospode S. POTOČNIK

Selenburgova ulica št. 6, I. nadstr.

Akademično izprašani krojač za moško in damsko krojenje v Parizu. Bivši večletni modelir v damski modni prikrojevalni akademiji v Ženevi (Švica). Izdelovanje najfinejših angleških kostumov, francoskih ženskih del (bluze) moderniziranje kostumov, izdelovanje najfinejše moške obleke in površnikov, obračanje oblekel Cene zmerne Hitra postrežba!

Ker sem dobil v inozemstvu dobro krojaško moči lahko se na željo napravijo obleke in kostimi za dame in plaščі v 8 dneh.

Br. 87 Split, 7. siječnja 1919.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjestu općinskog redarstvenog povjerenika kod ove općine s plaćom X event. IX razreda čina državnih činovnika.

Natjecatelji se opozoruju, da za činovnike ove općine, glede beriva, promaknuća u više stepene plaće, aktivitetnih doplata, mirovinskih doprinosa, godina službe, mirovine i uopće sviju službenih i mirovinskih odnošaja, vrijede jednaki propisi, kano i za gradjanske državne činovnike.

Natjecatelji treba da prilože molbi:

1. krštenicu,
2. dokaz da su pripadnici države Srba, Hrvata i Slovenaca 713
3. svjedočbe o dovršenim naucima,
4. svjedočbu o eventualnoj do sada obavljenoj službi.

Natjecatelji imaju prikazati svoje molbe najdalje no 31. siječnja 1919 direktno eventualno preko svoje predpostavljene oblasti općinskom upraviteljstvu u Splitu.

Općinski predsjednik: **Dr. Tartaglia.**

Razglas.

Povodom razpusta bivše vojaške zbiralnice kož v Ljubljani se bo oddalo iz njenih skladišč večje število (300—400) kož, več vagonov denaturirane soli, 1 sod naftalina, 1 sod klorovega apna in okoli 1000 kg močnih papirnatih vrvi in sicer po nastopnem redu:

dne 29. januarja 1919 se bodo oddale kože,
„ 30. „ „ „ bo oddala sol,
„ 31. „ „ „ pa ostalo blago, vsakokrat ob 9. uri dopoldne.

Kože se bodo oddajale po maksimalnih cenah ter prav tako tudi denaturirana sol in sicer predvsem le strojarjem, kateri do sedaj tega blaga niso prejeli. Drugo blago se bo oddalo na javni dražbi.

Kupci ozroma zdražitelji morajo plačati kupljeno blago takoj v gotovini in odstraniti na lastne stroške.

Nadaljna tozadevna pojasnila daje ravnatelj kemičnega preskuševališča inž. J. Turk, Ljubljana, Dunajska cesta št. 38.

V Ljubljani, dne 22 januarja 1919.

984 **Inž. V. Remec.**

Sprejmejo se za celo leto

delavci in delavke

za različna dela v mestni opekarni radgonski.

Takoj sprejmemo do 200 ljudi in sicer od teh je lahko približno jedna tretina mladih ali žensk.

Aprila meseca se sprejme še večja množina. Stanovanja zanje so pripravljena. Za celodnevno hrano skrbi podjetje s skupno kuhinjo. Mesečna plača po dogovoru. Ponudbe sprejmemo od podjetnikov, ki nam zgorejšno množino delavev pod navedenimi pogoji poskrbijo.

Mestna opekarna, pošta Radgona, Štajersko.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1918 vlog . . . . K 80,000·000·—
rezervnega zakleda . . . . . „ 2,500·000·—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

3%

vošje in nestalne vloge pa po dogovoru. 159

Hranilnica je popolnoma varna.

Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

POZOR! POZOR!

Večje število slamoreznic

trpežne konstrukcije v raznih izvedbah je došlo. Vsakdor, ki potrebuje slamoreznico, naj si jo pride takoj kupit, ker je povpraševanje zanje zelo močno. V zalogi so tudi vsakovrstni drugi stroji. — **Franc Kitti, zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Martinova cesta štev. 2.** 889

Vsak, kdor rad cenó kupi pohištvo, naj se oglasi v zalogi pohištva 648

Vido Bratož

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Razprodajem

moje skladišče manufakture i specerajske robe; imam veću zalihu blačevine 130 cm širok, I. vrsti, meter po K 50·— **kao i sve druge robe jeftino.**

Centrala VILIM PICK, Zagreb, Savska ulica 68.

Filijala LIPOVSEK, ZAGREB, Ilica 63. 374

Najemninska hiša

na Dunaju v III okraju, z manjšimi stanovanji, s tido opravo, solidno zidana, z bremeni 120.00 K z 19.000 K najemnine **se proda** s 140.000 K naplačila

Sluszanski, Dunaj (Wien) XVIII., Lazaristeng. 4.

Delovodja

za nadzorovanje delavcev, nadalje 4 tesarji in 2 mizarja **se iščejo.** Ponudbe na

Vinko Majdič, valjčni mlin v Kranju.

Naznanja se, da bo **staroznana gostilna pri**

„Sulčiču" v Vel. Širju št. 44 pri Zidanem mostu

dne 25. prosinca zopet otvorjena.

Za dobro pijačo in mrzla jedila se bode vedno skrbelo. — Za obilen obisk se priporočata

857 **Jakob in Franja Leder.**

Srbečico, hraste, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano **„SKABAFORM"-mazilo.** Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni lonček K 3·—, veliki K 5·—, porcija za rodbino K 12·—.

Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.

Zaloga za Ljubljano in okolico: **Lekarna „pri zlatem jelenu", Ljubljana, Marijin trg.** 5958

Pozor na varstveno znamko **„SKABAFORM"**

Razglas.

Dne 26. t. m. v nedeljo popoldan **ob 2. uri** se bode potom

prostovoljne javne dražbe

na licu mesta poleg pivovarne in orožniške postaje na Vrhniki prodajalo 722 **POSESTVO** obstoječe iz velike močno zidane stavbe, zelo primerne za uredite kakršnekoli trgovine, gostilne, večje obrti ali podjetja. Za poslopjem prostorno dvorišče in krasen sadni vrt ob vrtu teče Ljubljanica. Vodovod v hiši, tudi električna razsvetljava bode na razpolago. Poleg tega parcela 4 njive posejane s pšenico v meri ca 4000 m². Cenjeno v skupnem K 70.000 proda pa se tudi njive na željo kupcev posebej. Resni kupci se vljudno vabijo na lice mesta.

Dražbeni oklic.

Lesene barake se bodo potom javne dražbe prodale in sicer:

Dne 24. t. m. v Ljubljani: a) na zemlj. Simona Praprotnik Jenkova ulica št. 7 ležeče 3 barake; b) ležeče ob Martinovi cesti štev. 3 in 5 (3 velike barake.)
Dne 25. t. m. na Rožniku in v Kožni dolini (3 barake.)
Dne 27. t. m. na Vrhniki (2 barake.)
Dne 28. t. m. v Litiji-Hotič (več lesenih barak.)
Dne 29. t. m. na Žabnici pri Škofji Loki tik želez. postaje (1 baraka.)
Dne 30. t. m na Primskovem pri Kranju (1 baraka.)

Kupnino je položiti takoj v gotovini. Komisija se snide vsak dan ob 9. uri dop. na licu mesta.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1919.

Za pov. stvarne demobilizacije
865 **Jelenc,** stotnik.

Pozor knjigotržci! Pozor knjigotržci!

Za nekoliko dni boste dogotovljeni in se pričneta razpošiljati **v barvah izdelani novi sliki**

Nj. Vel. kralj PETER I.

in

Nj. Vis. prestolonaslednik ALEKSANDER

Slike so v veličini **48×66 cm.,**

Knjigarna ali trgovina s papirjem, ki bi hotela prevzeti prodajo teh slik **za vse slovenske kraje,** naj se — naznačivši koliko količino dotičnih slik bi prevzela — radi pogojev obrne na adreso 817

NIKOLA PIJUKOVIĆ,

Stamparija i knjižara u Sarajevu. — Aleksanderova ulica 48.

Naročite

Ljubljanski Zvon

najboljši slovenski leposlovni list. Izhaja vsak mesec in stane za celo leto 30 K, za pol leta 15 K. List ima zabavno in poučno vsebino. Letošnje leto bo priobčeval poleg krajših povesti, novel in pesmi velik zgodovinski roman dr. Ivana Tavčarja, ki se vrši v Skofjeloški okolici.

Ljubljanski Zvon se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. št. 6.